

FINANS
DANMARK

Unge – gæld, forbrug og opsparring

MARTS 2019

Forord

Livet igennem stifter de fleste af os bekendtskab med både opsparing, investeringer og gæld. For mange begynder det allerede i ungdomsårene, hvor de fleste tager hul på voksenlivet med en opsparing. Senere stifter de unge ofte gæld, når de flytter hjemmefra, og særligt når de bliver færdiguddannede og får økonomi til bolig- og bilkøb. Adfærd for opsparing, lån og forbrug etableres altså i ungdomsårene og kan følge os livet igennem.

Derfor er det også vigtigt, at unge tidligt lærer at styre deres forbrug og økonomi, så de valg, de træffer, ikke ender med at koste dem dyrt – i form af dyre forbrugslån, strafrenter, rykkere og anmærkninger i registre for dårlige betalere.

Der er fortsat en del unge, der låner penge, som de ikke kan betale tilbage. Tallet er heldigvis faldende – men dem, der ikke kan betale, kan i sidste ende blive registreret i RKI med store konsekvenser til følge. Fremtidsdrømme risikerer at lide under en dårlig økonomisk prioritering og forståelse i ungdomsårene. Det hænger delvist sammen med, at mange unge har svært ved at styre deres forbrug – særligt når de går ud med vennerne eller bliver fristet af diverse tilbud og behov. En del unge har større forbrugslån, nogle endda dyre lån, som er stiftet, uden de har tænkt sig ordentligt om forinden. Det bunder blandt andet i, at mange unge føler, at de ikke har fået tilstrækkelig introduktion til privatøkonomi og budgetlægning, inden de ender med at lære det på den hårde måde.

For at ruste danske unge bedre til at kunne styre deres økonomi, få overblik og træffe gode beslutninger har Finans Danmark sammen med Danmarks Matematiklærerforening igangsat Pengeuge, som hvert år kører i uge 11. Her vil skoleklasser fra 7. til 9. klasses trin over hele landet få tilbud om undervisningsmateriale og gæsteundervisning fra bankansatte og bankdirektører.

Rapporten her lanceres som en del af Pengeugen og giver baggrundsviden om, hvordan det egentlig står til med danske unge og deres privatøkonomi.

God læsning!

Indhold

Forord	2
1. Gæld og formue blandt unge	5
Unge stifter tidligt og hurtigt gæld	6
Gæld og formue hænger sammen med livssituationen	8
Udvikling i gæld og formue afhænger af livsforløbet	10
Sådan er de unges gæld fordelt	11
Både gæld og formue er størst i København	13
Unge investerer en stor del af deres formue	16
De unge mænd investerer oftere end kvinderne	19
2. De unge dårlige betalere	21
Lidt færre danske unge ender i RKI	22
Forskelle afhængigt af livssituation	25
Geografiske forskelle i RKI-registreringerne	28
Televirksomheder registrerer fortsat flest unge i RKI	29
Unge sidder fast i RKI	31
 Særtema: Unge og forbrug – i samarbejde med Forbrugerrådet Tænk	
3. Unges styring af privatøkonomien	33
De fleste unge har en sund privatøkonomi	34
Unges rod i privatøkonomien	35
Når pengene ikke slår til	37
Råd og vejledning til en sund økonomi	38
Unge tiltag til at sikre en sund privatøkonomi	40
 Særtema: Unge og forbrug – i samarbejde med Forbrugerrådet Tænk	
4. Unges forbrugsadfærd	42
Det vigtigste forbrug for de unge	43
Dagligdagens impulskøb	45
Det får de unge til at bruge penge	46
Socialt pres og åbenhed omkring privatøkonomi	49

1. Gæld og formue blandt unge

De fleste mennesker oplever på et tidspunkt i deres liv, at de har behov for at låne penge. Det kan være i forbindelse med studierne, eller når man skal købe bolig eller bil. Og så længe indkomsten på længere sigt rækker til, at man kan afdrage gælden, giver det i mange tilfælde god mening at låne penge. For unge mennesker betyder det for eksempel, at de ikke behøver at spare op i årevis, før de kan købe drømmeboligen – men i stedet kan få hjælp i banken.

Det er naturligt, at låneadfærden etableres i ungdomsårene. Unge begynder ofte at bruge af børneopsparingen og optage gæld, når de flytter hjemmefra, og nye behov opstår. Den største omvæltning sker dog først senere i livet, når de unge for første gang bliver boligejere.

Derfor er det også vigtigt, at unge i en tidlig alder bliver klædt på til at bevæge sig ud på lånemarkedet. Uden den rette finansielle forståelse kan unge komme til at optage unødige og dyre lån, og i værste fald kan de ende som dårlige betalere. Lige så vigtigt er det, at unge får en tidlig forståelse for at betale af på deres gæld og spare op. Det handler i høj grad om sikkerhed og om at sætte penge til side til forudsete og uforudsete udgifter og nedgang i indkomsten på et senere tidspunkt.

I kapitlet her ser vi på, hvordan det ser ud med de unges gæld og formue. Hvor meget gæld og formue har de? Hvornår bliver gælden etableret? Hvordan placerer de deres formue? Og hvor i landet ser vi de største udsving?

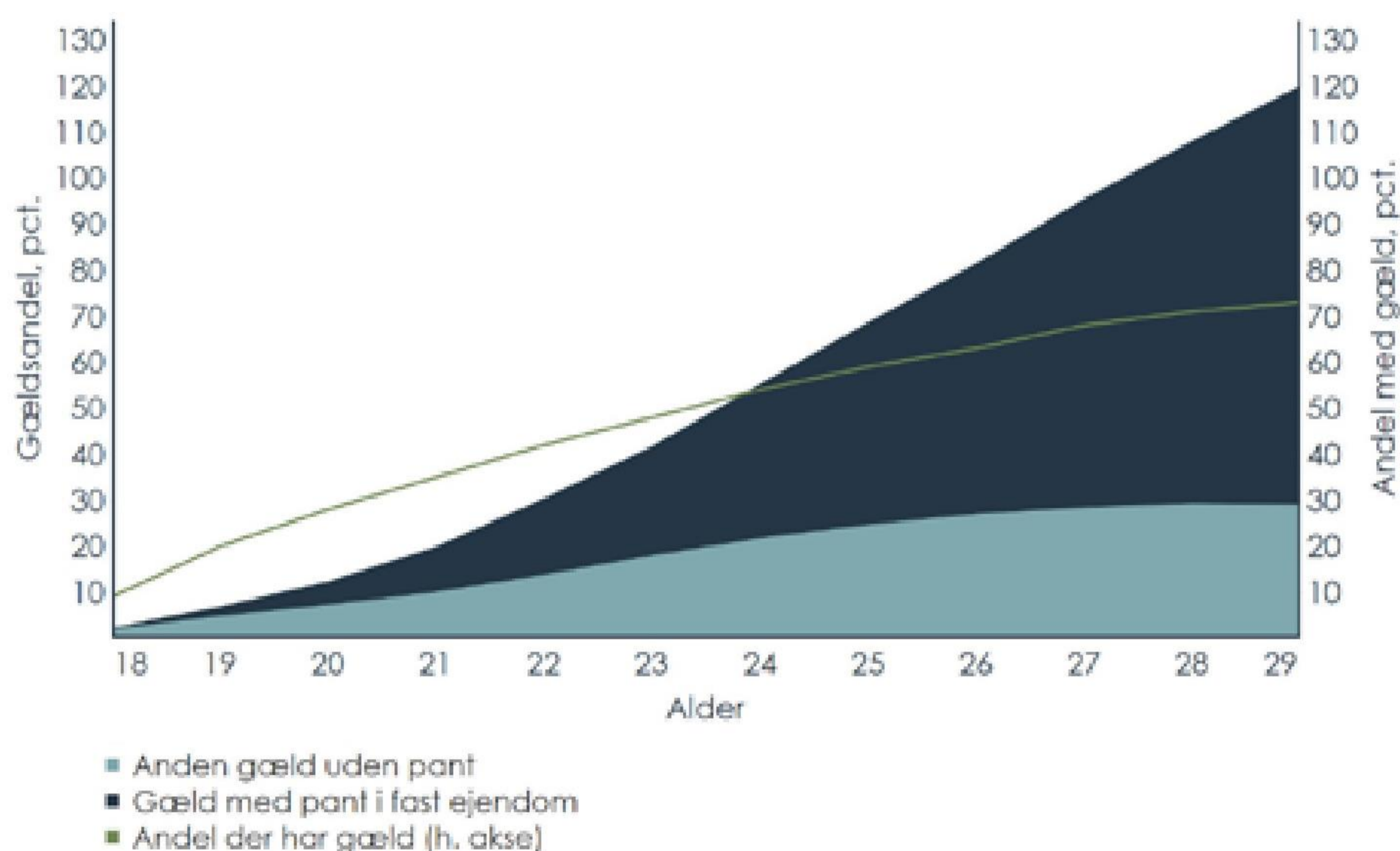
Unge stifter tidligt og hurtigt gæld

Unge i Danmark får mulighed for at optage gæld, når de bliver 18 år. Det er dog relativt få, der stifter gæld så tidligt i deres liv. Men i de følgende år vokser gælden støt, og i starten af 20'erne har omkring hver fjerde ung et lån. Gælden udgør på det tidspunkt i gennemsnit, hvad der svarer til 15 procent af årsindkomsten, jf. figur 1.1. For unge i midten af 20'erne er andelen med gæld vokset til

lidt over 50 procent, og gælden udgør gennemsnitligt, hvad der svarer til halvdelen af årsindkomsten.

I de tidlige ungdomsår udgør gæld uden pant, såsom forbrugslån og SU-gæld, den største del. Lån med pant i fast ejendom begynder at fylde mere, når de unge kommer op i 20'erne og flytter hjemmefra.

Figur 1.1 Lånene stiger hurtigt

Note: 2017-tal. Figuren viser gæld som andel af årsindkomst blandt 18-29-årige. Anden gæld uden pant dækker over lån i pengeinstitutter, pensionskasser, forsikrings- og finansieringsselskaber, kontokortgæld og SU-gæld samt lån ydet af kommunen.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Datagrundlag og afgrænsning

Finans Danmarks analyse af unges gæld og formue er baseret på den individbaserede formue- og gældsstatistik fra Danmarks Statistik og fokuserer på unge i alderen 18-29 år. Beløbene er opgjort ultimo året. Selvstændige og personer uden fuld skattepligt i Danmark er udeladt af analysen.

Gældsdata

Data dækker dels over lån med pant i fast ejendom og dels over andre låntyper. Lån med pant i fast ejendom består blandt andet af kreditforeningsgæld og prioritetsgæld i pengeinstitutter mv. og pantebrevsgæld. Gæld til pengeinstitutter mv. omfatter i begrænset om-

fang også gæld til andre finansieringsfirmaer, og i nogle tilfælde er der ikke tale om pant i fast ejendom, men for eksempel i biler. Andre lån dækker over lån i pengeinstitutter, pensionskasser, forsikrings- og finansieringsselskaber, statsgaranterede studielån, kontokortgæld, SU-gæld og lån ydet af kommunen. Gæld til det offentlige i form af restancer for betaling af for eksempel ejendomsskat, daginstitution, bøder osv. indgår ikke i statistikken.

Formuedata

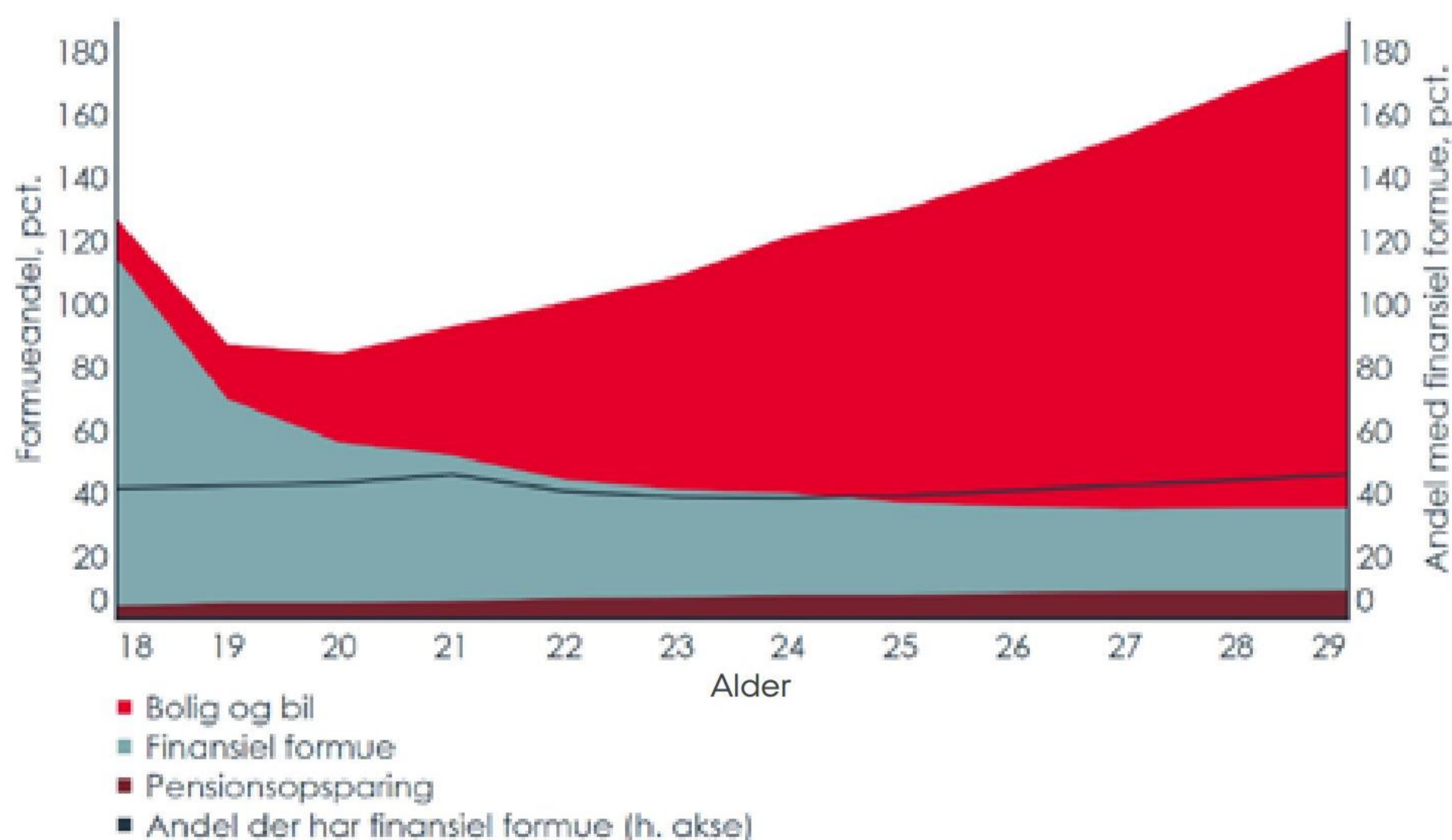
Data omfatter formue placeret i bolig og bil, finansiel formue og pensionsopsparing. Boligformue består af

Mange unge begynder voksenlivet med en relativ stor finansiel formue. Det kan være penge, de selv har sparet op, eller børneopsparing, stående på en bankkonto eller investeret i for eksempel aktier. I 18-årsalderen har 42 procent af de unge en finansiel formue på minimum 25.000 kr. Den udgør i gennemsnit, hvad der svarer til ca. 110 procent af deres årsindkomst, jf. figur 1.2. Efterhånden som de bliver ældre og flytter hjemmefra, bliver den finansielle formue gradvist relativt mindre. I slutningen af 20'erne udgør den i gennemsnit en fjerdedel af årsindkomsten.

Nogle unge har også bil og ejerbolig, som også er en form for formue. I modsætning til den finansielle formue, stiger bolig- og bilformuen som andel af indkomst typisk med alderen. En stor boligformue er dog ofte modsvaret af en stor boliggæld, så der er sjældent tale om ren friværdi for unge boligejere.

Pensionsopsparing fylder ikke meget i de tidlige ungdomsår, da en stor gruppe unge er i gang med at studere. Men i takt med at de unge kommer ud på arbejdsmarkedet, begynder de også at spare op til pensionen, og dermed stiger denne del af formuen også.

Figur 1.2 Unge starter voksenlivet med en finansiel formue

Note: 2017-tal. Figuren viser formue som andel af årsindkomsten blandt 18-29-årige. Andelen, der har finansiel formue, inkluderer alle unge med en finansiel formue på mere end 25.000 kr.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

formue i ejer-, andels- og fritidsbolig. Den finansielle formue dækker over indestående i pengeinstitutter, obligationer, aktier m.v., andel i investeringsfonde og pantebrev i depot. Ikke beskattede pensionsordninger indgår med 60 procent. Ikke alle formueposter er afdækket, således indgår unoterede aktier, der ikke ligger i depot, kontantbeholdninger, værdien af indbo, kunst, lystbåde mv. ikke i Danmarks Statistiks opgørelse.

De unges livssituation

Vi opdeler unge ud fra deres bolig-, uddannelses- og beskæftigelsesstatus. Unge er studerende, hvis de i udgangen af året står registreret som i gang med en

fuldtidsuddannelse, hvor AMU-kurser og sprogkurser ikke er talt med. Færdiguddannede inkluderer unge, der har færdiggjort en form for erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse og ikke er studerende. Ufaglærte inkluderer unge, der hverken er studerende eller færdiguddannede, dog er unge på særlige sociale ydelser, førtidspension mv. ikke talt med. Hjemmeboende inkluderer alle unge, der bor på samme adresse som en eller flere af deres forældre, unge i egen ejerbolig inkluderer unge, der ejer en bolig og unge i lejebolig inkluderer unge, der hverken er hjemmeboende eller bor i egen ejerbolig.

Gæld og formue hænger sammen med livssituationen

Unge gæld og formue hænger i høj grad sammen med den livssituation, de befinder sig i. Når gæld og formue ændrer sig med alderen, så skyldes det især ændringer i de unges livssituationen. Det gælder særligt de unges bolig- og uddannelsesstatus.

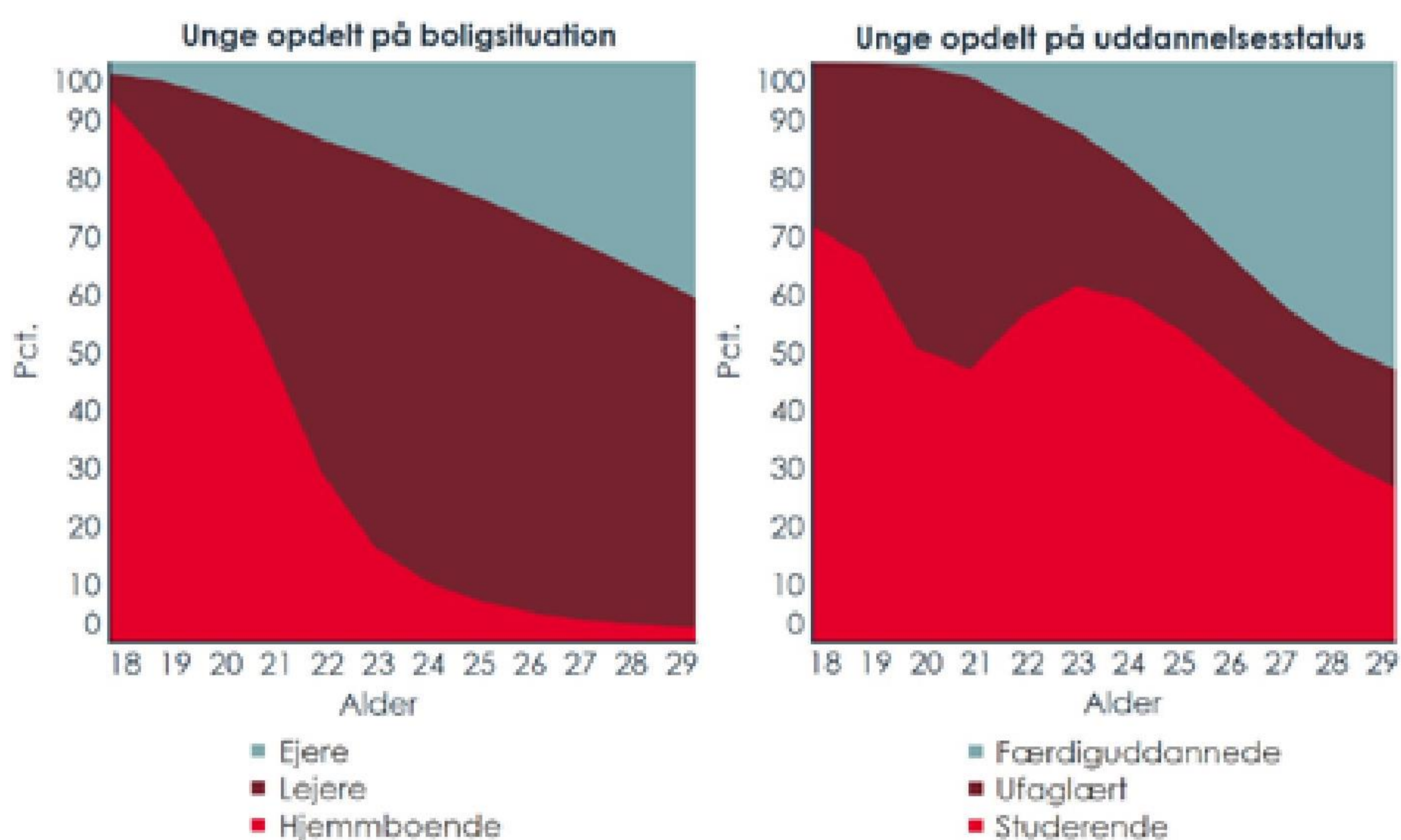
I 18-årsalderen bor næsten alle unge hjemme hos deres forældre, jf. figur 1.3 til venstre. De fleste flytter dog hjemmefra i starten af 20'erne, og knap ni ud af ti er flyttet hjemmefra som 24-årige. De fleste flytter i første omgang i lejebolig, men særligt fra midten af 20'erne ses en stigende andel unge, der flytter i ejerbolig. Ved udgangen af 20'erne bor ca. 40 procent i ejerbolig.

I de sene teenageår er syv ud af ti unge studerende. De øvrige er enten ledige eller i ufaglært arbejde, jf. figur 1.3 til højre. Frem til begyndelsen af 20'erne falder uddannelsesaktiviteten, efterhånden som mange bliver færdige med deres ungdomsuddannelser og tager sabbatår. Senere søger mange unge ind på videregående uddannelser, og for unge i 23-årsalderen er uddannelsesaktiviteten steget til ca. 60 procent. I slutningen af 20'erne er ca. hver fjerde ung stadig studerende.

Når vi ser på de privatøkonomiske forhold i de forskellige livssituationer, er boligsituationen særlig vigtig for de unges gælds- og formueforhold, mens uddannelses- og beskæftigelsesstatus er afgørende for deres indkomst. For de hjemmeboende studerende ligger årsindkomsten på lidt under 100.000 kr., og for ufaglærte ligger den lidt over, jf. figur 1.4. De hjemmeboende har en relativt høj formue på omkring halvdelen af deres årsindkomst, mens de ikke har meget gæld. For studerende, der er flyttet hjemmefra i lejebolig, er indkomsten og gældsætningen typisk noget højere, mens den relative formue er lidt lavere end for de hjemmeboende.

Den største privatøkonomiske forandring sker, når de unge bliver boligejere. Her stiger den samlede formue til ca. 475 procent af årsindkomsten for studerende og ca. 340 procent af årsindkomsten for færdiguddannede. Samtidigt stiger gælden til henholdsvis 205 og 230 procent af årsindkomsten.

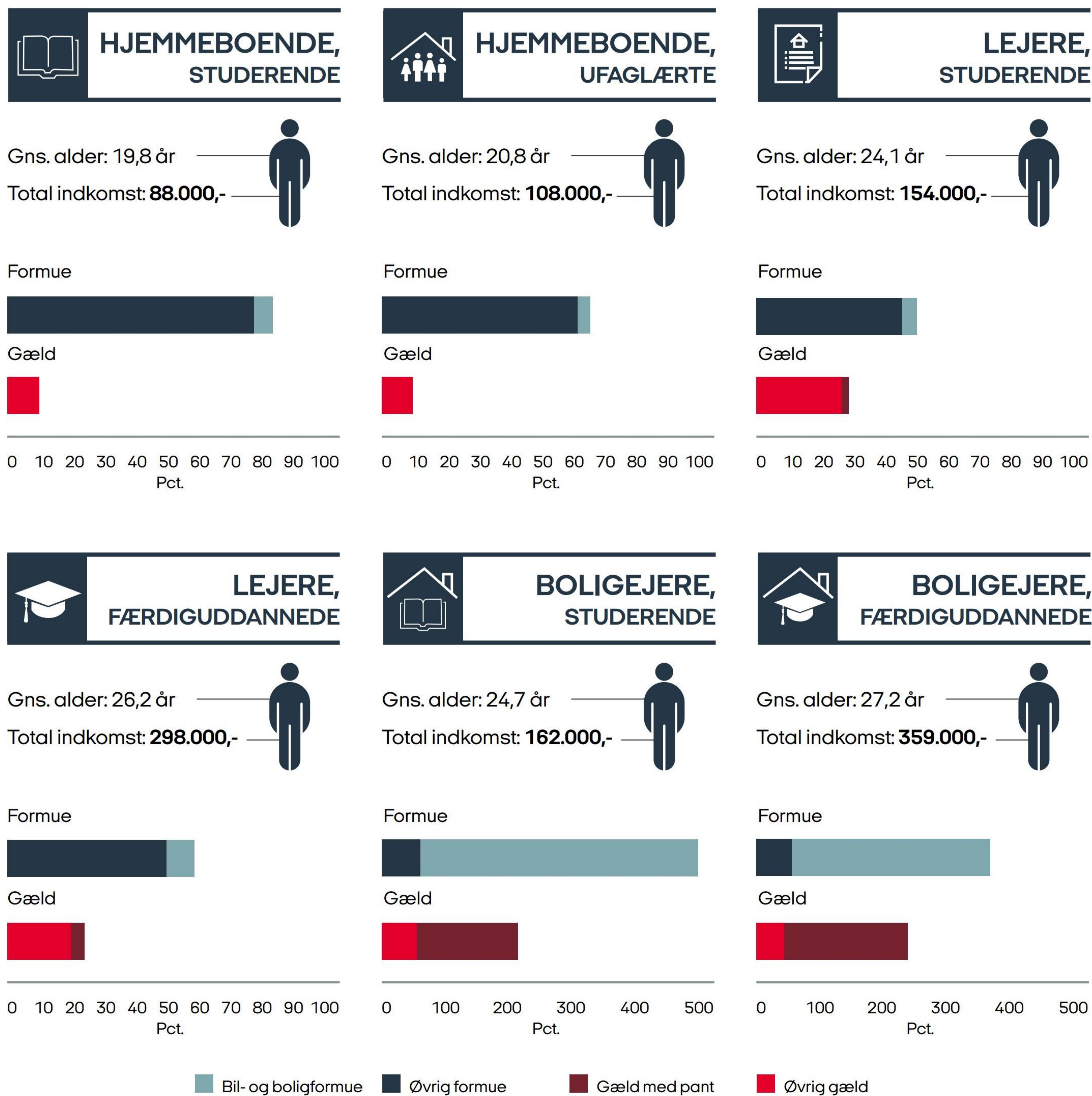
Figur 1.3 Boligsituationen og uddannelsesstatus følger de unges alder

Note: 2017-tal. Figuren viser andelen af 18-29-årige i forskellige livssituationer.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 1.4 Formue og gæld følger de unges livssituation

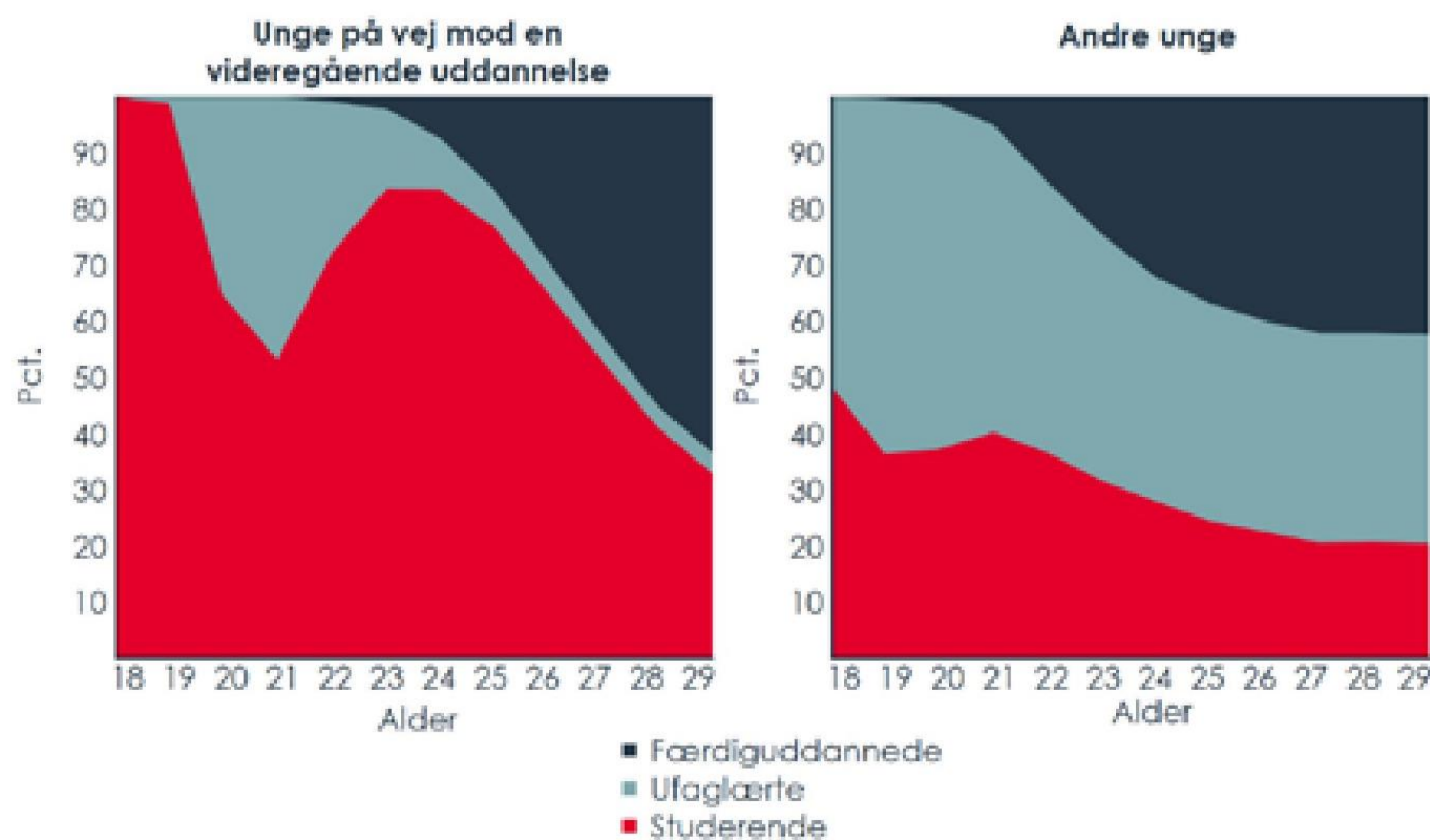
Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige gæld og formue som andel af årsindkomsten for forskellige livssituationer blandt 18-29-årige. Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Udvikling i gæld og formue afhænger af livsforløbet

De unges økonomi afspejles ikke kun i deres aktuelle livssituation men også i deres livsforløb og de valg, der går forud. Unge, der vælger en videregående uddannelse, vil typisk forblive studerende i flere år end andre unge og udskyde det tidspunkt, hvor de eventuelt bliver boligejere, jf. figur 1.5. Det ses også på deres gæld som andel af indkomst, som er relativt lav frem til 27-årsalderen, hvorefter den til gengæld vokser betydeligt hurtigere, end det er tilfældet for andre unge, jf. figur 1.6 til venstre.

Unge med kurs mod en videregående uddannelse har desuden en højere gennemsnitlig formue, jf. figur 1.6 til højre. Det kan blandt andet skyldes tidlig økonomisk støtte fra velhavende forældre: I de tidligere ungdomsår er den finansielle formue særlig høj for unge med kurs imod en videregående uddannelse, og i de sene ungdomsår gælder det også for boligformuen.

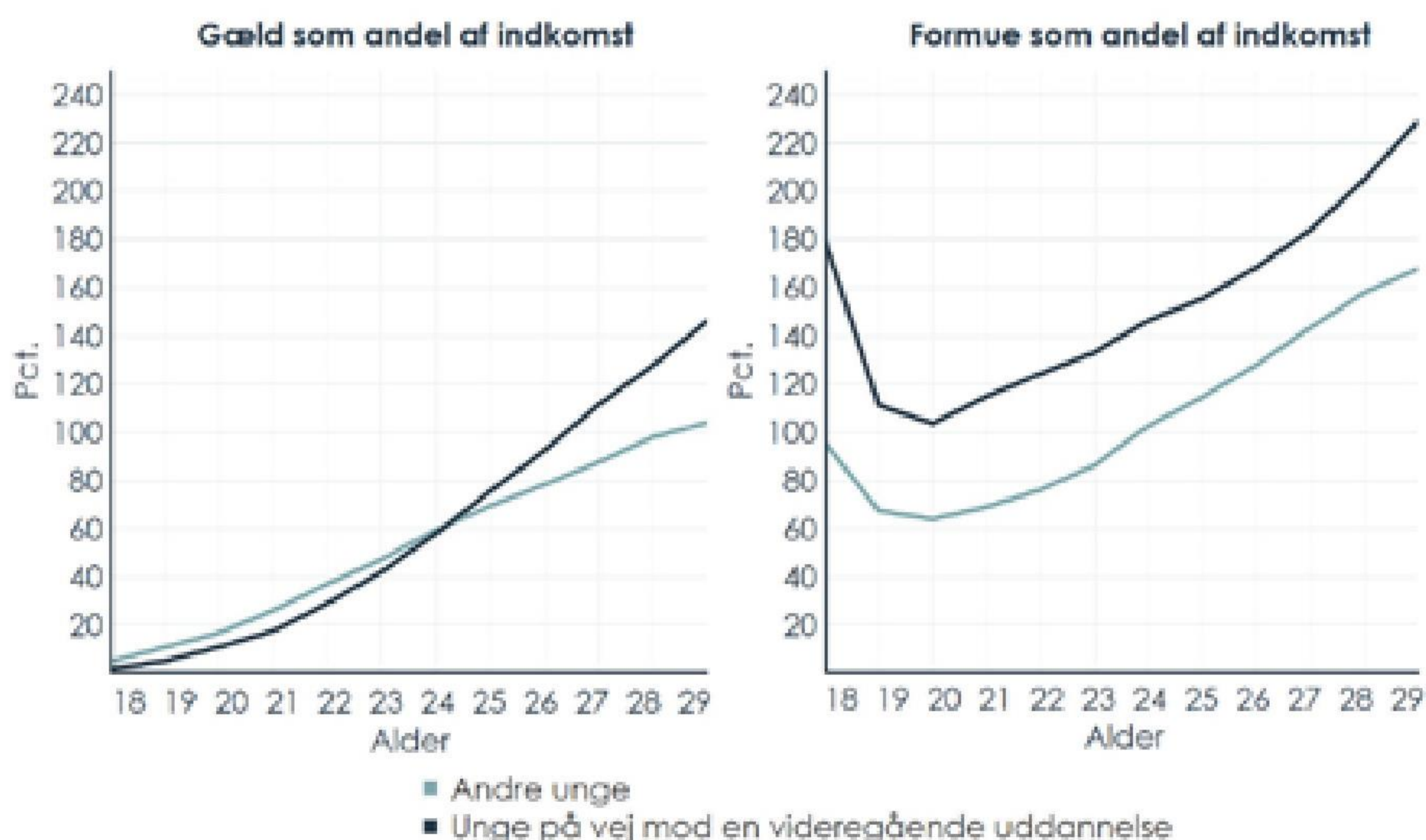
Figur 1.5 Udviklingen igennem ungdomsårene er stærkt påvirkede af karriereretningen

Note: 2017-tal. Figuren viser uddannelsessituationen for 18-29-årige, på vej mod en videregående uddannelse samt resterende unge. Unge på vej imod en videregående uddannelse inkluderer unge, der er i gang med eller har færdiggjort en gymnasial eller videregående uddannelse.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 1.6 Gælden stiger senere og formuen er højere for unge på vej imod en videregående uddannelse

Note: 2017-tal. Figuren viser formue og gæld som andel af årsindkomst blandt 18-29-årige. Det vises hhv. for studerende, der bor til leje, og færdiguddannede, der bor i egen bolig. Unge på vej imod en videregående uddannelse inkluderer unge, der i gang med eller har færdiggjort en gymnasial eller videregående uddannelse.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

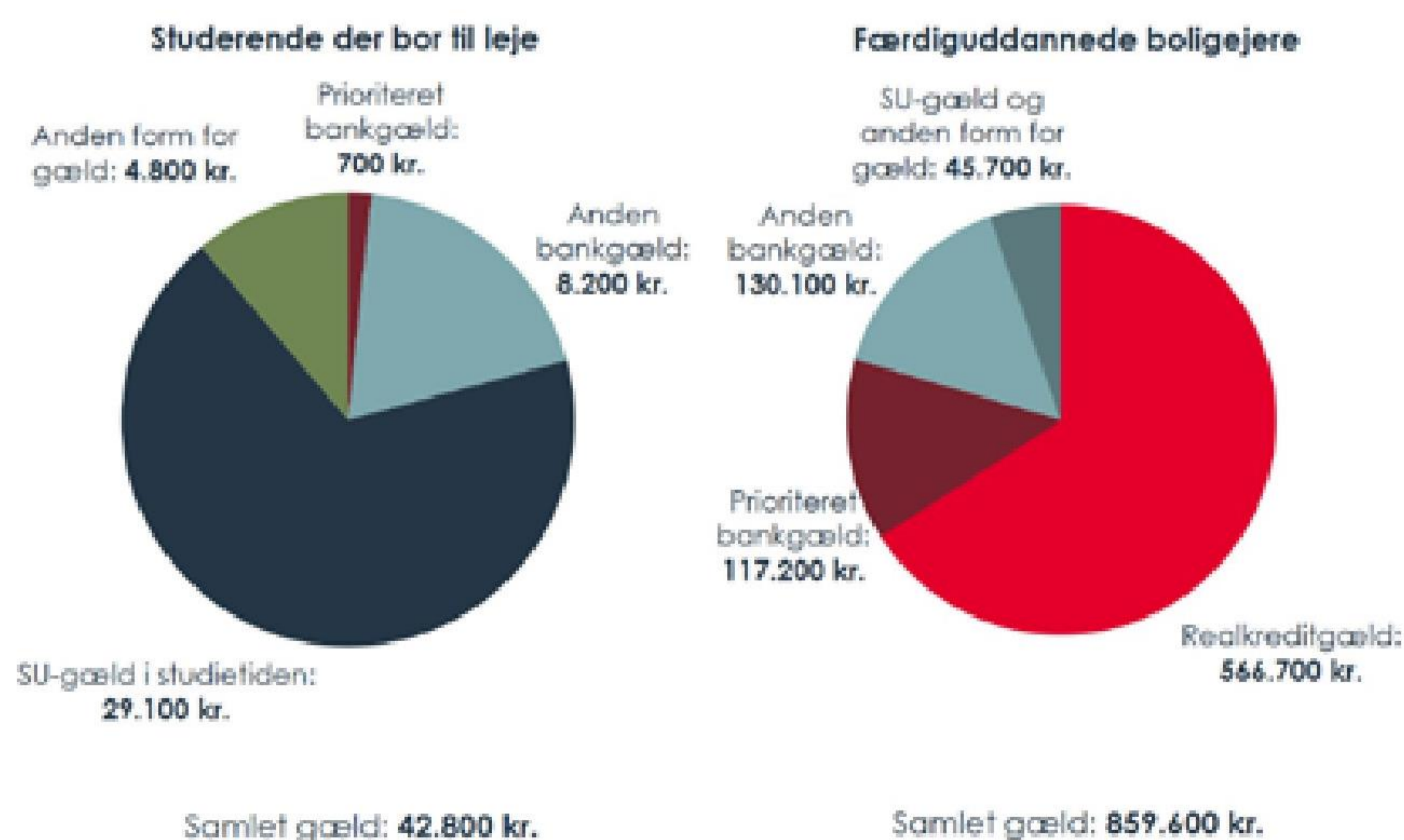
Sådan er de unges gæld fordelt

På tværs af alle livssituationer har de unge i gennemsnit lån for ca. 130.000 kr., hvor gæld til bolig udgør omkring halvdelen, efterfulgt af anden bankgæld og SU-gæld.

Unge færdiguddannede boligejere har en gæld på omkring 900.000 kr. i gennemsnit, jf. figur 1.7 til højre. Realkreditgæld udgør omkring to tredjedele af gælden, imens resten langt overvejende er bankgæld.

For de unge studerende, der bor til leje, udgør gælden i gennemsnit knap 43.000 kr., jf. figur 1.7 til venstre. SU-gæld under studie er klart den største post på ca. 29.100 kr. Derefter kommer anden bankgæld. Og endelig er der en sidste større post bestående af anden form for gæld, inkl. for eksempel kontokortgæld i butikker og kviklån.

Figur 1.7 Boliglån fylder mest

Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige gæld blandt 18-29-årige efter gældstype, opdelt på hhv. færdiguddannede boligejere og studerende, der bor til leje. Anden form for gæld inkluderer alle former for gæld, der ikke er SU-gæld og ikke er givet af penge- og realkreditinstitutter. Dvs. fx kontokortgæld i butikker, kviklån og andre former for forbrugslån.

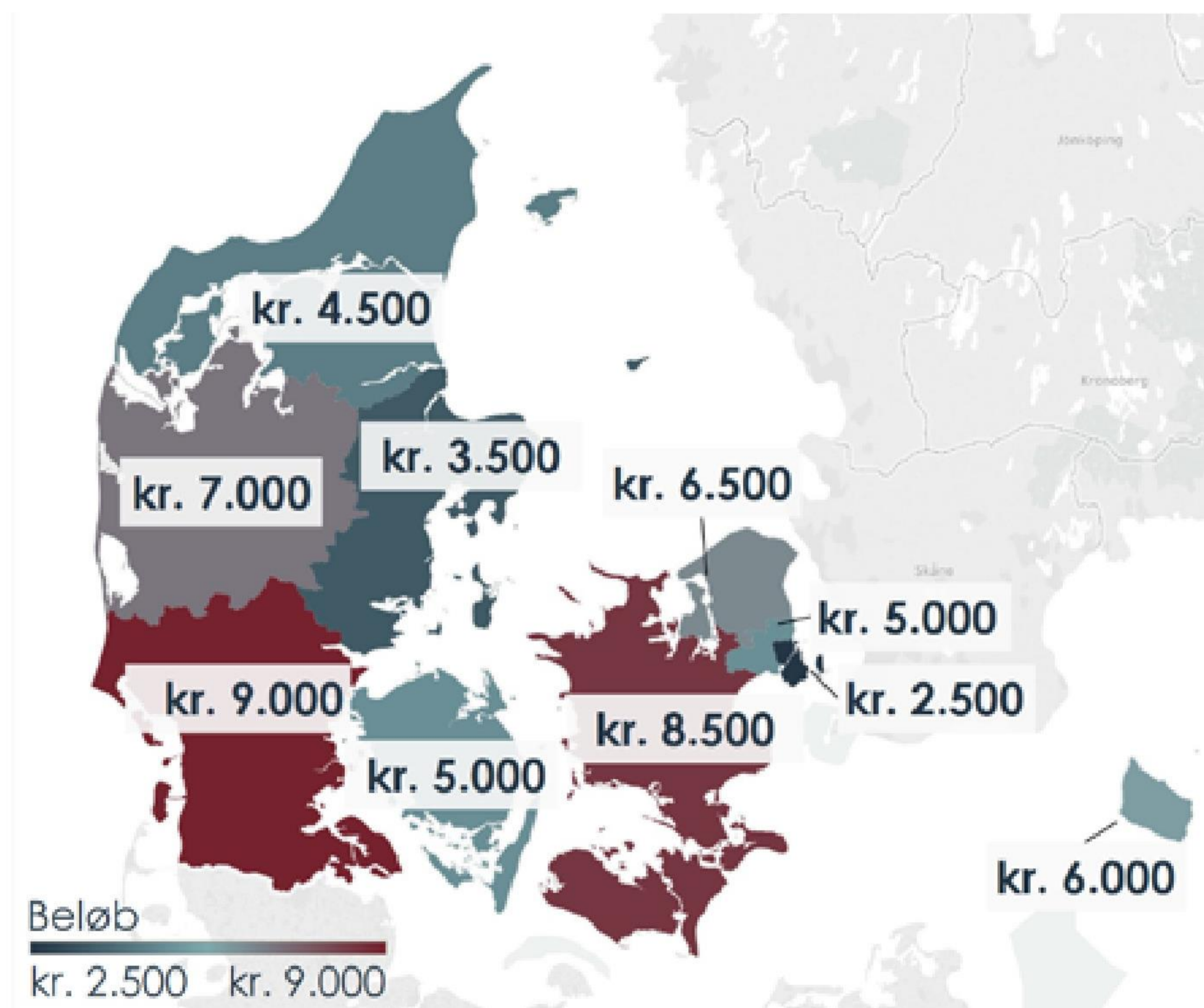
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Zoomer vi ind på studerende, der bor i lejebolig, så har over hver femte optaget anden form for gæld – som kontokortlån, kviklån og anden gæld uden for bankerne. I Øst-, Vest- og Sydsjælland og i Syddjylland har de optaget særligt meget gæld af denne type, gennemsnitligt 9.000

kr. per ung, jf. figur 1.8. Andelen af højt gældsatte unge er også højest i Øst-, Vest- og Sydsjælland og i Syddjylland, hvor ca. 6 procent har mere end 50.000 kr. i anden form for gæld.

Figur 1.8 For studerende er anden form for gæld størst på Sjælland og i Syddjylland

Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige gæld af anden type, inkl. kontokortlån, kviklån mv. blandt 18-29-årige studerende, der bor til leje efter område.

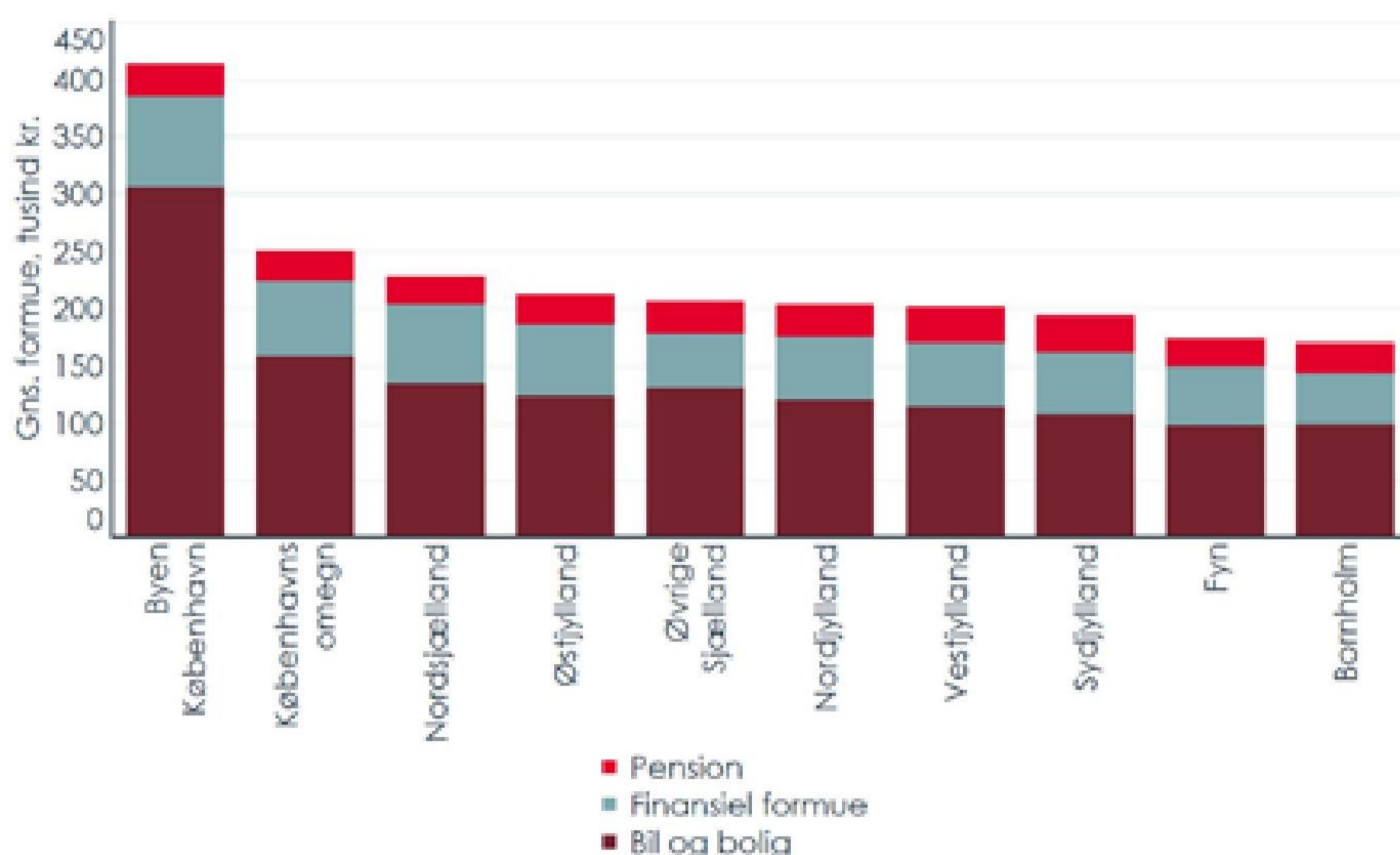
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Både gæld og formue er størst i København

Unge i København har i gennemsnit en større formue end unge i andre dele af landet, jf. figur 1.9. Særligt boligformuen er stor, hvilket hænger sammen med, at København har en stor koncentration af boligejere og andelsboligejere i slutningen af 20'erne. Tilflytningen til København for unge studerende gør nemlig, at byen København går fra at huse færre end hver tiende af alle unge i 18-årsalderen, til at huse knap tre ud af ti danske unge i slutningen af 20'erne, jf. figur 1.10 til venstre.

Der er også en højere andel af boligejere i København end andre steder i landet – særligt blandt unge under uddannelse. Det kan skyldes en mangel på studievenlige lejeboliger i København, så mange unge københavnere flytter i ejer- eller andelsbolig i en relativt tidlig alder, ofte allerede i løbet af deres studietid.

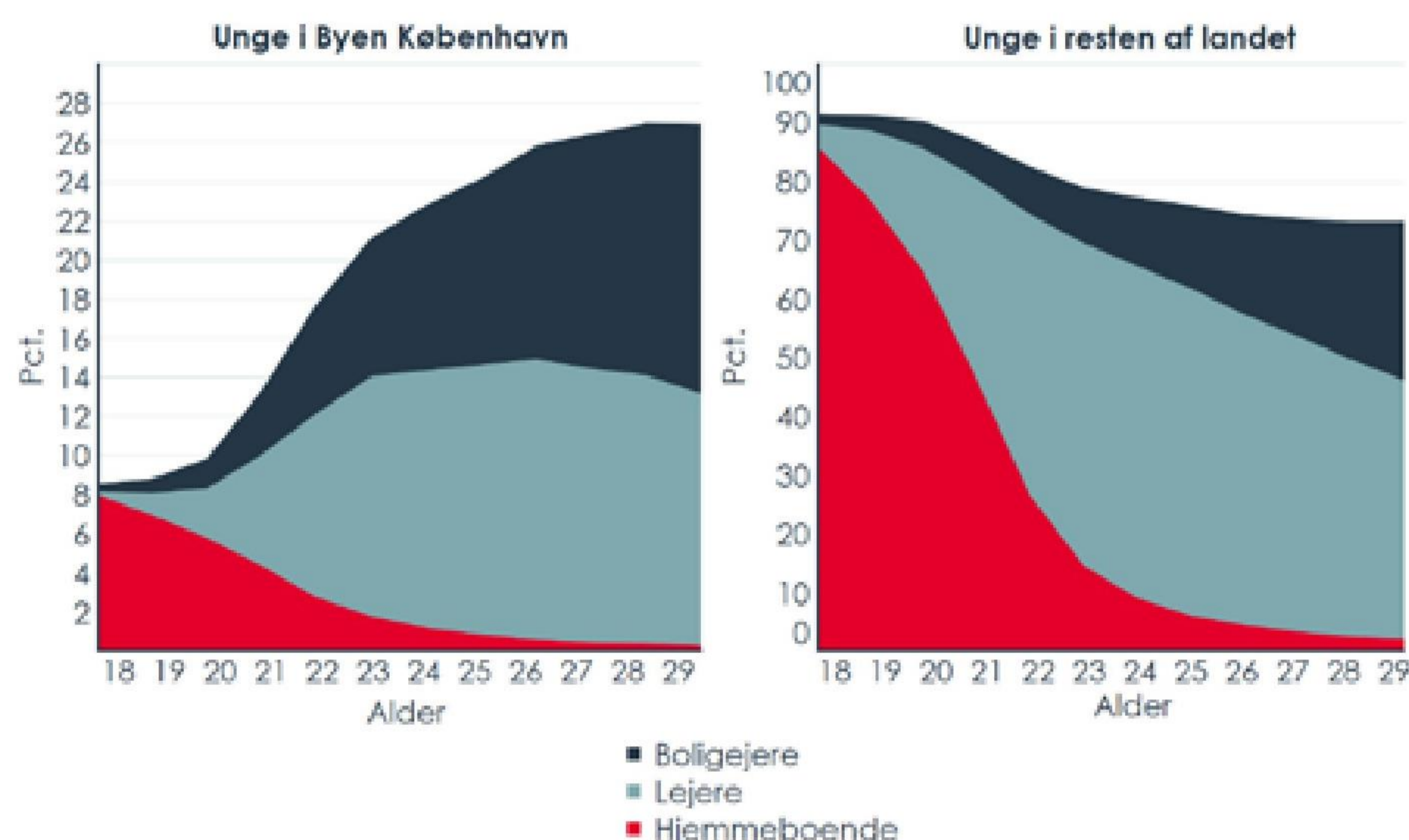
Figur 1.9 Boligformuen er særlig stor i København

Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige formue blandt 18-29-årige efter formuepost.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 1.10 I slut-20'erne er mange unge flyttet til København i egen bolig

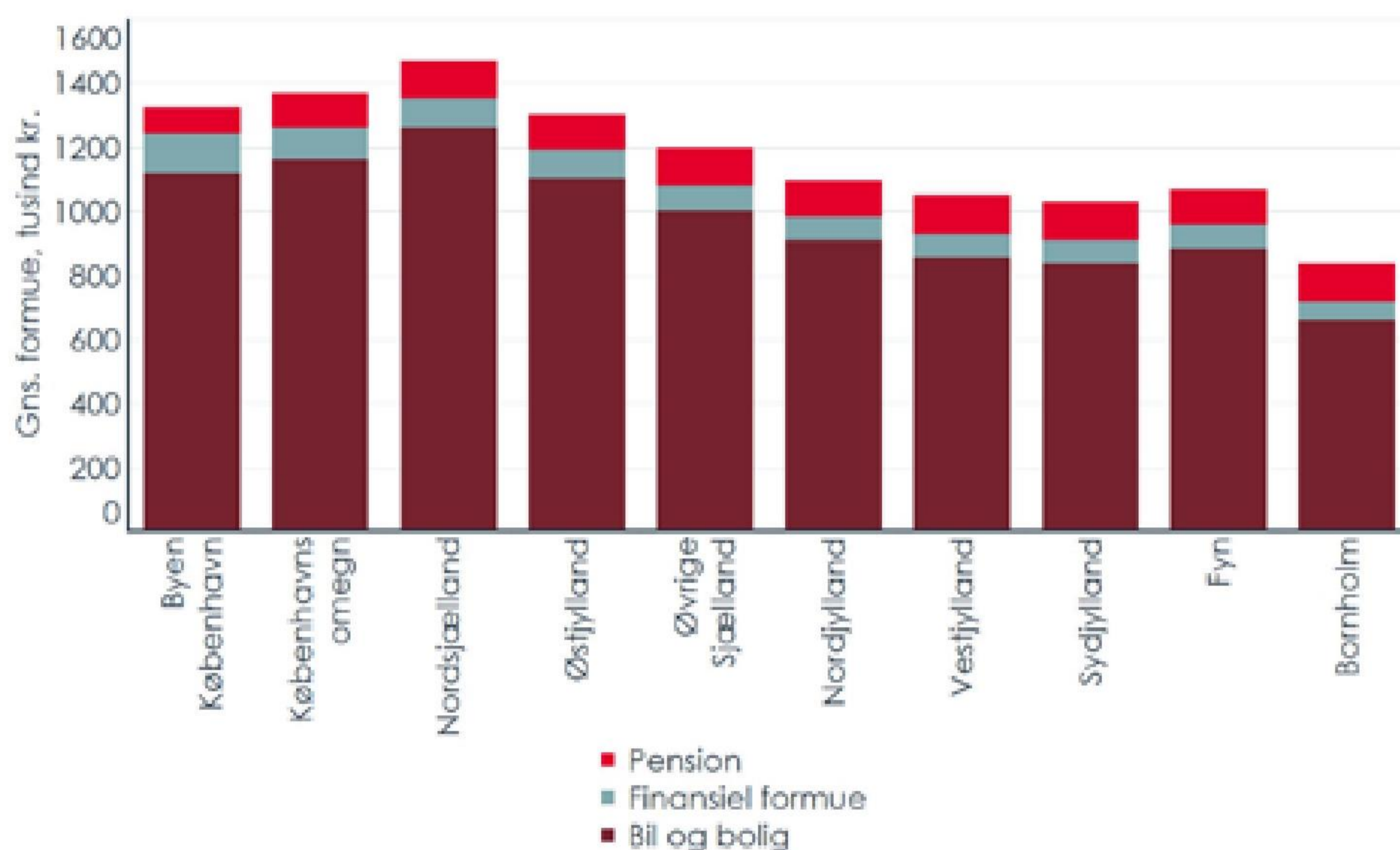
Note: 2017-tal. Figuren viser formue og gæld som andel af årsindkomst blandt 18-29-årige. Det vises hhv. for studerende, der bor til leje, og færdiguddannede, der bor i egen bolig.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Hvis vi ser på færdiguddannede boligejere, adskiller unge i København sig derimod ikke væsentligt fra unge i andre dele af landet. Faktisk er de overgået af både unge i Københavns omegn og Nordsjælland, når vi ser på den gennemsnitlige formue, jf. figur 1.11. Her kan det høje antal andelsboliger i København have en betydning, da priserne typisk er lavere for andelsboliger end for ejerboliger.

Selv om relativt mange københavnere bor i egen ejer- eller andelsbolig, er der langt fra tale om ren friværdis. Unge i København har nemlig større gæld i deres bolig end unge andre steder i landet, jf. figur 1.12. I gennemsnit skylder de unge københavnere knap 180.000 kr., hvor omkring 60 procent af gælden er relateret til bolig.

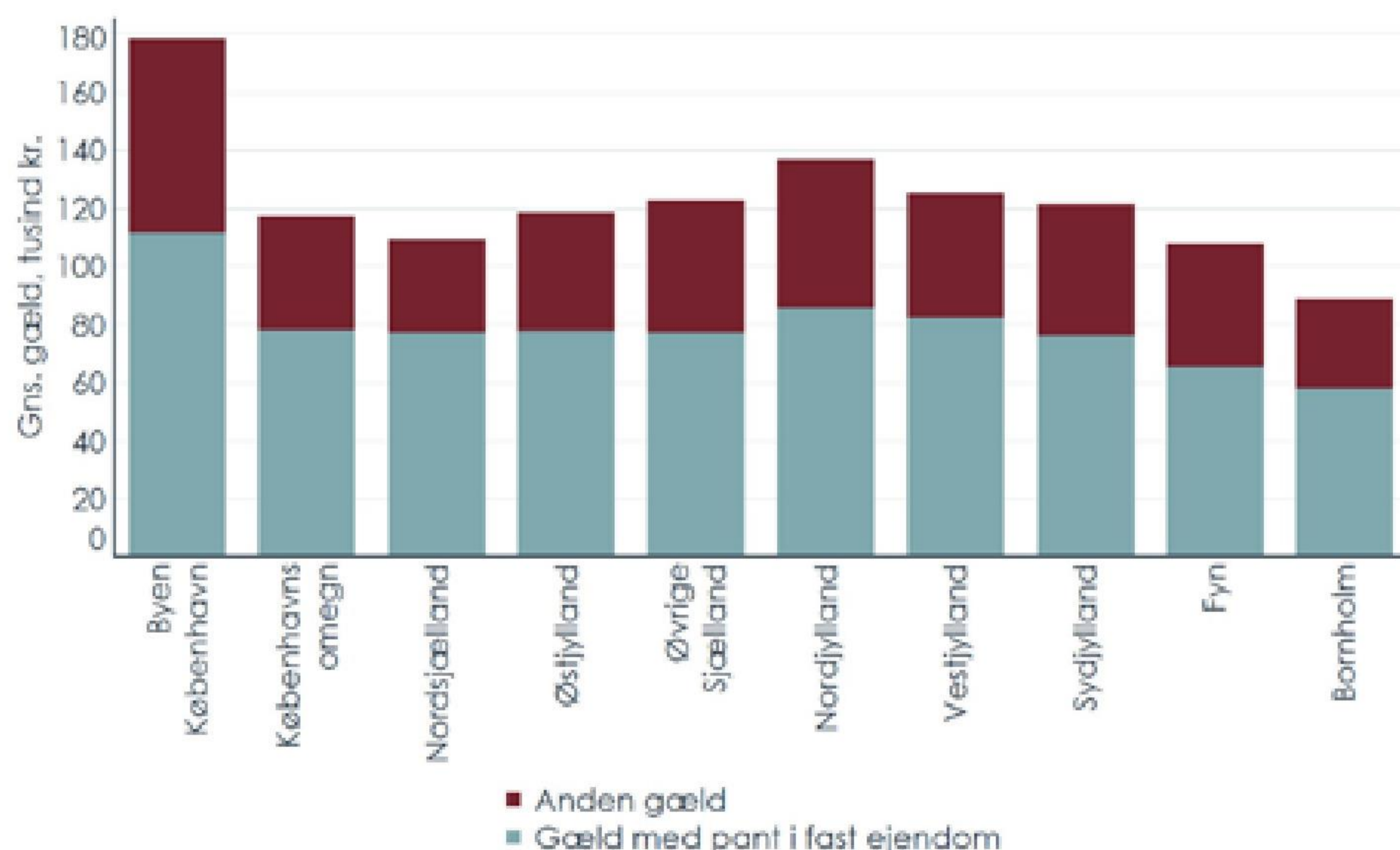
Figur 1.11 For færdiguddannede boligejere er formuen størst i Nordsjælland

Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige formue blandt 18-29-årige færdiguddannede boligejere efter formuepost. Regioner er sorteret efter gennemsnitlig formue blandt alle unge (figur 1.9).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 1.12 Gælden er størst i København

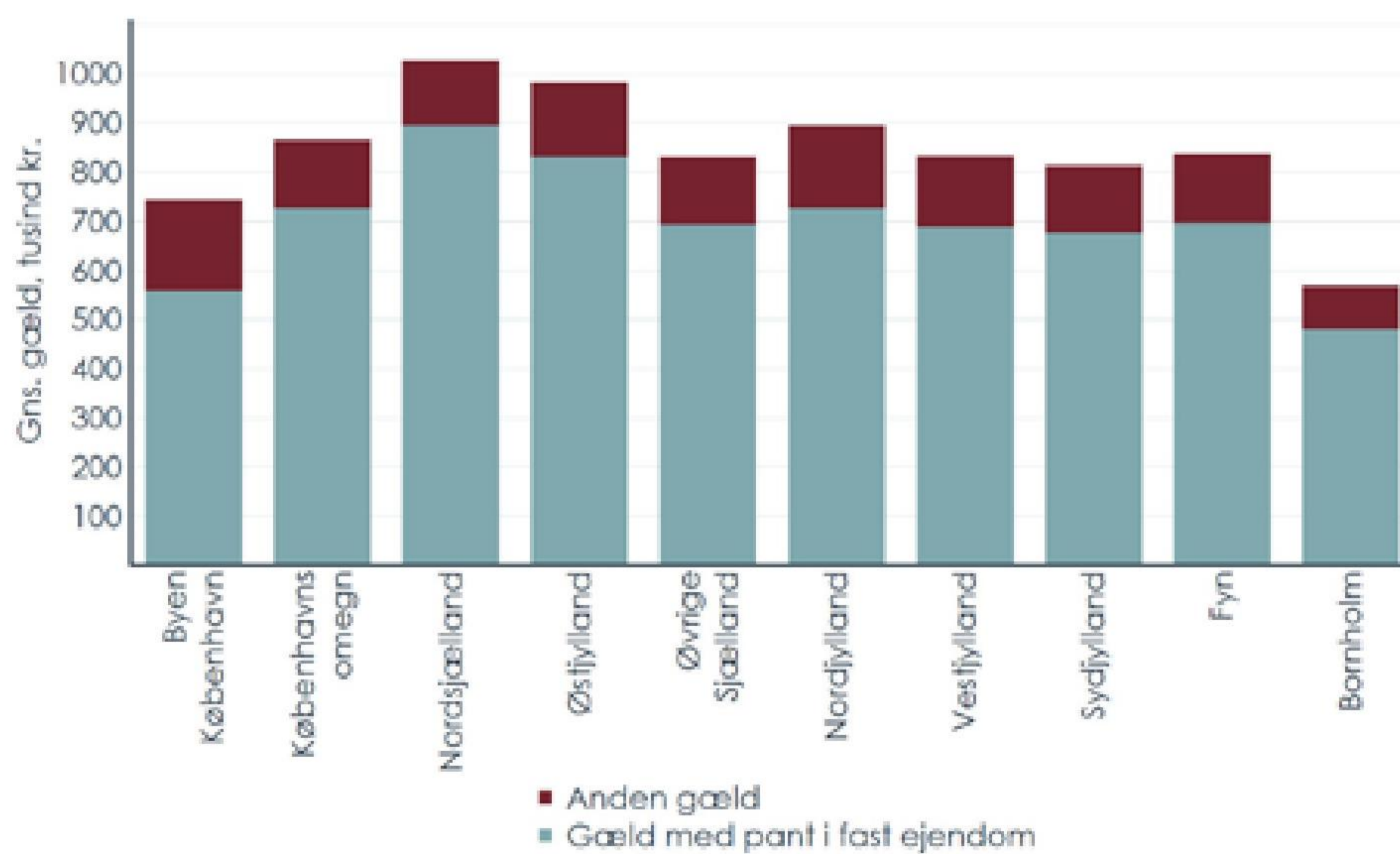

Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige gæld blandt 18-29-årige efter gældspost. Anden gæld dækker over lån i pengeinstitutter, pensionskasser, forsikrings- og finansieringsselskaber, kontokortgæld og SU-gæld samt lån ydet af kommunen. Regioner er sorteret efter gennemsnitlig formue blandt alle unge (figur 1.9).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 1.13 For færdiguddannede boligejere er formuen størst i Nordsjælland

Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige gæld blandt 18-29-årige færdiguddannede boligejere efter gældspost. Anden gæld dækker over lån i pengeinstitutter, pensionskasser, forsikrings- og finansieringsselskaber, kontokortgæld og SU-gæld samt lån ydet af kommunen. Regioner er sorteret efter gennemsnitlig formue blandt alle unge (figur 1.9).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

I lighed med formuen er den høje gæld i København også en følge af den store koncentration af boligejere og unge i de senere ungdomsår. Ser vi udelukkende på gæld for unge færdiguddannede boligejere, er gælden faktisk relativt lav i København, jf. figur 1.13. Også her

kan det store antal andelsboliger i København spille ind. Gæld i andelsboligforeninger er nemlig ikke en del af de unges private gæld, og den er derfor ikke med i opgørelsen.

Unge investerer en stor del af deres formue

De fleste unge har en finansiell formue – i gennemsnit på omkring 61.000 kr. Mens en stor del af den finansielle formue står i banken, er der også en del unge, som investerer deres sparepenge. Knap en fjerdedel af formuen er således investeret i enten obligationer, aktier eller investeringsbeviser, og det gælder uanset, om vi ser på studerende, der bor til leje, eller færdiguddannede boligejere, jf. figur 1.14.

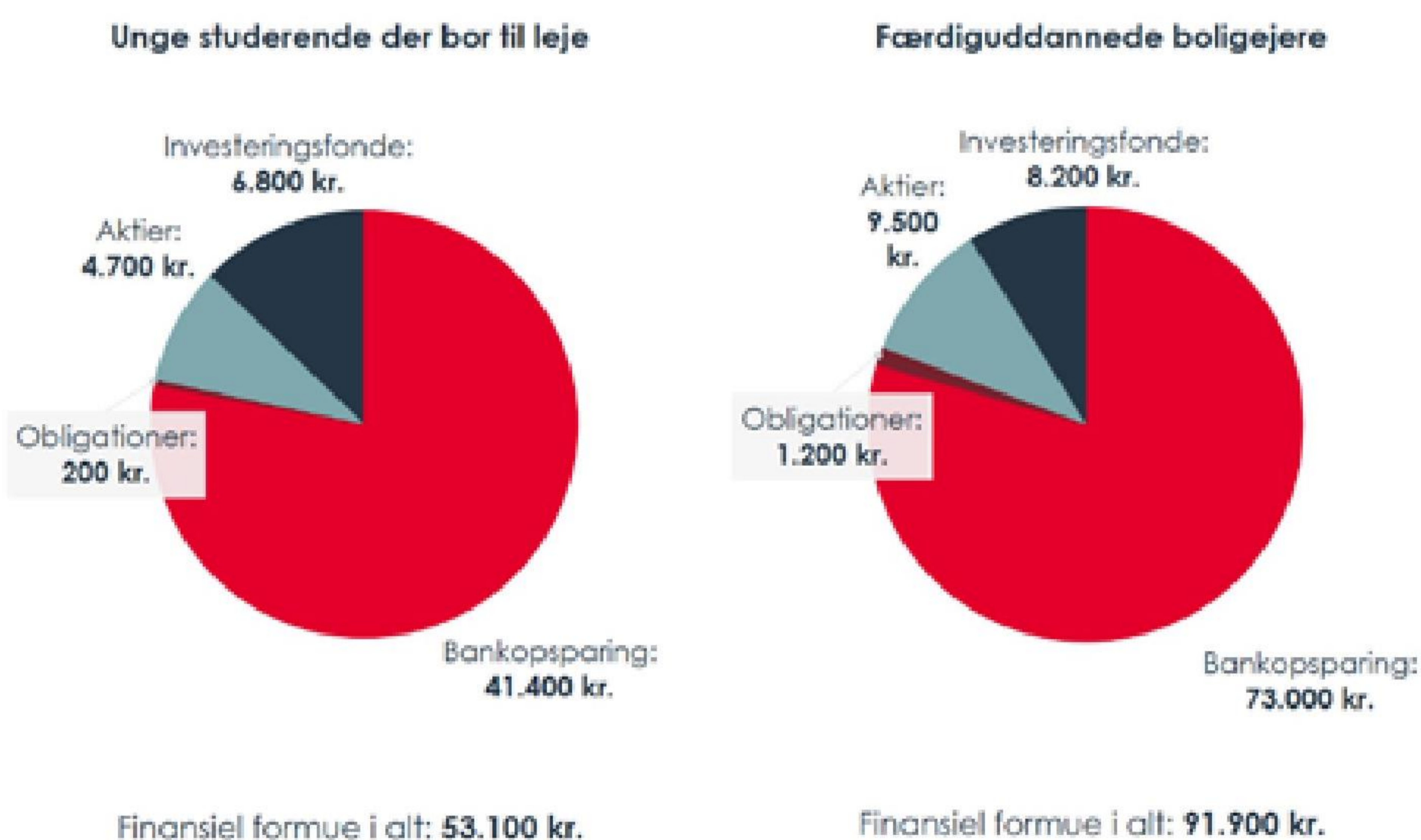
Formuen er størst hos de færdiguddannede boligejere, mens investeringsadfærden – set som andelen, der er investeret, og hvordan denne er fordelt mellem aktier, obligationer og investeringsfonde – er stort set ens for studerende og færdiguddannede boligejere. Af de investerede midler investeres omtrent lige meget i henholdsvis investeringsfonde og aktier, mens kun en beskedent del investeres i obligationer.

Der er dog ret store forskelle i investeringsadfærden på tværs af landet. Helt i top har vi Nordjylland, hvor hver femte ung har enten aktier eller investeringsbeviser. På Bornholm derimod er det kun 6 procent af de unge, der har aktier eller investeringsbeviser og 10 procent i Øst, Vest- og Sydsjælland, jf. figur 1.15.

Den samlede formue i aktie- og investeringsbeviser er dog ikke størst i Nordjylland, men derimod i København og Nordsjælland. Her har unge gennemsnitligt 23.500 kr. investeret, jf. figur 1.16 til venstre. Risikovilligheden er også størst i Nordsjælland, når man ser på, hvor stor en andel af formuen unge har valgt at placere i aktier og investeringsbeviser, jf. figur 1.16 til højre. Her er ca. en tredjedel placeret i enkeltaktier eller investeringsbeviser, hvoraf enkeltaktier udgør ca. halvdelen. Den relativt store andel placeret i enkeltaktier siger meget om de unges investerings- og risikovillighed. En vigtig forskel mellem investering i enkeltaktier og investeringsbeviser er nemlig, at førstnævnte typisk er en mere krævende og risikabel investeringsform, hvor de unge aktivt skal beslutte, hvilke aktier de ser potentiale i og ønsker at investere i.

Andre steder i landet investerer de unge typisk en langt mindre andel af deres formue, og placeringen i enkeltaktier udgør en relativt beskedent andel. Lavest er investeringslysten på Bornholm, hvor de unge kun investerer 13 procent i aktier eller investeringsforeninger og kun en fjerdedel heraf i enkeltaktier.

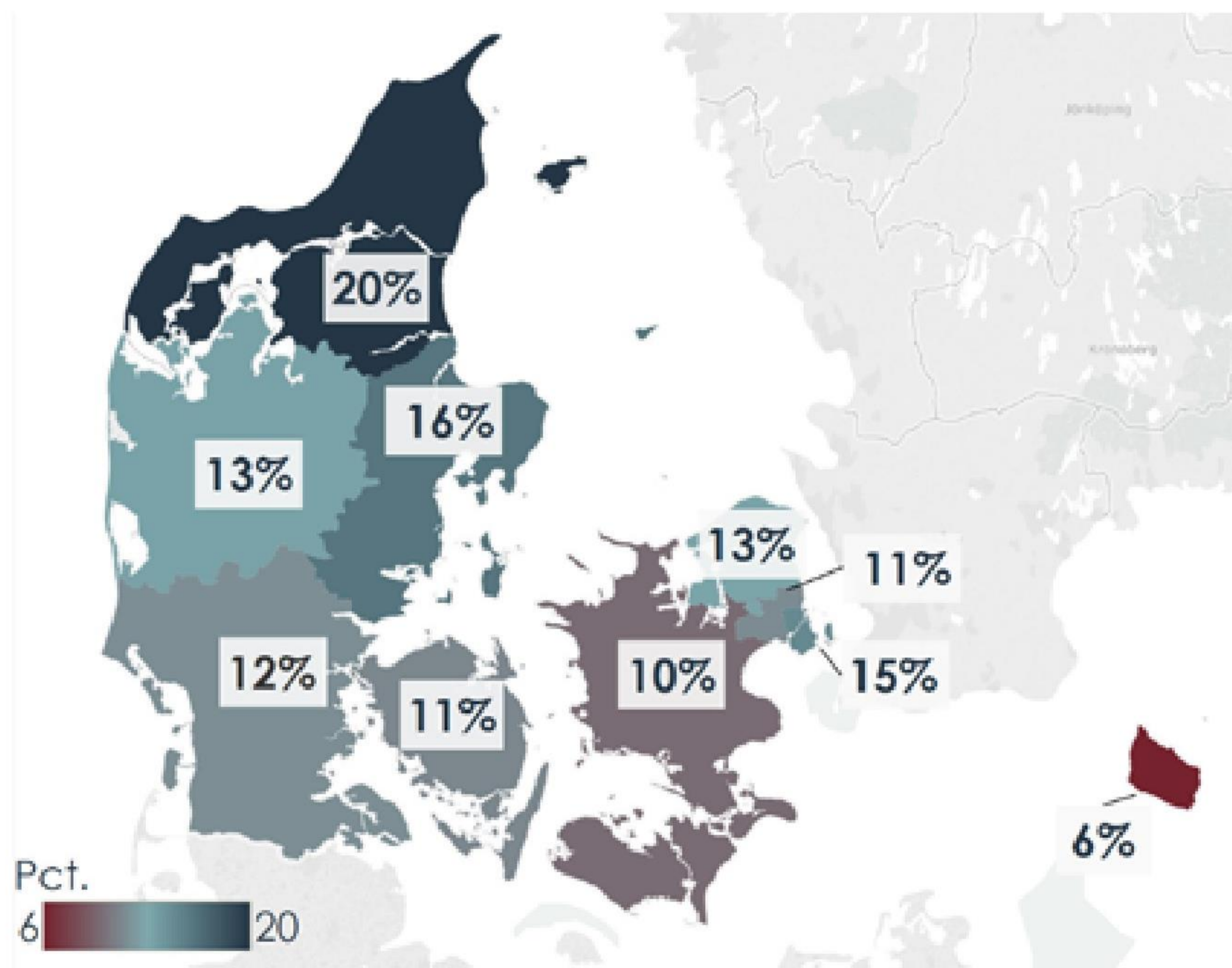
Figur 1.14 Unge investerer ca. en fjerdedel af formuen

Note: 2017-tal. Figuren viser den gennemsnitlige finansielle formue, opdelt på formueposter, for 18-29-årige i forskellige livssituationer.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

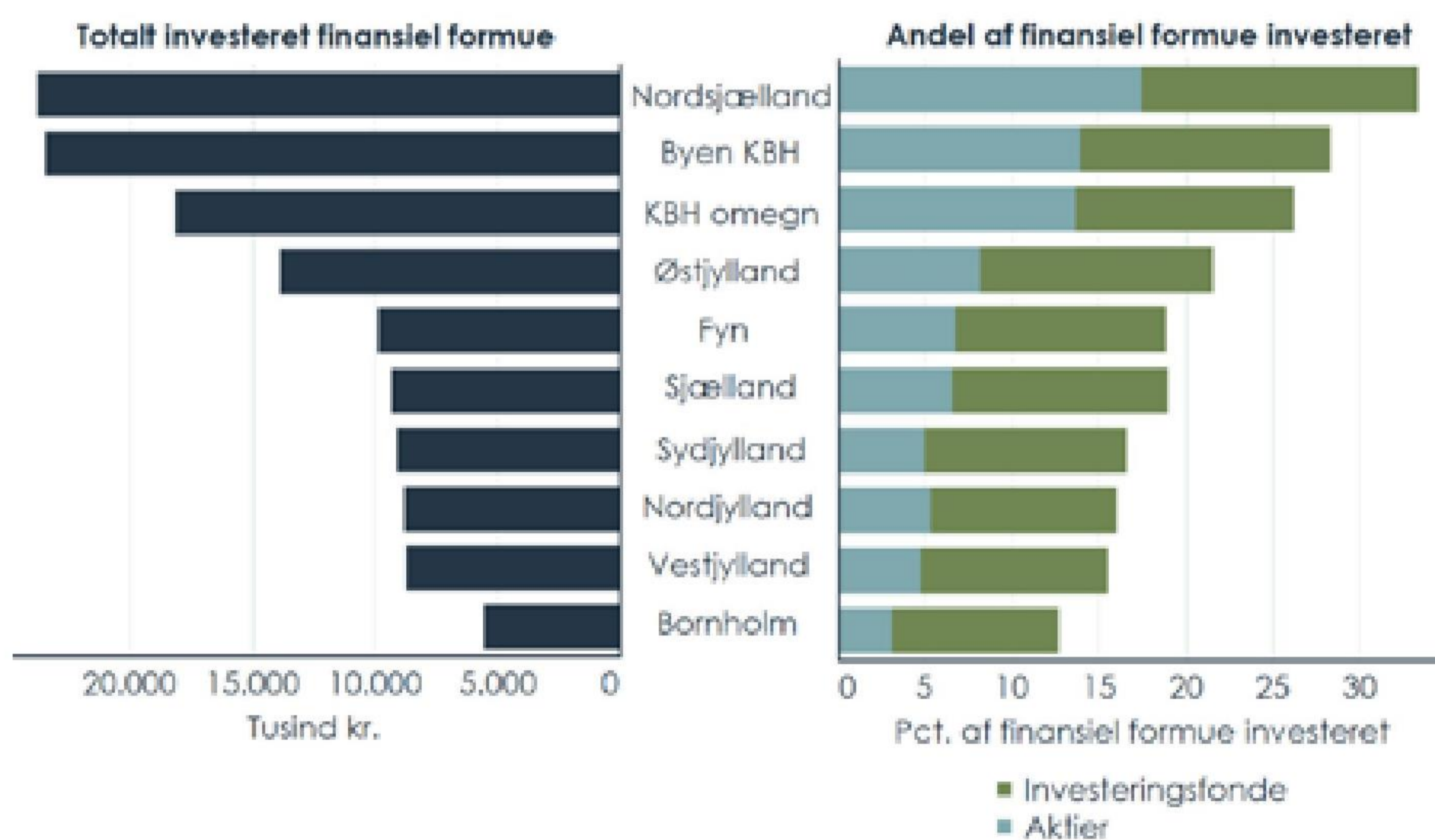
Figur 1.15 Flest unge i Nordjylland har aktier

Note: 2017-tal. Figuren viser andelen af de 18-29-årige, som deltager på aktiemarkedet. Deltagelse på aktiemarked defineres ved en positiv aktiebeholdning.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 1.16 Aktieformuen størst i København og Nordsjælland

Note: 2017-tal. Til venstre viser figuren det gennemsnitlige beløb investeret i aktier eller investeringsbeviser, for 18-29-årige i forskellige regioner. Til højre viser figuren andelen af deres finansielle formue, der er investeret i henholdsvis aktier og investeringsbeviser.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

De unge mænd investerer oftere end kvinderne

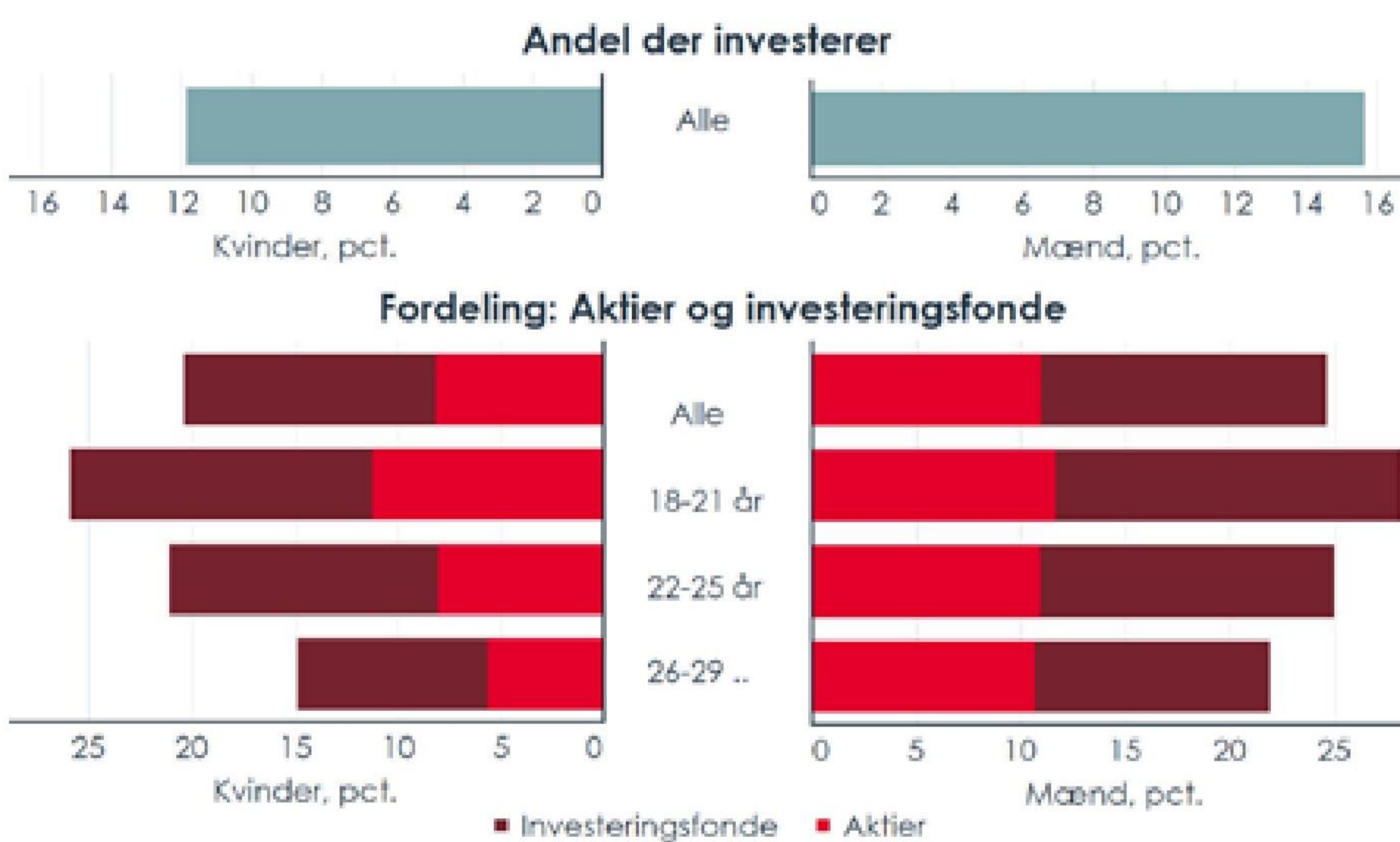
Investeringslysten er generelt lidt højere blandt unge mænd end blandt unge kvinder. Ca. 16 procent af mændene har således valgt at placere en del af deres formue i enten aktier eller investeringsbeviser, mens kun 12 procent af kvinderne har gjort det samme, jf. figur 1.17, øverst.

Risikovilligheden er også større hos mændene, end den er hos kvinder. I gennemsnit investerer unge mænd en fjerdedel af deres formue, mens kvinderne kun investerer en femtedel, jf. figur 1.17, nederst.

I de tidlige ungdomsår er risikovilligheden og investe-

ringslysten betydeligt højere, både for unge mænd og i særdeleshed blandt unge kvinder. Her investerer mændene ca. 28 procent af deres finansielle formue, mens kvinderne investerer 26 procent. Den større tendens til investeringer i de tidligere ungdomsår kan skyldes, at de unge her er mere optimistiske, uvidende og uerfarne omkring den risiko, der er forbundet med investeringerne. Desuden kan en stor del af midlerne være investeret for år tilbage som del af de unges børneopsparing. Når forældre placerer deres børns børneopsparing, gør den lange investeringshorisont nemlig, at det ofte giver god mening og er mindre risikofyldt at investere i aktier, end når pengene måske skal bruges inden for få år.

Figur 1.17 Aktie- og risikovilligheden lidt større blandt unge mænd

Note: 2017-tal. Øverst viser figuren andelen af de 18-29-årige, som deltager på aktiemarkedet, opdelt på alder. Deltagelse på aktiemarked defineres ved en positiv aktiebeholdning. Nederst viser figuren andelen af deres finansielle formue, der er investeret i henholdsvis aktier og investeringsbeviser, opdelt på køn og alder.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

2

2. De unge dårlige betalere

En registrering i RKI har store konsekvenser både for den enkelte unge og for samfundet. Unge skal ud og stå på egne ben og har i særlig grad brug for at kunne låne til at studere, flytte i egen bolig og i det hele taget til at klare en selvstændig tilværelse. Havner de først i RKI, kan det tage lang tid at komme ud af registeret igen, deres lånemuligheder begrænses, og drømmen om at klare sig selv kan bryde. Samtidig kan det få konsekvenser for deres evne til at bidrage til samfundets vækst og

udvikling, og der er således også samfundsøkonomiske tab, når de unge ikke har styr på privatøkonomien.

Andelen af unge registreret i RKI har været faldende over de seneste år, men desværre er der stadig alt for mange unge, der ender i RKI med status som dårlige betalere. Det understreger, at behovet for at øge unges finansielle forståelse fortsat er stort.

RKI-datagrundlag

Finans Danmarks analyse af unge RKI-registrerede er baseret på data, som er stillet til rådighed af Experian, der ejer Danmarks største skyldnerregister RKI. Datasættet er et særtræk, der indeholder oplysninger om unge dårlige betalere mellem 18 og 30 år, som har været registreret i RKI i årene 2013-2018. Unge bliver registreret i RKI, hvis de ikke har betalt deres regninger eller afdraget som aftalt på et lån. Registreringen sker efter tre rykkerskrivelser, hvor der i den sidste rykkerskrivelse bliver sendt advarsel om en indberetning til RKI.

I enkelte figurer er analysen baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, jf. forklaringen på side 33.

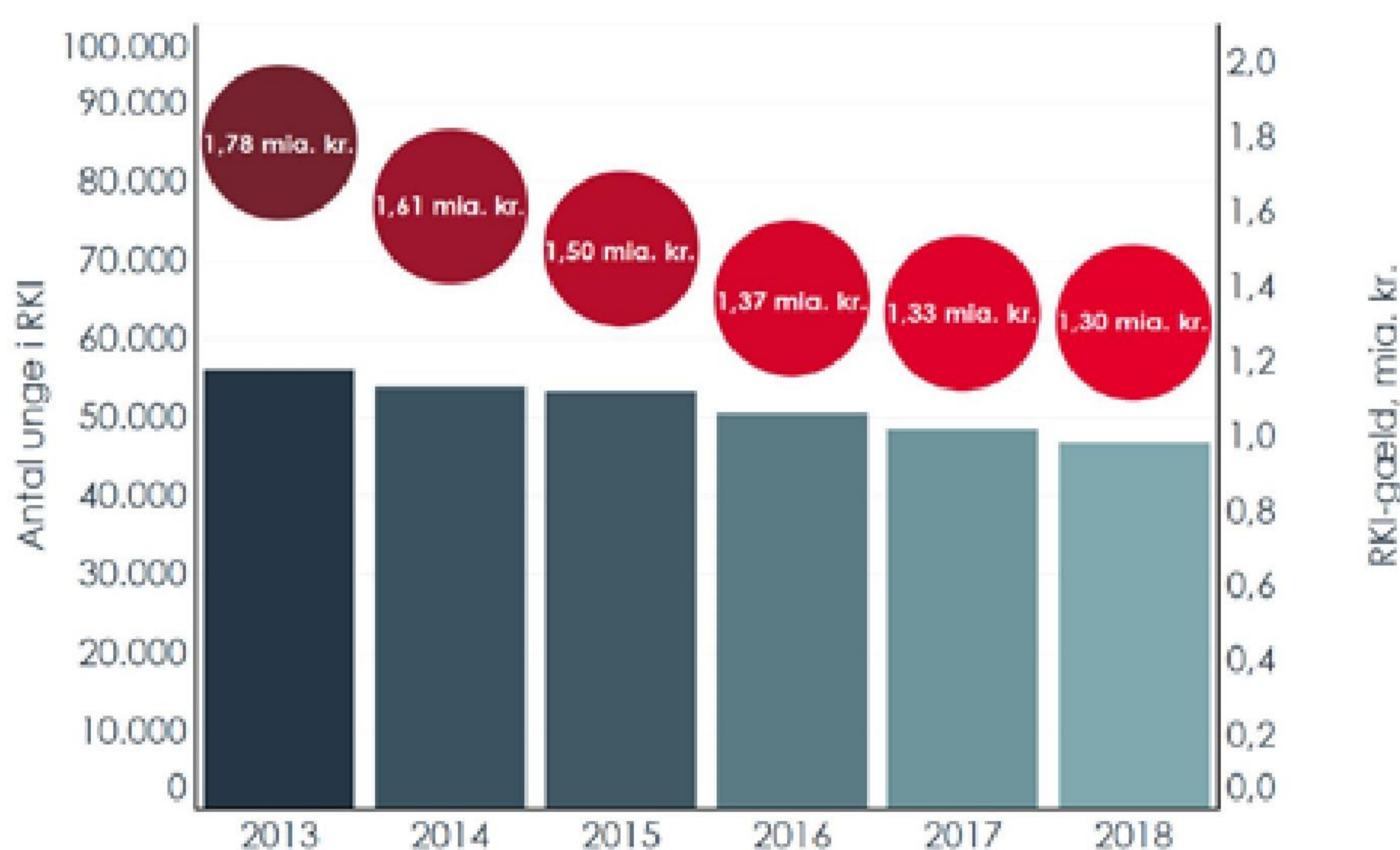

Lidt færre danske unge ender i RKI

De nyeste tal fra RKI-registret viser et lille fald i antallet af unge, der er registreret som dårlige betalere. Ved udgangen af 2018 var knap 47.000 unge mellem 18 og 30 år registreret i gældsregisteret, svarende til knap 5 procent af alle unge i aldersgruppen. På samme tid i 2017 var tallet 48.500, og i 2016 var tallet 50.500. Dermed bliver lidt færre unge mellem 18 og 30 år anmærket som dårlige betalere – til trods for, at årgangsstørrelserne samlet set har været stigende i perioden. Den samlede RKI-gæld har også haft en nedadgående tendens over de seneste år; den er faldet fra 1,78 milliarder kr. i 2013 til 1,30 milliarder kr. i 2018, jf. figur 2.1. Over de seneste to år har faldet dog været relativt begrænset.

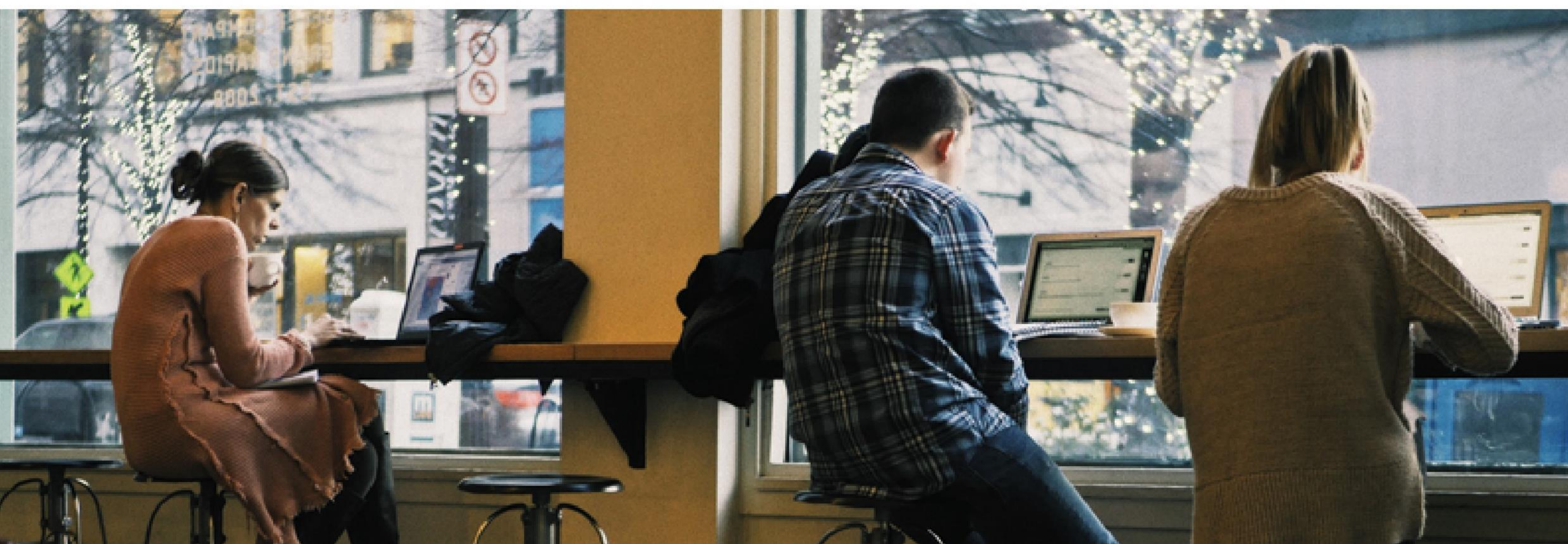
Det faldende antal RKI-registreringer siden 2016 gælder for alle aldre. Andelen af registrerede personer er dog faldet mest blandt de helt unge mellem 18 og 23 år, jf. figur 2.2. I alt havde 12.000 unge mellem 18 og 23 år i 2018 problemer med at betale deres regninger, svarende til 2,7 procent af alle unge i aldersgruppen. Til sammenligning gjaldt det for 3,0 procent af alle unge i aldersgruppen i 2017 og 3,4 procent af alle i aldersgruppen i 2016. Gældsproblemerne er generelt større blandt de lidt ældre årgange fra 24 år til 30 år, men også her er andelen af dårlige betalere faldet over de seneste år. Knap 35.000 unge mellem 24 og 30 år var registreret i RKI ved udgangen af 2018, svarende til 6,3 procent af de unge. Ved udgangen af 2017 var denne andel ca. 6,5 procent og i slutningen af 2016 var den 6,7 procent.

Figur 2.1 Lidt færre danske unge ender i RKI

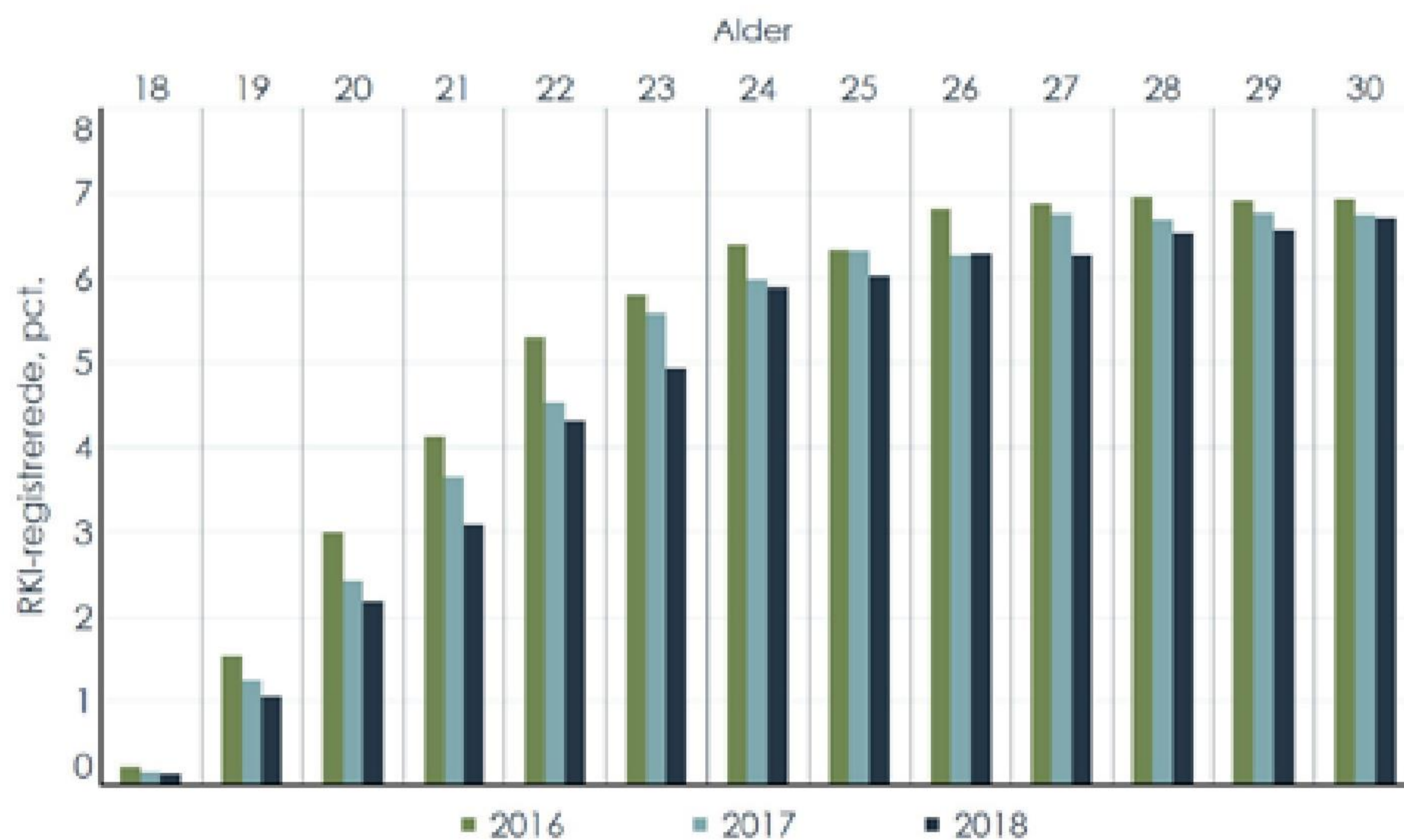

Note: Søjlerne angiver antallet 18-30-årige som var registreret i RKI, og cirklerne det samlede gældsbeløb.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian.

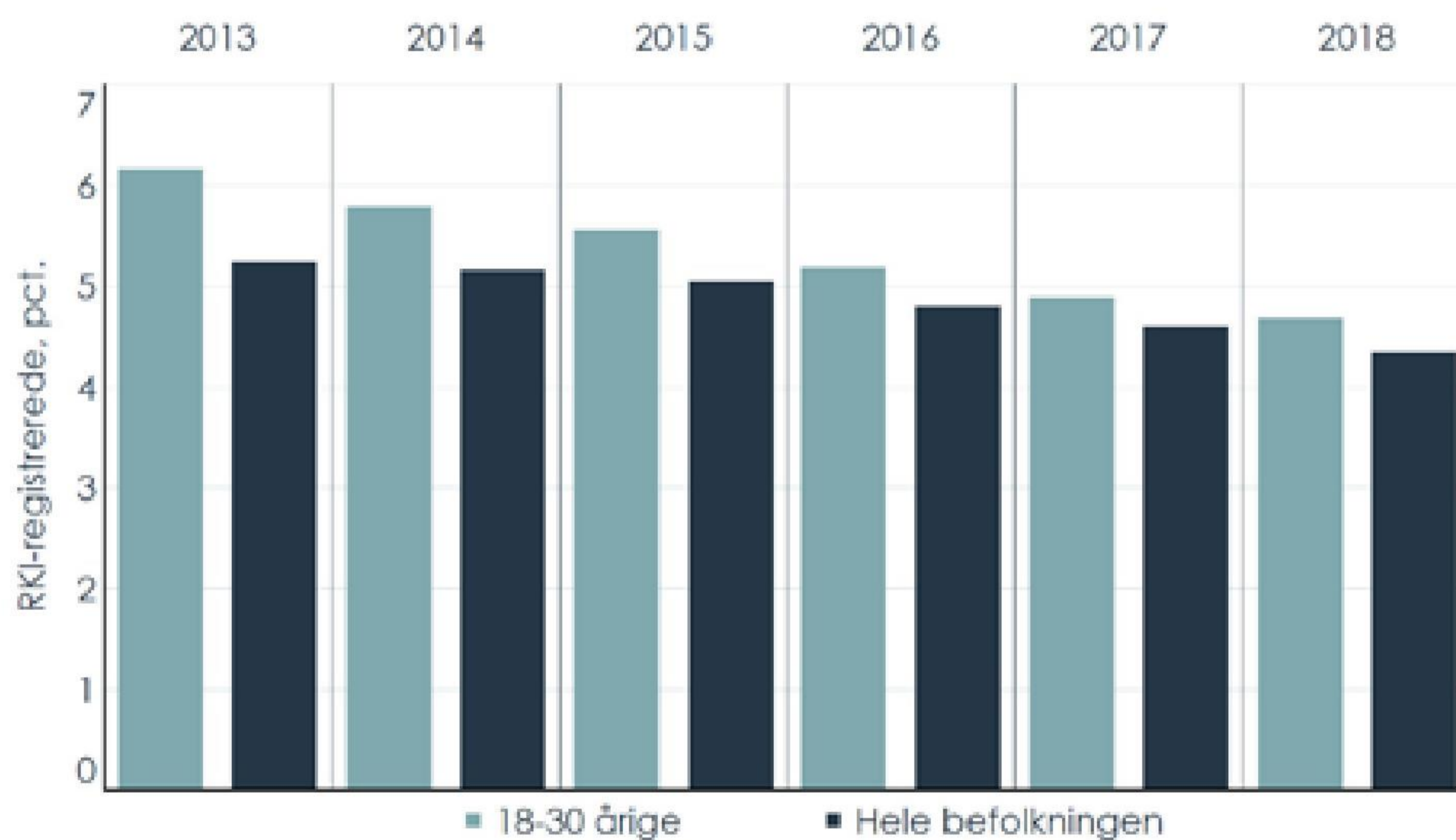
Figur 2.2 Alle aldersgrupper oplever fald i RKI-anmærkninger

Note: Antal RKI-registrerede personer mellem 18-30 år som andel af alle personer mellem 18-30 år.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian.

Figur 2.3 Unge er fortsat overrepræsenteret i RKI

Note: Antal RKI-registrerede personer som andel af populationen.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Det er ikke kun de unge mellem 18 og 30 år, som er blevet bedre til at betale deres lån tilbage. Antallet af dårlige betalere er generelt faldet i samfundet over de seneste år. Det er positivt, at tallet er på vej ned. Selvom færre unge mellem 18 og 30 år ender i RKI, er gruppen

imidlertid stadig overrepræsenteret sammenlignet med den samlede befolkning. De unge er dog i mindre grad overrepræsenteret i dag sammenlignet med for fem år siden, jf. figur 2.3.

I gennemsnit har unge i RKI ubetalte regninger for 28.000 kr. Beløbet stiger med alderen. En 18-årig registreret i RKI har således en gennemsnitlig gæld på 7.000 kr., mens gælden i gennemsnit er 34.500 kr. for en 30-årig registreret i RKI, jf. figur 2.4. At beløbet stiger, hænger sammen med, at unge generelt stifter mere

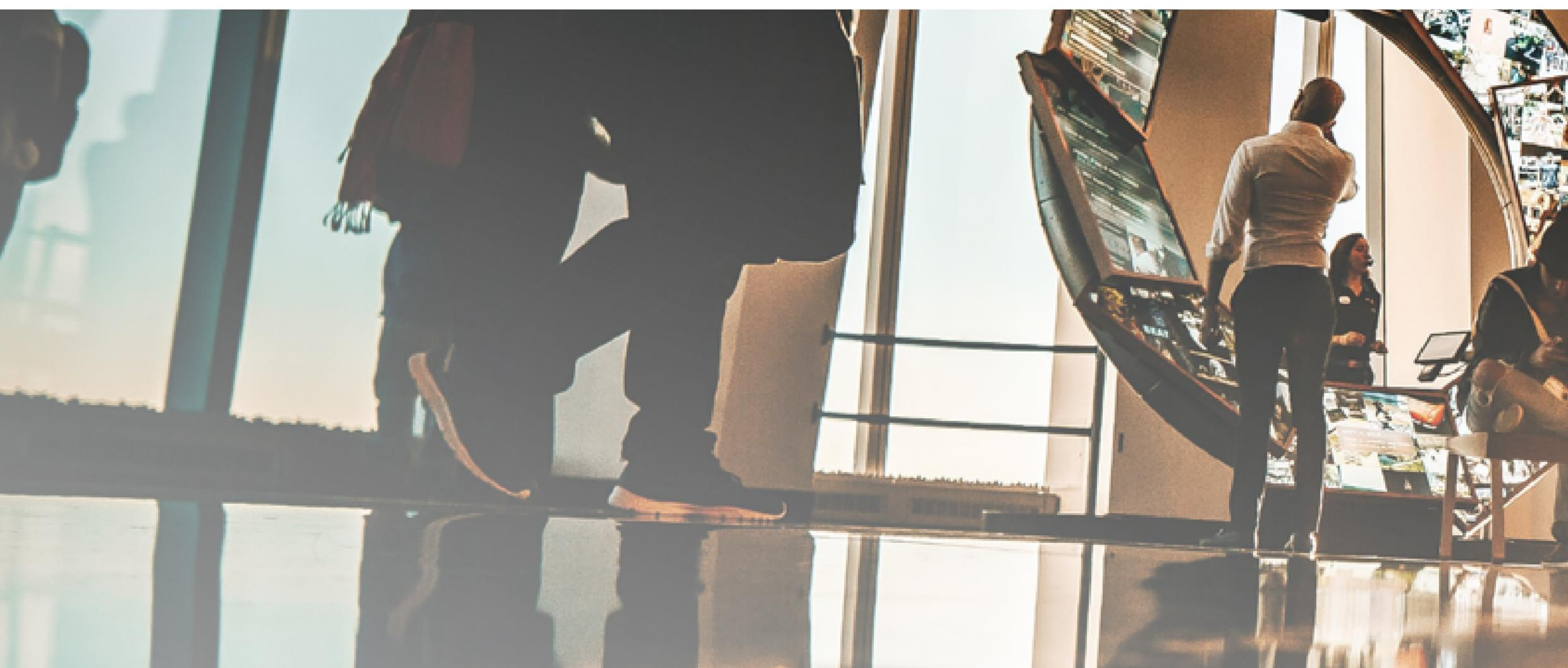
gæld, jo ældre de bliver. Det gælder ikke mindst, når de unge flytter hjemmefra og for første gang selv skal styre og finansiere deres forbrug og faste udgifter. Det kan byde på flere ubehagelige overraskelser og være svært at håndtere uden den rette finansielle forståelse.

Figur 2.4 RKI-gælden vokser med alderen

Note: 2017-tal. Gennemsnitlig RKI-gæld blandt udvalgte aldersgrupper.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian

Forskelle afhængigt af livssituation

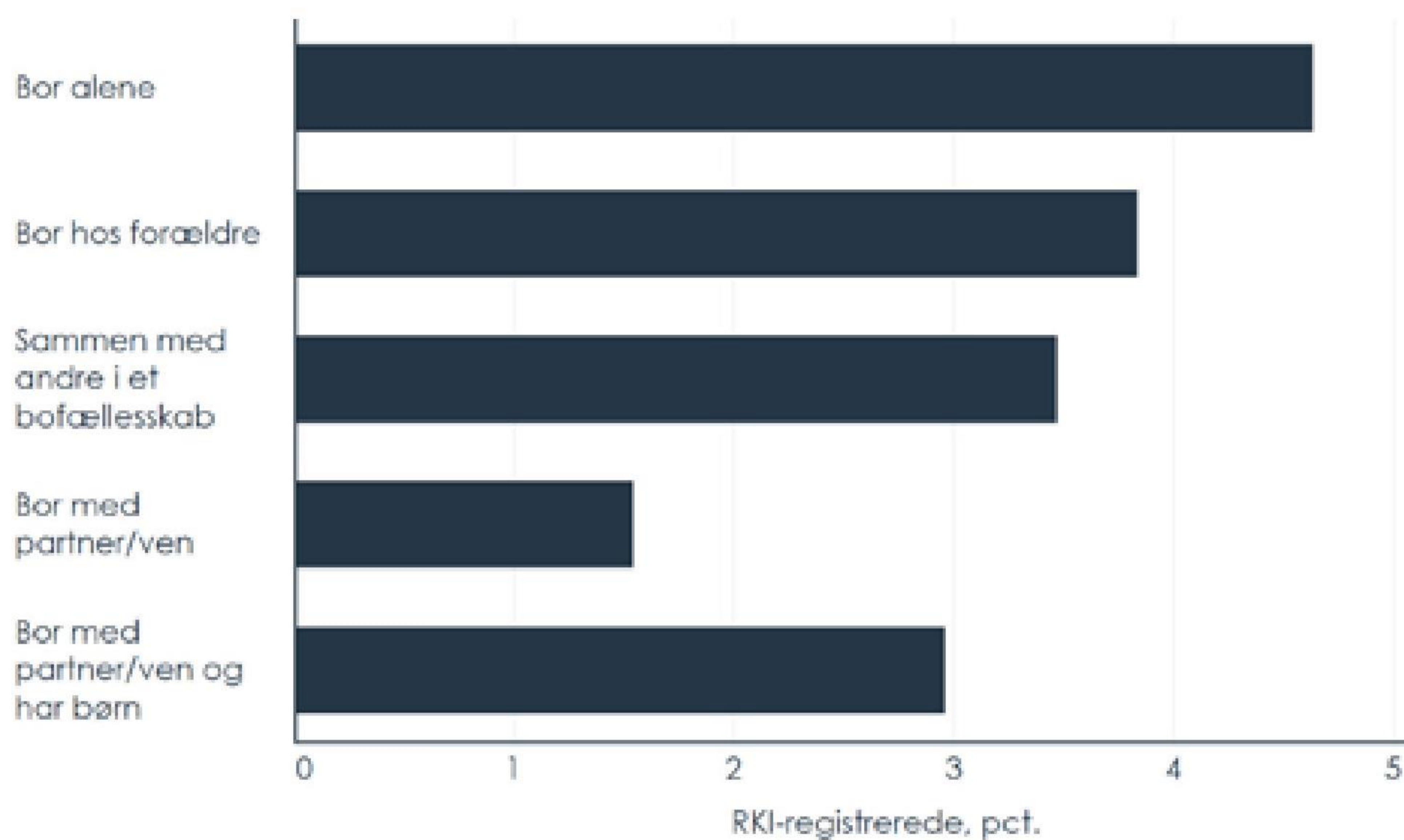
Som det også ses for gæld og formue blandt de unge, jf. kapitel 1, er andelen af RKI-registreringer i høj grad afhængig af de unges bolig- og familiesituation, jf. figur 2.5.

Særligt ses en lav andel registrerede blandt unge, der bor sammen med en partner eller ven. Det kan skyldes, at de unge dermed ofte kan støtte sig til hinanden rent økonomisk. Hvis de unge samboende også har børn, ses dog en betydeligt højere andel registreret i RKI. Det kan skyldes de ekstra økonomiske behov, der følger med, når man får børn. De fleste unge med børn er

desuden i slutningen af 20'erne, hvor andelen af RKI-registreringer generelt er relativt høj.

Den højeste andel af RKI-registrerede findes blandt unge, der bor alene – efterfulgt af unge, der bor hos deres forældre. Forklaringen på den høje andel af RKI-registreringer blandt hjemmeboende skal findes hos de relativt få unge i slutningen af 20'erne, som stadig er hjemmeboende. De har nemlig en meget høj andel registreret i RKI.

Figur 2.5 RKI-registrering hænger sammen med ens bolig- og familiesituation

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige registreret i RKI. Tallene for unge med børn, der er boende med partner/ven er en delmængde af unge boende med partner/ven. Tallene er baseret på en stikprøve i 2018.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskemaanalyse blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

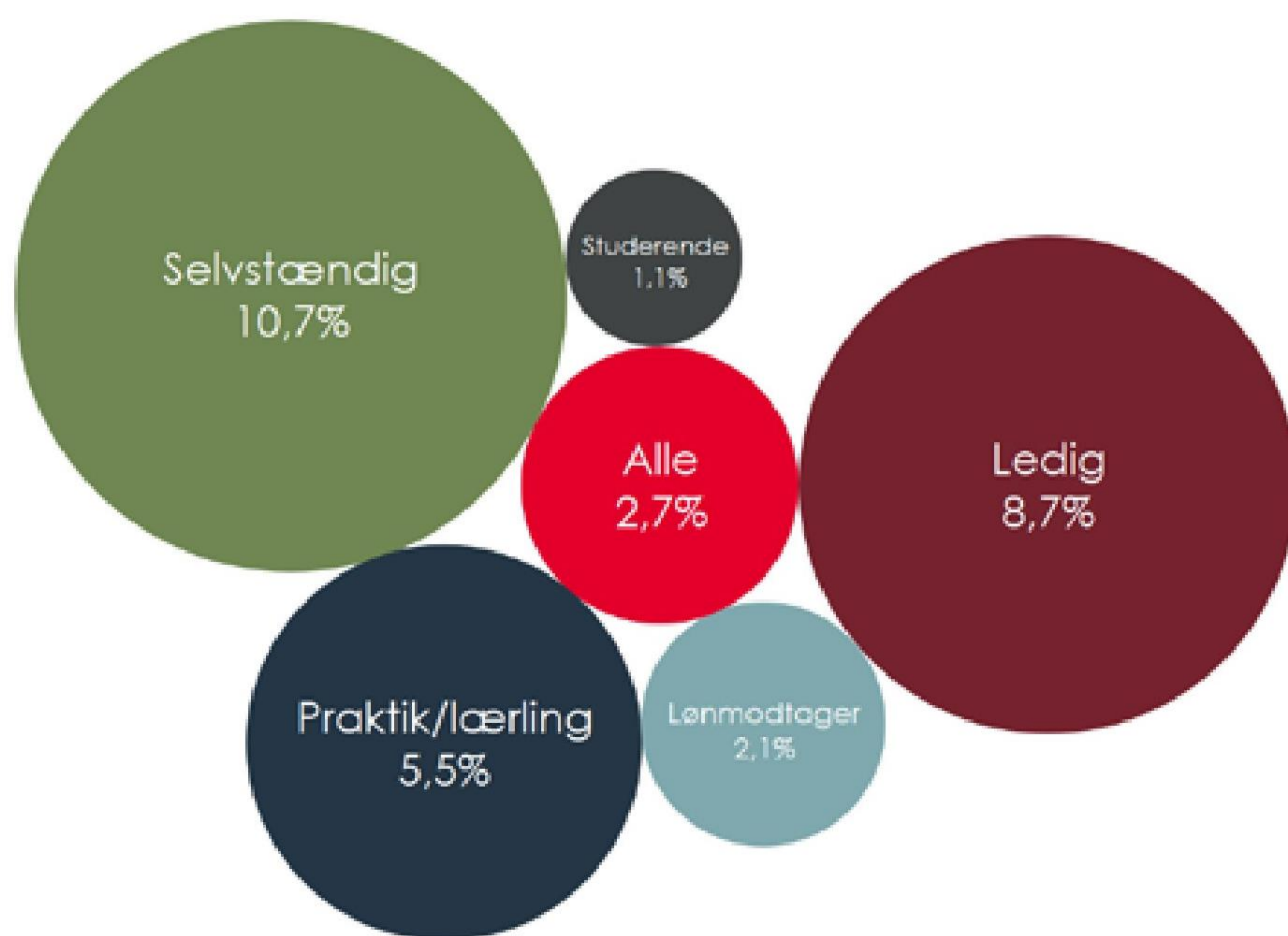
En anden ting, der også spiller ind på andelen af dårlige betalere, er de unges jobsituation. Ikke overraskende er ledige en af de grupper med den højeste andel registreringer i RKI, jf. figur 2.6. Det er dog ikke den gruppe, der er mest udsat. Andel af RKI-registreringer er faktisk endnu højere blandt selvstændige. Det kan hænge sammen med de unges personlighedstype og livsstil; unge, der vælger at blive selvstændige, kan også i andre situationer være tilbøjelige til at tage chancer, som fører til en mindre stabil privatøkonomi.

Omvendt er andelen af RKI-registreringer lavest blandt studerende. Det kan hænge sammen med, at tendensen til RKI-registreringer er lavere i de tidlige ungdomsår, hvor de unge typisk også studerer. Det kan også hænge sammen med, at studerende oftere har retning mod en videregående uddannelse, hvilket, som beskrevet i

kapitel 1, har en positiv sammenhæng med de unges privatøkonomiske situation.

Som forventet ses en relativt høj andel af RKI-registrerede blandt unge med lav indkomst, jf. figur 2.7. Andelen af unge registreret i RKI falder dog ikke altid, når indkomsten stiger – faktisk er andelen højest blandt unge med de højeste indkomster. Dette kan igen skyldes, at unge med høj risikovillighed og tendens til at tage flere chancer både har en større chance for at opnå en relativt høj indkomst, men også en højere risiko for at ende i RKI.

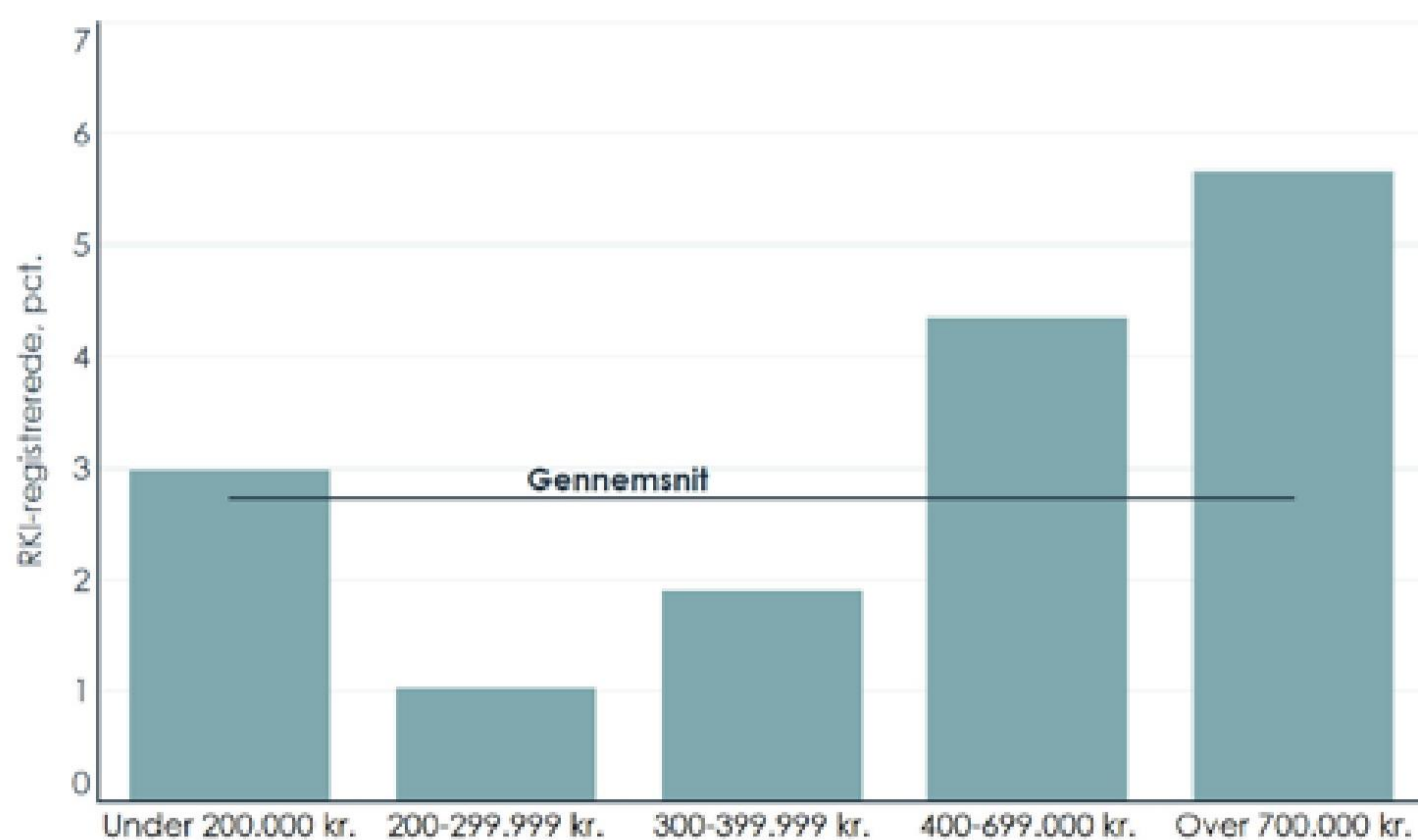
Figur 2.6 RKI-registrering hænger sammen med ens beskæftigelsesstatus

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige registreret i RKI. Tallene er baseret en stikprøve i 2018.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskemaanalyse blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Figur 2.7 Andelen af RKI-registreringer er høj blandt unge med meget lav og høj indkomst

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige registreret i RKI. Tallene er baseret på en stikprøve i 2018. Den gennemsnitlige andel unge registreret i RKI i stikprøven, er lidt lavere end den er for alle unge i Danmark. Det skyldes usikkerhed i stikprøven, samt at knap 1,5 procent af de unge i stikprøven enten ikke ved eller ikke har ønsket at oplyse, om de er registreret i RKI.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskemaanalyse blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Geografiske forskelle i RKI-registreringerne

På nær Bornholm har alle dele af landet oplevet et fald i antallet af unge dårlige betalere over det seneste år. Størst er faldet i Østjylland, hvor andelen af dårlige betalere er faldet med 6,2 procent fra 2017 til 2018. Også i det vestjyske samt i København og Nordsjælland er andelen faldet betragteligt. Her er andelen af dårlige betalere faldet med 5,5 procent fra 2017 til 2018, jf. figur 2.8.

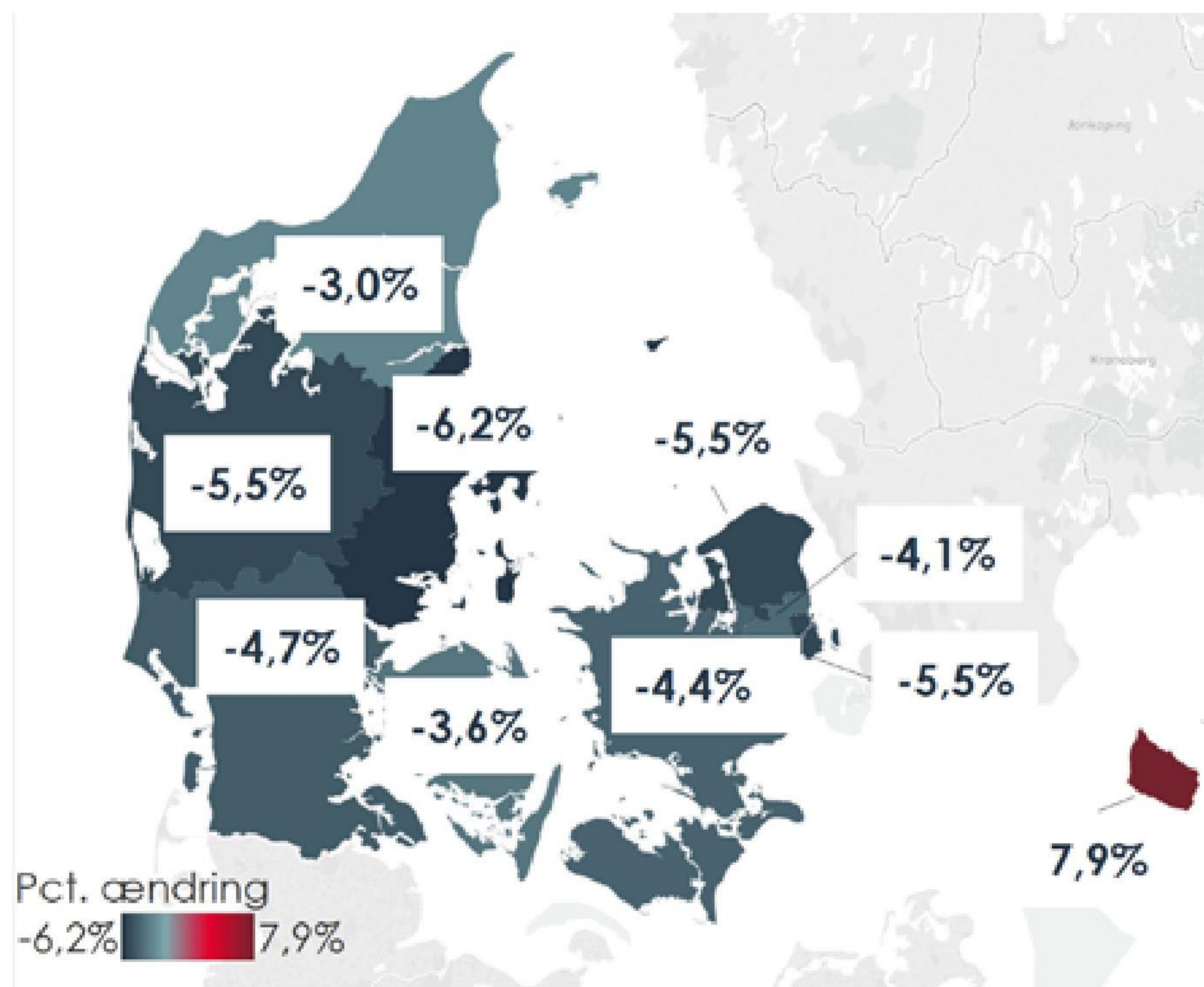
Gældsproblemerne er størst på Lolland og Falster. I Lolland Kommune er det hver sjette ung, der ikke får betalt sine regninger og ender i RKI, jf. figur 2.9. Samlet set misligholder denne gruppe unge en gæld på knap 20 millioner kr. Noget tilsvarende ses i Guldborgsund Kommune på Lolland-Falster, hvor hver tiende ung er registreret i RKI med en samlet gæld på lidt over 27 millioner kr.

Omvendt er Frederiksberg Kommune den kommune med færrest unge registrerede i RKI, og generelt har områderne omkring de større danske byer lave registreringsandele. I Frederiksberg, Lyngby-Taarbæk og Gentofte Kommune er andelen af unge i RKI på ca. 2 procent og dermed et godt stykke under landsgennemsnittet på

4,7 procent. Som vi så i kapitel 1 gør urbaniseringstendenserne, at flere unge bor i byområderne, særligt unge sidst i 20'erne, og den samlede misligholdte gæld er derfor også højere i disse områder. I København alene skylder de unge næsten 114 millioner kr., eller hvad der svarer til i gennemsnit 23.500 kr. pr. ung i RKI.

De geografiske områder, hvor der er en høj andel unge registreret i RKI, er typisk sammenfaldende med de områder, hvor der er en høj andel af RKI-registreringer blandt hele befolkningen. Det kunne tyde på, at social arv spiller ind, og at den dårlige gældsadfærd er noget, som unge får med hjemmefra. Det kan også være et resultat af urbaniseringstendensen, der ses blandt unge i 20'erne: Unge på vej imod en længere uddannelse og med udsigt til en høj indkomst og god karriere flytter oftere imod storbyerne, end det er tilfældet for andre unge. Tilmed kan der være en tendens til, at folk med lav indkomst bliver presset til at flytte til de tyndt befolkede områder, hvor boligudgifter og leveomkostninger er lavere.

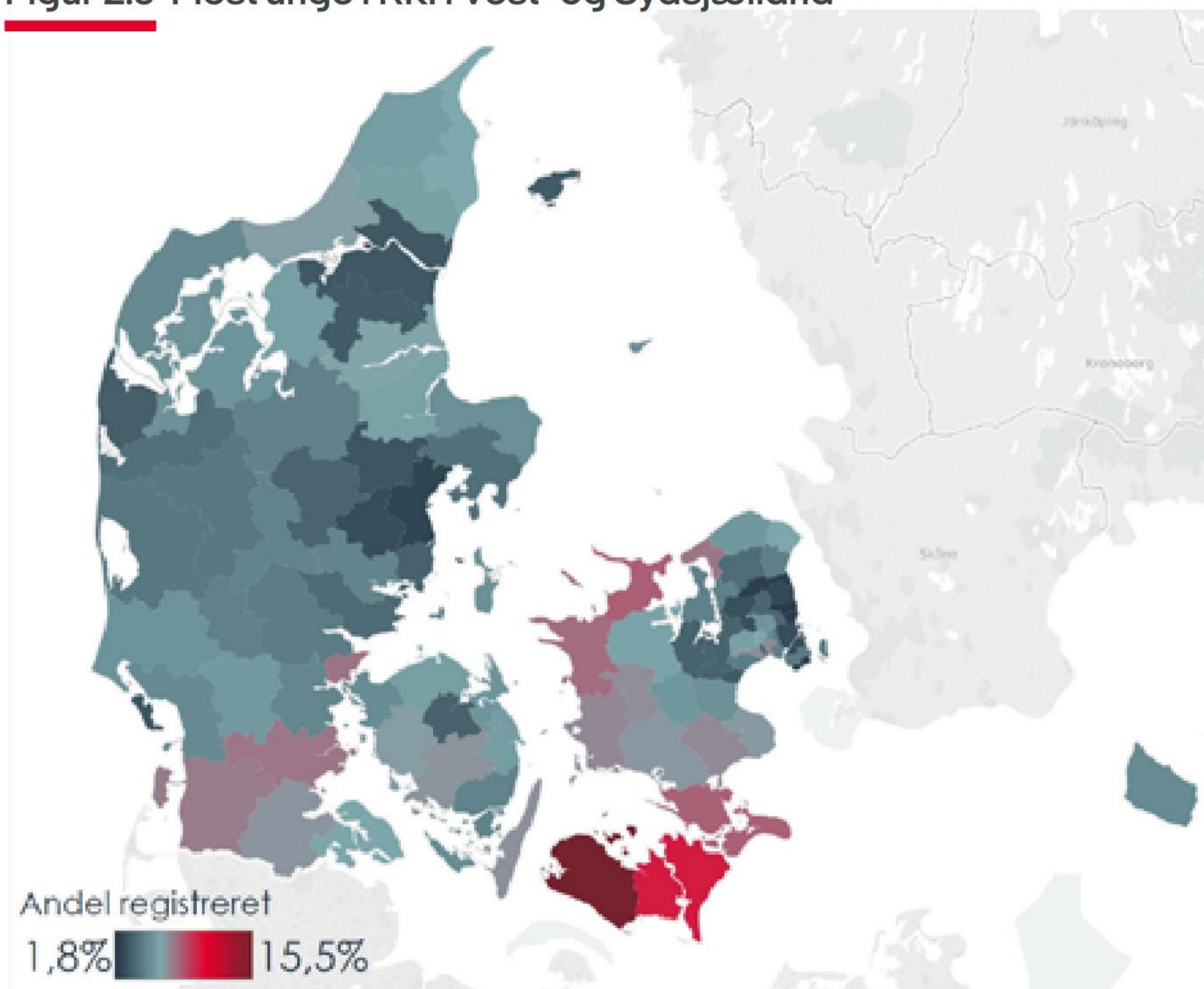
Figur 2.8 Fald i RKI-registreringer i det meste af landet

Note: Det procentvise fald fra 2017 til 2018 i andelen af registrerede 18-30-årige i RKI efter geografi.

Kilde: : Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian

Figur 2.9 Flest unge i RKI i Vest- og Sydsjælland

Note: 2018-tal. Antal RKI-registrerede personer mellem 18-30 år som andel af alle personer mellem 18-30 år fordelt på kommuner.

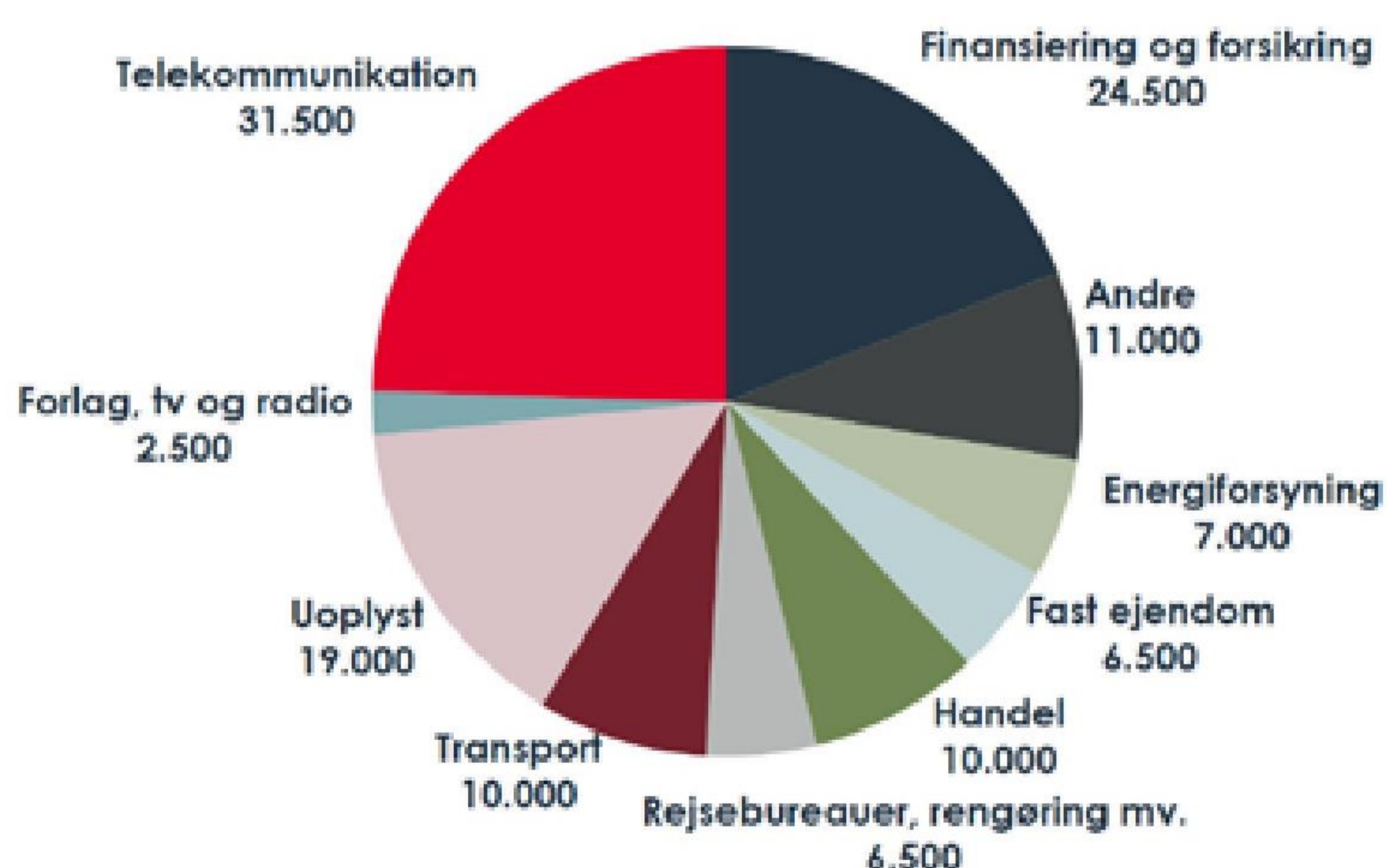
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian

Televirksomheder registrerer fortsat flest unge i RKI

I 2018 var unge mellem 18 og 30 år registreret i RKI med næsten 130.000 dårlige betalingsforhold. Hver fjerde af disse anmærkninger – eller hvad der svarer til ca. 31.500 stk. – stammer fra regninger til en telekommunikationsvirksomhed, jf. figur 2.10. Det er et markant fald i forhold til i 2017, hvor antallet af anmærkninger i samme branche var ca. 41.000. På trods af det faldende antal

registreringer blandt telekommunikationsvirksomheder er det fortsat den branche, der har flest kunder i RKI. Det er især televirksomhedernes tilbud som blandt andet låneordninger til køb af mobiltelefoner og lignende, som de unge er dårlige til at få betalt tilbage.

Figur 2.10 Hver fjerde RKI-anmærkning er fra en telekommunikationsvirksomhed

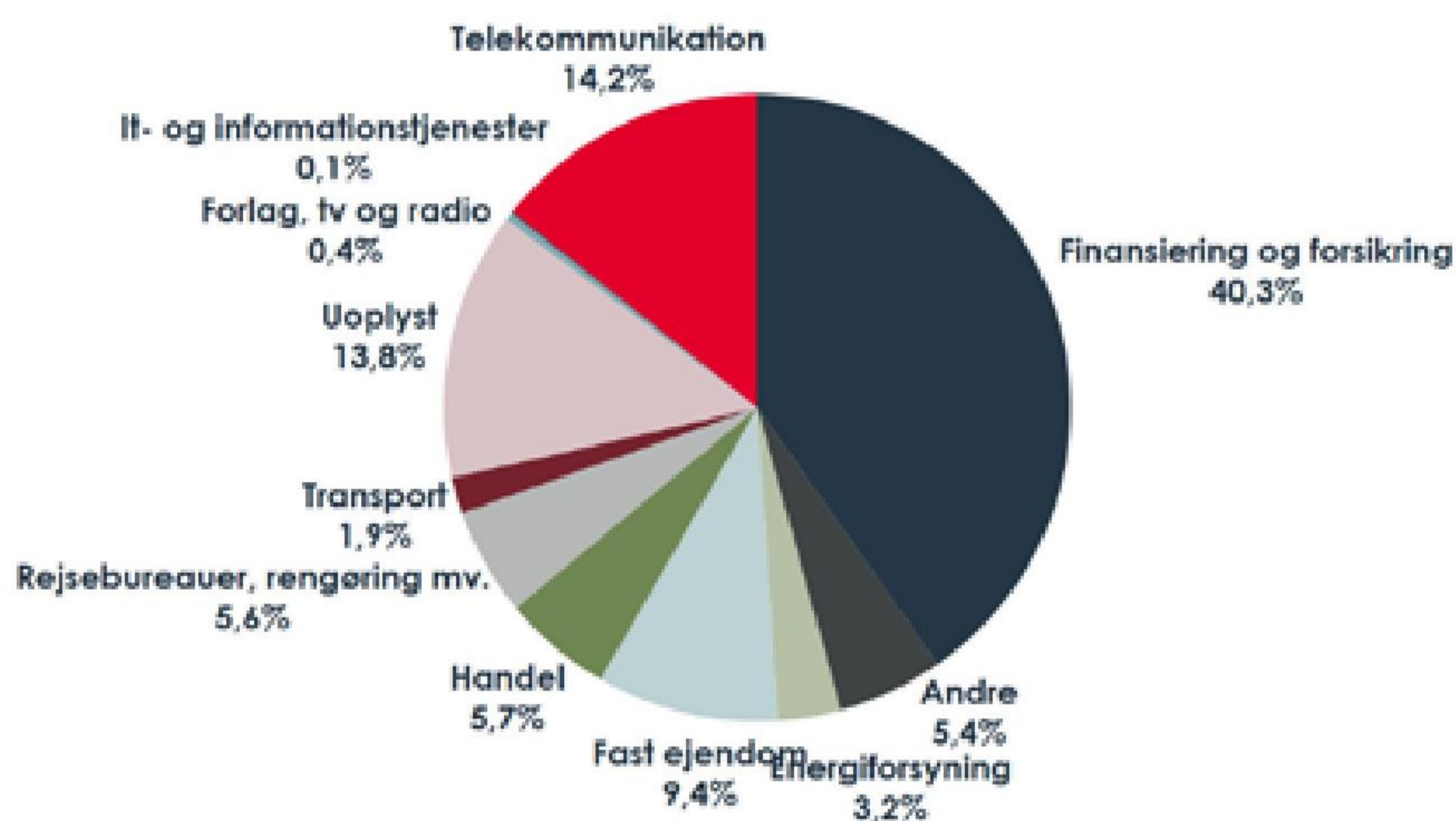
Note: 2018-tal. Antallet af RKI-anmærkninger efter hovedbranche. Afrundet til nærmeste 500

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian

Finansierings- og forsikringsbranchen registrerer næstflest unge i RKI, med ca. 24.500 anmærkninger i 2018. Den gennemsnitlige gæld pr. anmærkning er dog betydeligt højere i finansierings- og forsikringsbranchen, end den er for telekommunikationsvirksomheder. RKI-gælden hos finansierings- og forsikringssekskaberne udgør dermed langt den største andel af den totale RKI-gæld, svarende til 40 procent, eller ca. en halv milliard kr., jf. figur 2.11. Det er store summer, men det skal selvfølgelig ses i lyset af, at de samlede udlån i virksomhederne er store, og den misligholdte gæld udgør stadig kun en mindre andel af de samlede lån.

Finansierings- og forsikringsbranchen dækker over en række underbrancher, herunder blandt andet bank, forsikring og pension, finansieringsselskaber samt holding- og leasingselskaber. Mere end hver anden RKI-registrering i finansierings- og forsikringsbranchen er foretaget af andre kredit- og finansieringsselskaber, jf. figur 2.12. Disse selskaber yder forbrugerkredit, herunder blandt andet kvik-lån, SMS-lån, kontokortordninger og lignende, hvor det i de fleste tilfælde kan være lettere at låne penge, fordi der ikke foretages samme kreditvurdering som i banken. RKI-gælden er størst til bank, spare- og andelskasser, hvilket hænger sammen med, at disse virksomheder generelt har et større samlet udlån.

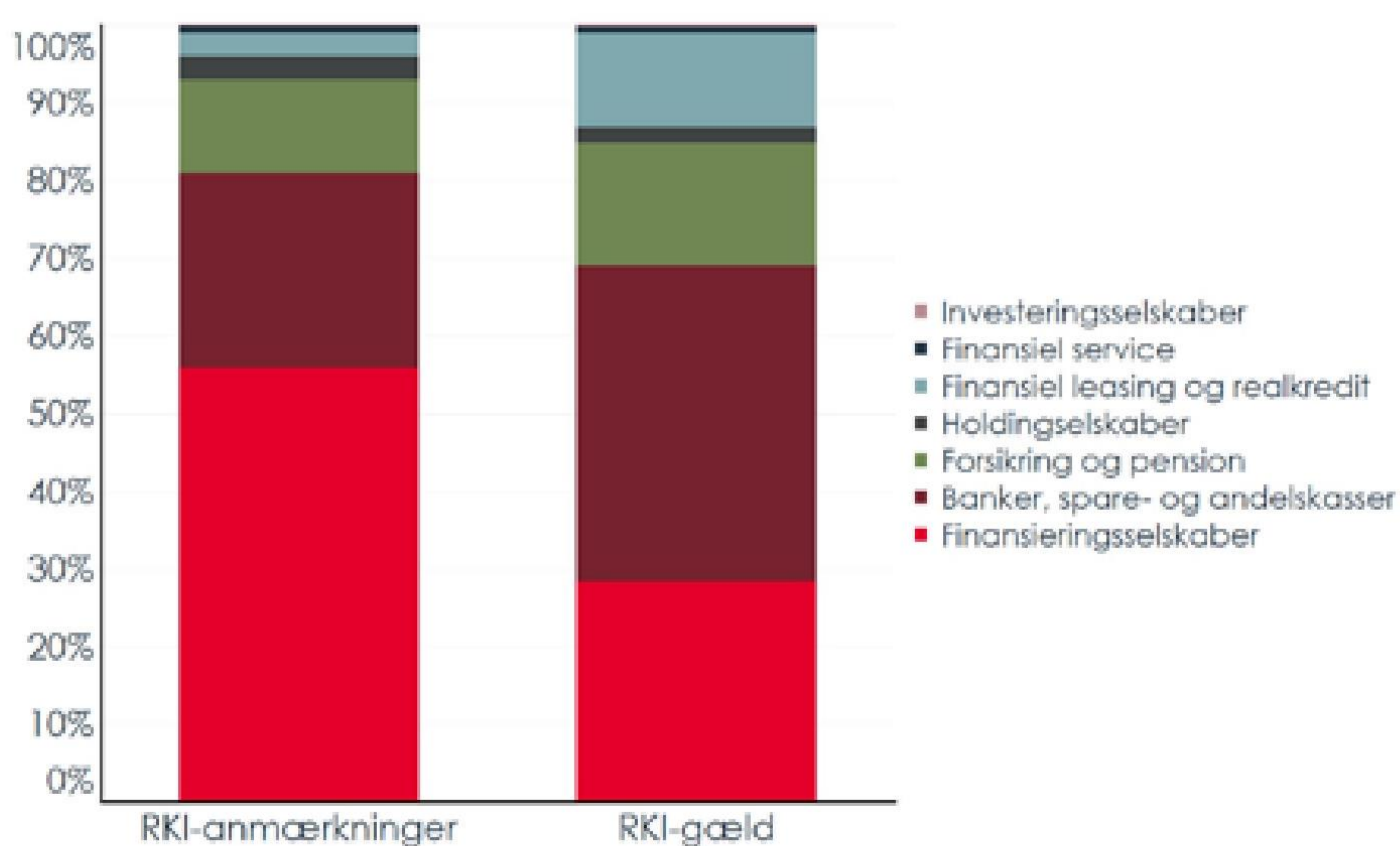
Figur 2.11 RKI-gælden er stor i finansierings- og forsikringsbranchen

Note: 2018-tal. RKI-gæld i hovedbrancher som andel af den samlede RKI-gæld.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian

Figur 2.12 Hver anden RKI-anmærkning inden for finansbranchen er fra finansieringsselskaber

Note: 2018-tal. Fordelingen af RKI-anmærkninger og gæld i finansierings- og forsikringsbranchen.

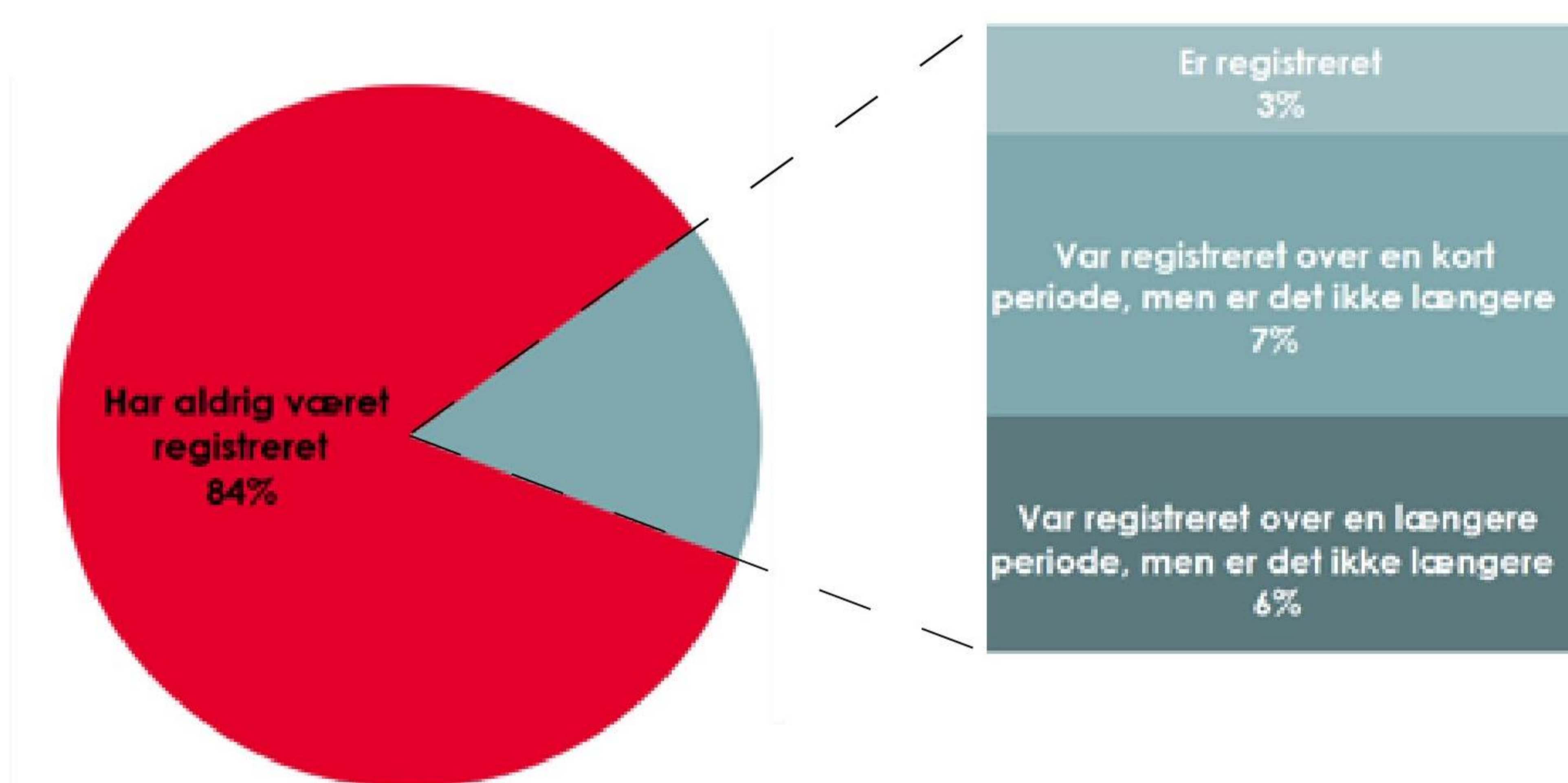
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. RKI-data fra Experian

Unge sidder fast i RKI

Næsten halvdelen af alle unge, der tidligere har været registreret i RKI, var registreret over en længere periode, jf. figur 2.13. Helt konkret ses det, at halvdelen af alle unge registreret i RKI i 2012 stadig var at finde i registeret i 2017, jf. figur 2.14. Disse unge har også flere betalingsforhold og en større gæld end gennemsnittet. I gennemsnit stod de registreret med 3,5 misligholdte betalingsforhold og en gæld på knap 40.000 kr.

Når så stor en del af de unge sidder fast i RKI, så er det tegn på, at de har uholdbare forbrugsvaner eller mangler privatøkonomisk overblik og forståelse. De unge kan sidde fast i RKI på grund af ét eller få større fejkøb, hvor de har svært ved at finde penge til afbetaling af gælden. Men det kan også skyldes så uholdbare forbrugsvaner eller privatøkonomisk forståelse, at de – på trods af registrering i RKI – fortsætter deres overforbrug og bliver ved med at skabe nye problemer for dem selv. Det ser vi videre på i kapitel 3.

Figur 2.13 Mange unge, der er registreret i RKI, er registreret over en længere periode

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige, der tidligere har været eller p.t. er registreret i RKI. Ca. 1,5 pct. har svaret "ved ikke/lønsker ikke at oplyse". De er ikke vist i figuren.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskemaanalyse blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Figur 2.14 Hver anden ung i RKI er stadig registreret efter fem år

Note: Antal RKI-registrerede personer mellem 18 og 30 år som andel af alle personer i aldersgruppen.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskemaanalyse blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

51% 51% af de personer, som blev registret i 2012, er stadig at finde i RKI registreret i 2017.

3.

Særtema: Unge og forbrug – i samarbejde med Forbrugerrådet Tænk

3. Unges styring af privatøkonomien

Det er i de sene teenageår og op igennem 20'erne, at unge for alvor skal lære at tage ansvar for deres egen privatøkonomi. De skal lære selv at sørge for, at regningerne bliver betalt, og at der samtidigt er penge til mad, uforudsete udgifter og det sociale liv med vennerne. En række udfordringer gør dog, at denne balancegang er vanskelig for mange unge.

I dette særtema er Finans Danmark og Forbrugerrådet Tænk gået sammen for at undersøge unges egen opfattelse af deres privatøkonomi og forbrug. Har de styr på økonomien? Hvad gør de, når pengene ikke slår til? Og hvem er klar med rådgivning? Det ser vi på i kapitel 3. I kapitel 4 får vi de unges svar på, hvad der er vigtigst at have råd til, og hvad der påvirker deres forbrug.

Spørgeskemaundersøgelse og datagrundlag

Finans Danmark og Forbrugerrådet Tænks analyse af unges økonomiske situation og forbrugsvaner er lavet på baggrund af en spørgeskemaanalyse blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år. Her er der bl.a. spurgt til, hvordan de unge ser deres egen privatøkonomi, hvor tit de ikke får betalt deres regninger, samt hvorvidt de får støtte, råd og vejledning fra forældre eller andre. Svarene fra spørgeskemaet er vægtede, så de matcher populationen i forhold til de unges alder, køn og fordelingen på regioner.

De fleste unge har en sund privatøkonomi

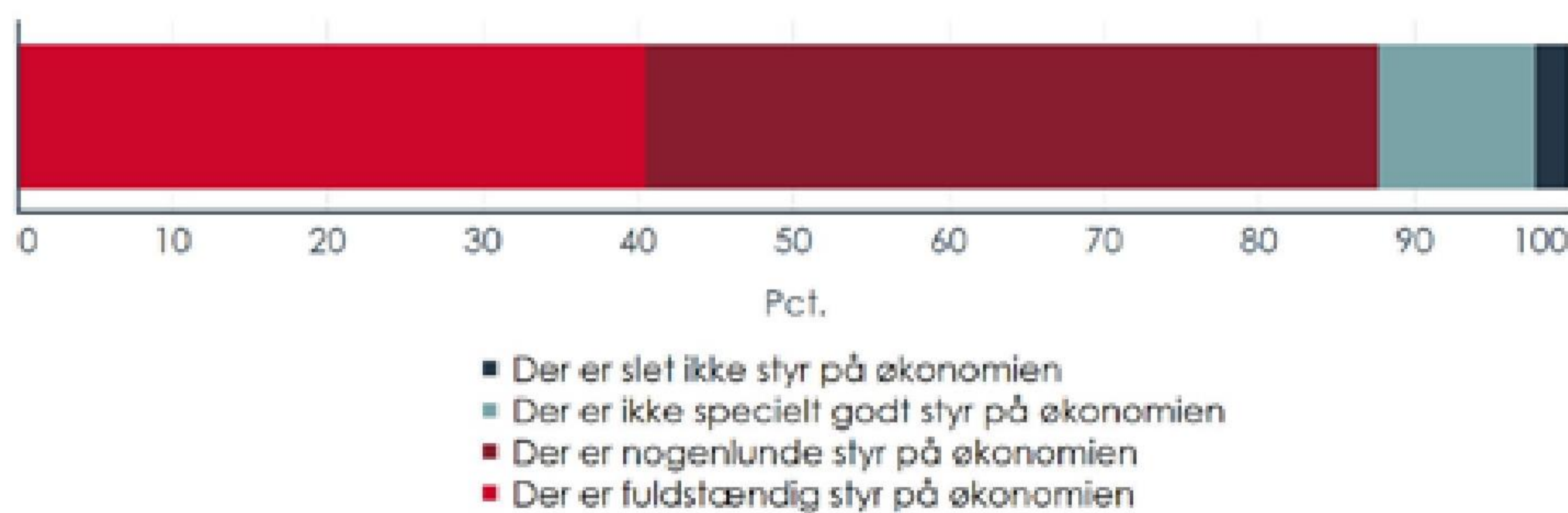
Lad os først slå fast, at langt de fleste unge mellem 18 og 30 år har godt styr på deres privatøkonomi, jf. figur 3.1. Omkring 87 procent vurderer, at de har nogenlunde eller fuldstændig styr på deres privatøkonomi. Kun 10 procent vurderer, at de ikke har specielt godt styr på deres privatøkonomi, og lidt over 2 procent vurderer, at de har decideret dårligt styr på økonomien.

Det er særligt mænd i 18-25-årsalderen og kvinder i 18-21-årsalderen, der vurderer, at de har dårligt styr på økonomien, jf. figur 3.2. De unge synes således at lære af deres erfaringer, og de bliver med alderen bedre

til at styre deres privatøkonomi. Mændene er dog lidt længere tid om at lære det, end kvinderne er.

Generelt ses der en overvægt af unge mænd, som vurderer, at de har decideret dårligt styr på deres privatøkonomi. Her kan personlighedstyper spille ind, hvor mænd måske oftere har tendens til at tage chancer og oftere er impulsive. Mænd bliver typisk også mindre påvirkede af situationer, hvor de bruger flere penge, end de har, end kvinder gør. Det vender vi tilbage til i kapitel 4.

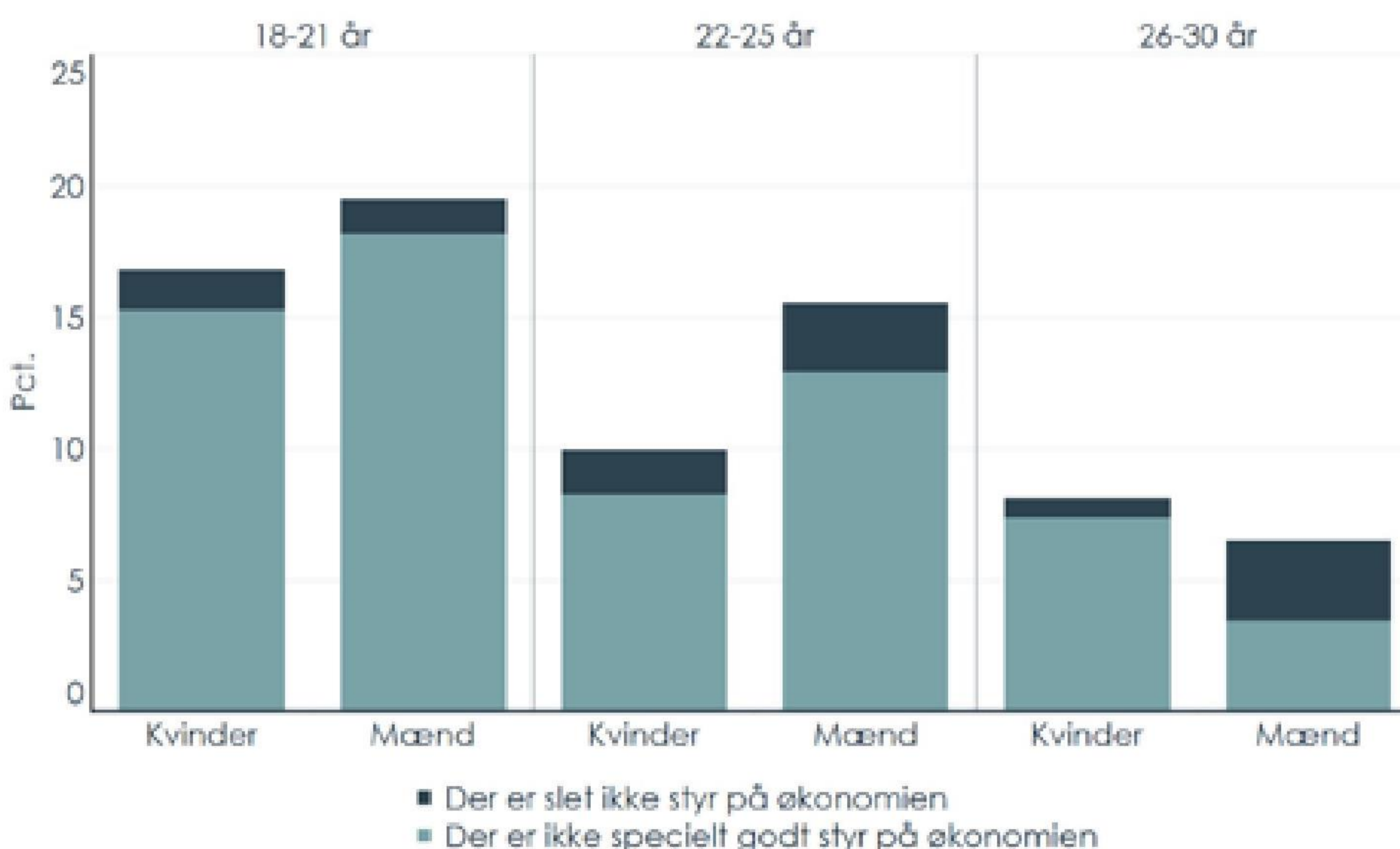
Figur 3.1 De fleste unge har styr på deres økonomi

Note: Figuren viser svarandele for de 19-30-årige på spørgsmålet: Hvor godt føler du, at du har styr på din privatøkonomi? 1) Der er fuldstændig styr på den, 2) Der er nogenlunde styr på den, 3) Der er ikke specielt godt styr på den, 4) Det hele sejler (der er slet ikke styr på den).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år

Figur 3.2 Særligt unge mænd har ikke styr på økonomien

Note: Figuren viser andel af 18-30-årige, der selv vurderer, at de ikke har specielt godt styr på deres privatøkonomi eller vurderer, at de har decideret dårligt styr på deres privatøkonomi.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år

Unge og rod i privatøkonomien

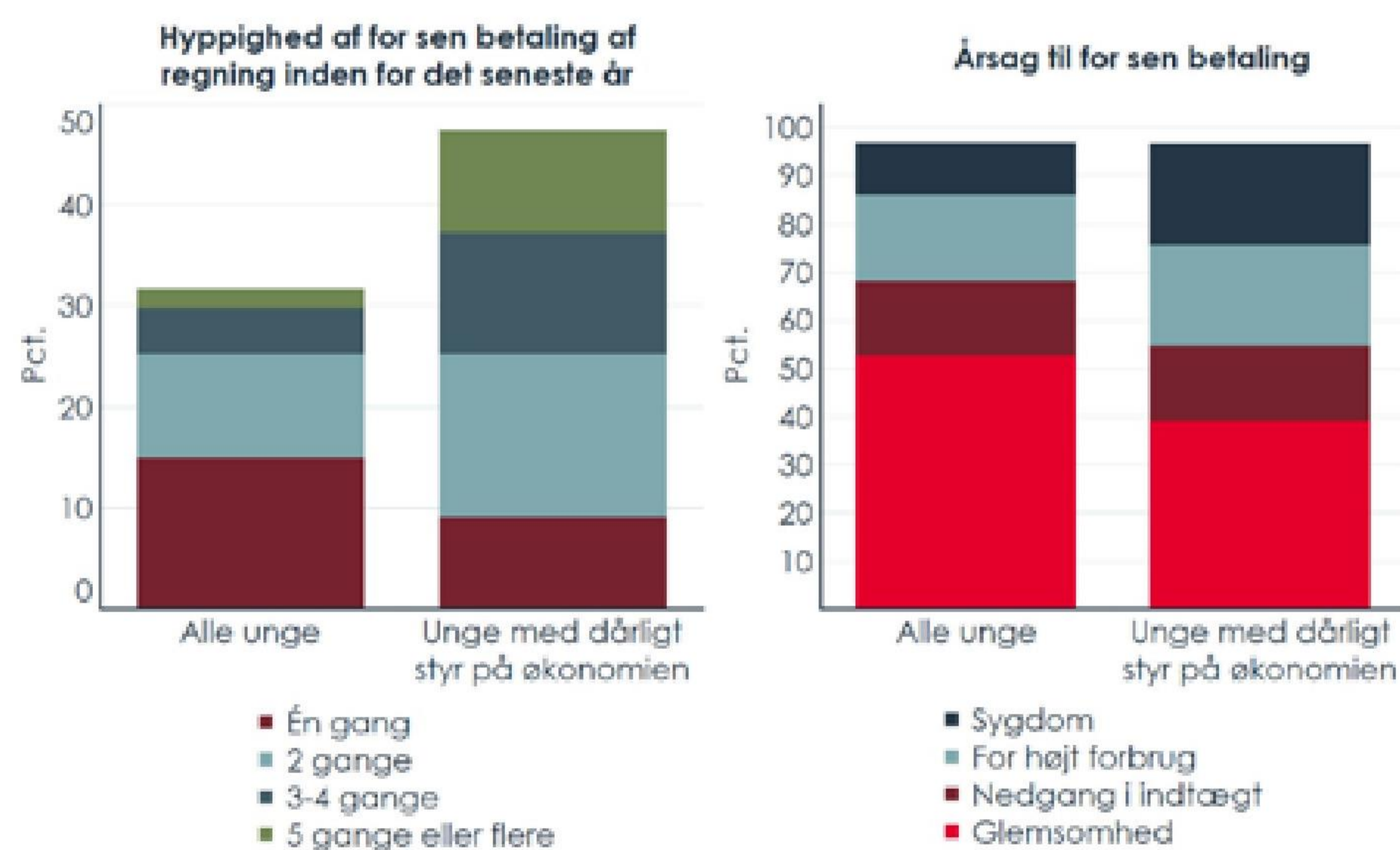
Hvordan ser det så ud, når de unge har rod i økonomien? Som vi så i kapitel 2, er det kun et fåtal af unge, der står registeret som dårlige betalere i RKI. Der er dog en betydeligt større gruppe unge, som ikke får betalt deres regninger til tiden. Inden for det sidste år, er det sket for omkring en tredjedel af de unge imellem 18 og 30 år, at de mindst havde én regning, de ikke fik betalt til tiden, jf. figur 3.3 til venstre. Ud af denne gruppe havde halvdelen flere ubetalte regninger.

For unge, der vurderer, de har dårligt styr på privatøkonomien, skete det dog betydeligt hyppigere. Her havde næsten halvdelen misset minimum én regning, og hovedparten af dem havde misset flere.

Når de unge ikke får betalt regningerne, skyldes det oftest glemsomhed, jf. figur 3.3 til højre. I knap en femtedel af tilfældene skyldes det for højt forbrug, og i lidt færre tilfælde skyldes det nedgang i indtægt og sygdom.

For unge med dårligt styr på økonomien, er det særligt sygdom og til dels for højt forbrug, der gør, at de har flere ubetalte regninger.

Figur 3.3 Unge med dårlig økonomi er dårlige betalere

Note: Figuren til venstre viser andelen af 18-30-årige, der svarer, at de over det seneste år, har én eller flere regninger, som de ikke har fået betalt til tiden – opdelt på antallet af gange det er sket. Figuren til højre viser de unges svar på årsagen til for sen betaling. Andelen summer ikke til 100 procent i figuren fordi kategorien "andet" ikke er vist. Unge med mindre godt styr på økonomien inkluderer dem, der vurderer, at "der er slet ikke styr på økonomien" eller "der er ikke specielt godt styr på økonomien" (jf. opdelingen i figur 3.1).

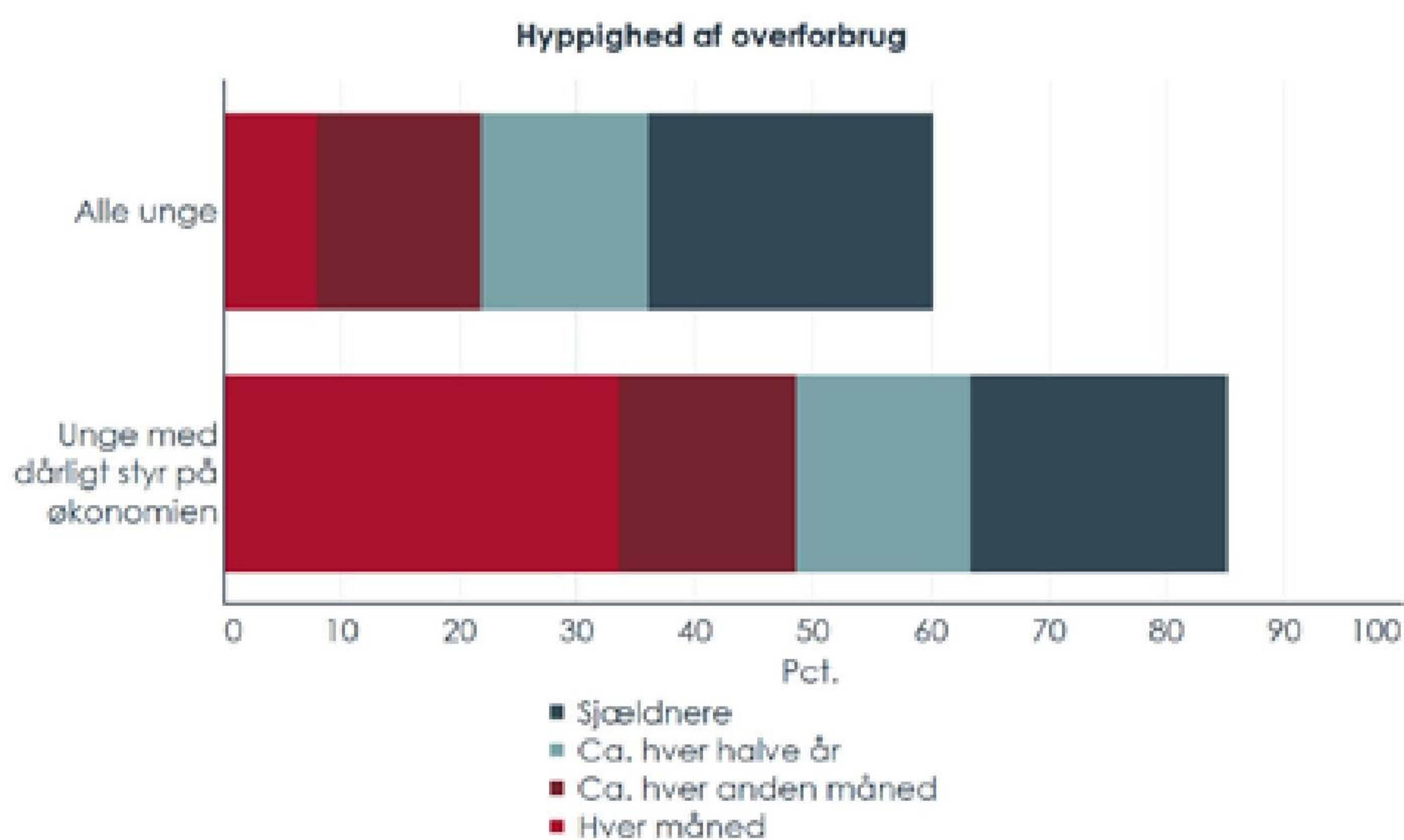
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Det er ikke smart men heller ikke det værste, der kunne ske, når de ubetalte regninger blot skyldes glemsomhed. I de situationer er problemet nemlig ikke relateret til dedicerede ubalancer imellem indkomst og forbrug, og de unge kan relativt nemt få rettet op på problemet.

Et mere alvorligt problem er, når de unge ofte bruger penge, de ikke har. Når vi ser på alle unge, indikerer lidt

over 40 procent, at de aldrig bruger flere penge, end de har. Mere bekymrende er det, at hver femte ung svarer, at det sker jævnligt, jf. figur 3.4. For unge, der vurderer, at de har dårligt styr på privatøkonomien, sker det endda jævnligt for halvdelen, og for mange sker det hver måned.

Figur 3.4 Nogle unge har tendens til at bruge flere penge end de har

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige, der svarer, at de til tider overforbruger, opdelt på hyppighed af deres overforbrug. Unge med dårligt styr på økonomien inkluderer dem, der vurderer, at "der er slet ikke styr på økonomien" eller "der er ikke specielt godt styr på økonomien" (jf. opdelingen i figur 3.1).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Når pengene ikke slår til

I situationer hvor de unges forbrug overstiger deres månedlige indkomst, er de nødt til at skaffe penge et sted fra. Nogle metoder er mere hensigtsmæssige end andre.

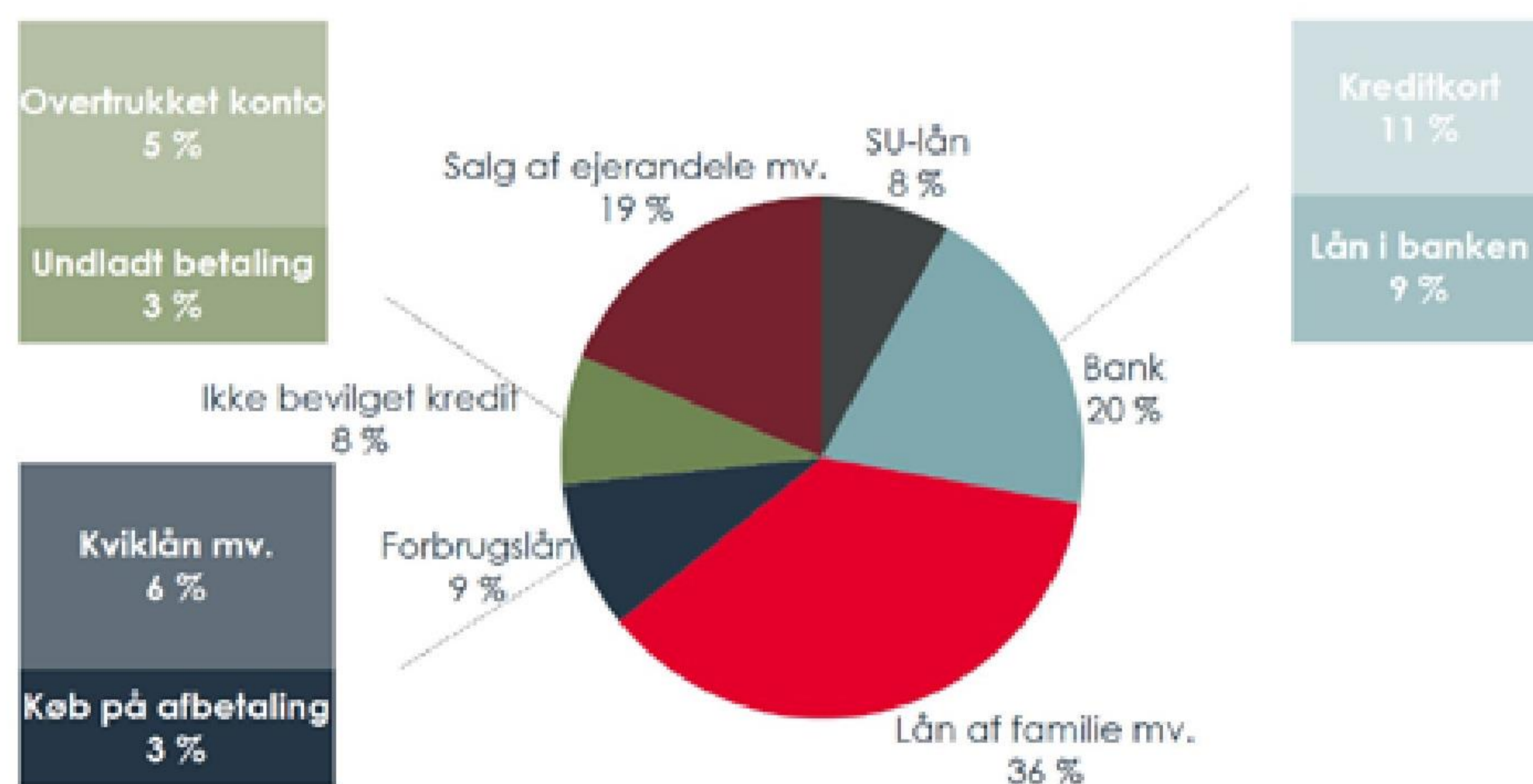
Det mest normale er, at de unge låner af venner og familie, jf. figur 3.5. Det gør lidt mere end en tredjedel af de adspurgte. Omkring hver femte sælger ejendele, endnu en femtedel tager et lån i banken eller bruger kreditkort og en mindre andel tager SU-lån. Endelig svarer omkring en femtedel af de unge, at de anvender nogle typisk dyrere og mere risikable løsninger; optager omkostningstunge forbrugslån, køber på afbetaling, overtrækker deres konto uden bankens accept og undlader eller udskyder betaling af regninger.

Særligt de sidstnævnte dyrere og mere risikable "løsninger" kan ende med at forværre situationen for de unge

og eventuelt føre dem ud i vedvarende vanskeligheder. Omkostningstunge forbrugslån og køb på afbetaling kan være dyre løsninger på lang sigt, og desværre er prisen på lånene tit svær at gennemskue. Overtræk og ubetalte regninger kan medføre dyre strafrenter, rykkere mv., og i sidste ende kan de unge blive noteret både i RKI og i værste fald medføre gældsproblemer, der kan følge dem langt op i voksenlivet.

Der er dog ikke nogen stærk tendens til, at disse løsninger oftere benyttes af unge med dårligt styr på privatøkonomien. Forskellen ligger derimod i, at unge med dårligt styr på økonomien oftere har et overforbrug, jf. figur 3.4. Derfor har de også oftere forbrugslån – i en del tilfælde endda store forbrugslån. Omkring en tredjedel af alle unge indikerer, at de har et forbrugslån, imens det gælder for lidt over halvdelen af alle unge med dårligt styr på økonomien, jf. figur 3.6.

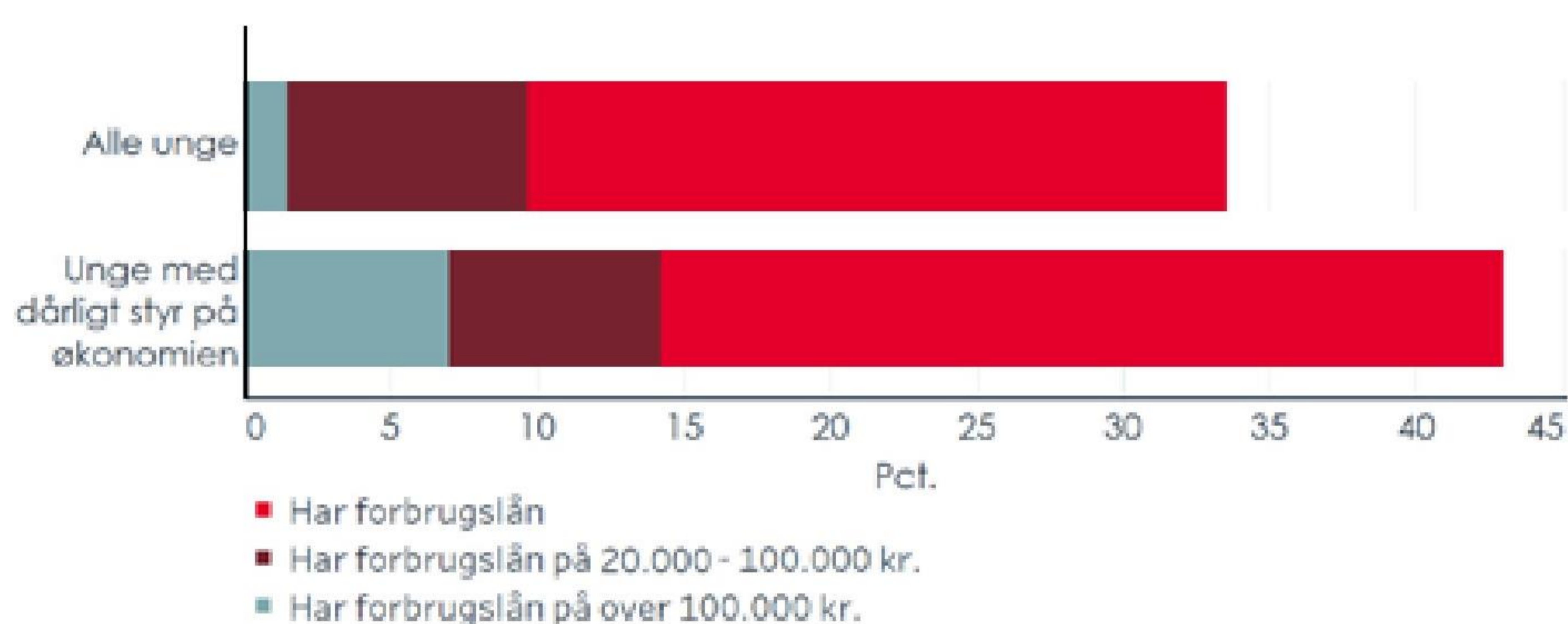
Figur 3.5 Unge bruger forskellige løsninger, når forbruget overstiger deres månedlige indkomst

Note: Figuren viser andelen af svar blandt 18-30-årige, der til tider overforbruger, når vi spørger til den typiske måde, de finansierer deres overforbrug.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Figur 3.6 Nogle unge har store forbrugslån

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige, der svarer, at de har et forbrugslån, opdelt på størrelsen af deres lån. Unge med dårligt styr på økonomien inkluderer dem, der vurderer, at "der er slet ikke styr på økonomien" eller "der er ikke specielt godt styr på økonomien" (jf. opdelingen i figur 3.1).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Råd og vejledning til en sund økonomi

Det er således vigtigt, at de unge får støtte i at træffe oplyste valg, inden de stifter forbrugslån. Ud af alle unge, der tager forbrugslån, svarer knap hver femte, at de undersøger markedet og vælger det billigste. Knap hver tredje har et tillidsfuldt forhold til deres bank og låner der, og en mindre andel følger anbefalinger fra familie og venner, jf. figur 3.7.

Omvendt svarer lidt under hver femte af alle unge, der tager forbrugslån, at de vælger det første og bedste lån, de ser. For de unge, der selv vurderer de har dårligt styr på privatøkonomien, gælder det endda for to ud af fem.

Når unge føler, de har dårligt styr på deres privatøkonomi og træffer usmarte beslutninger, så kan det hænge sammen med den støtte, rådgivning og vejledning om privatøkonomi, de har fået igennem deres opvækst.

Ser vi først på ren økonomisk støtte, så indikerer 37 procent af alle unge, at de får en form for økonomisk støtte fra deres forældre, mens unge med dårligt styr på privatøkonomien får støtte lidt oftere. Generelt er der typisk tale om et fast økonomisk tilskud fra forældrene hver måned, eller hjælp til betaling af faste udgifter, jf. figur 3.8. Men for unge med dårligt styr på økonomien er lån efter behov langt mere hyppigt. En del af forklaringen kan være, at disse unge oftere overforbruger og

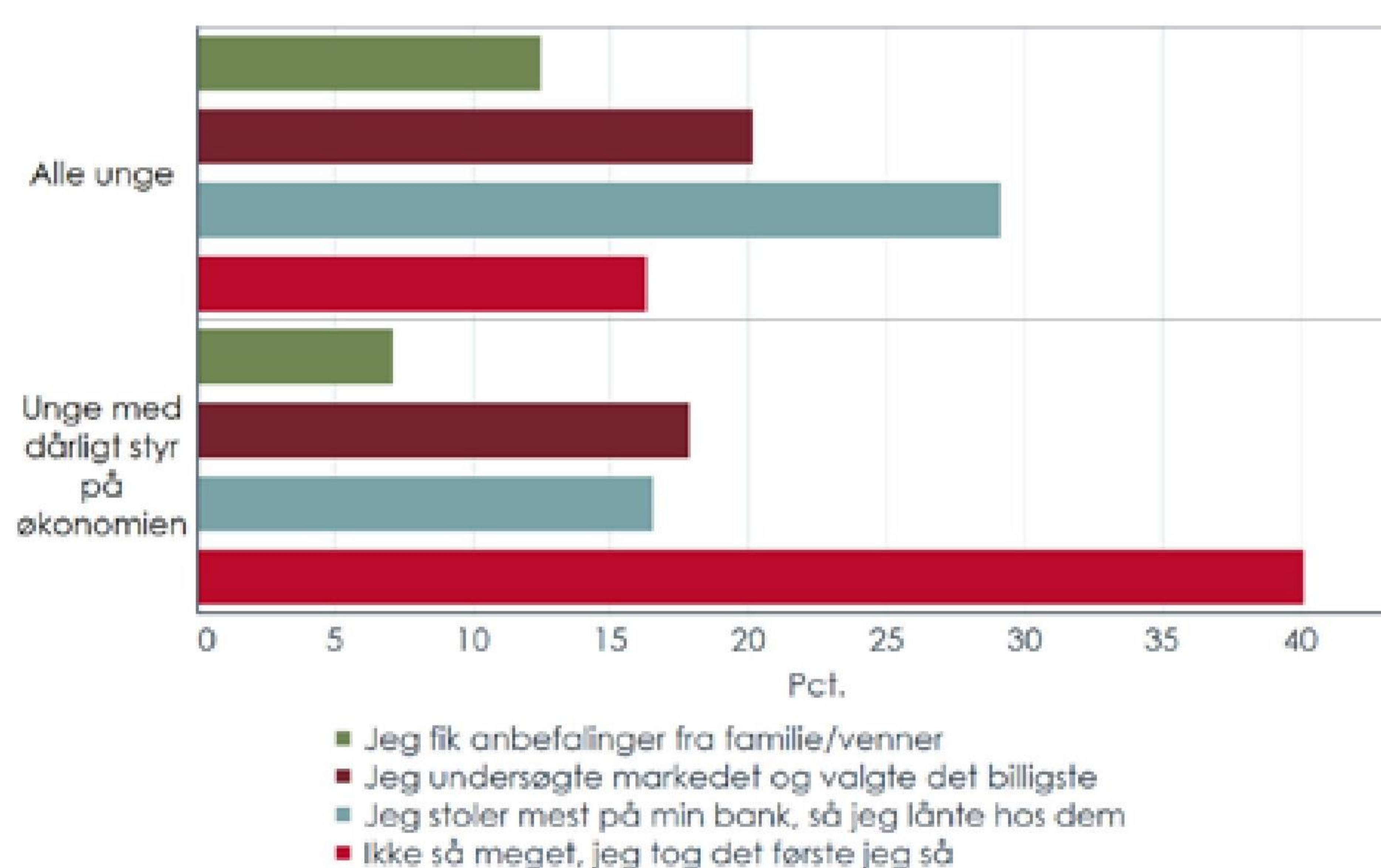
derfor skal have dækket deres overforbrug.

Et er økonomisk støtte til at få økonomien til at hænge sammen. Noget andet er at sikre, at unge støttes og rådgives til at have en sund privatøkonomi. Kun lidt over halvdelen af alle unge svarer, at de har fået en form for introduktion eller rådgivning, og for unge med dårligt styr på privatøkonomien, er tallet helt nede på en tredjedel, jf. figur 3.9 til venstre. De unge nævner oftest, at de har fået råd og introduktion til økonomi fra deres forældre, jf. figur 3.9 til højre. Tips fra venner er det næstmest hyppige, mens introduktion i skolen nævnes af knap 10 procent, og rådgivning fra bank nævnes af lidt færre endnu.

Undersøgelsen viser, at unge med dårligt styr på økonomien, i mindre grad end andre unge, oplever at få råd og vejledning til at holde en sund privatøkonomi. Andelen, der nævner introduktionen til økonomi i skolen, er dog omtrent den samme for unge med godt og dårligt styr på privatøkonomien – omkring 10 procent.

Dette kan indikere, at forældrenes råd og vejledning har stor betydning. Det er vigtigt, at forældre taler åbent med deres børn om privatøkonomi. Den relativt lave andel af unge, der siger, de har lært om privatøkonomi i skolen, kan indikere, at skolerne også kan gøre mere for at løfte dette område.

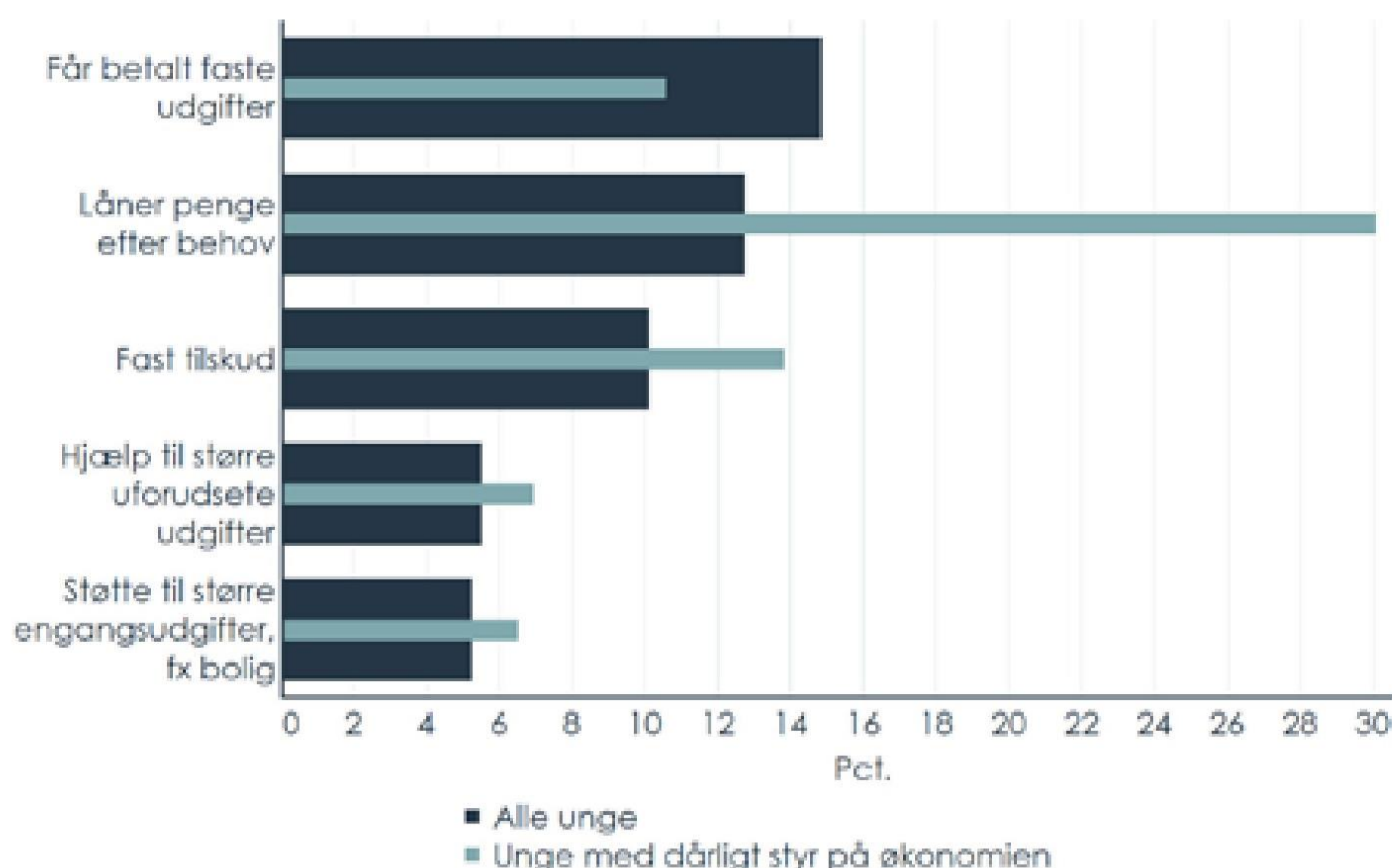
Figur 3.7 Unges privatøkonomiske overblik ses i deres valg af forbrugslån

Note: Figuren viser svarandelen for 18-30-årige, der har et forbrugslån, når vi spørger til deres overvejelser, da de optog lånet. Unge med dårligt styr på økonomien inkluderer dem, der vurderer, at "der er slet ikke styr på økonomien" eller "der er ikke specielt godt styr på økonomien" (jf. opdelingen i figur 3.1).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

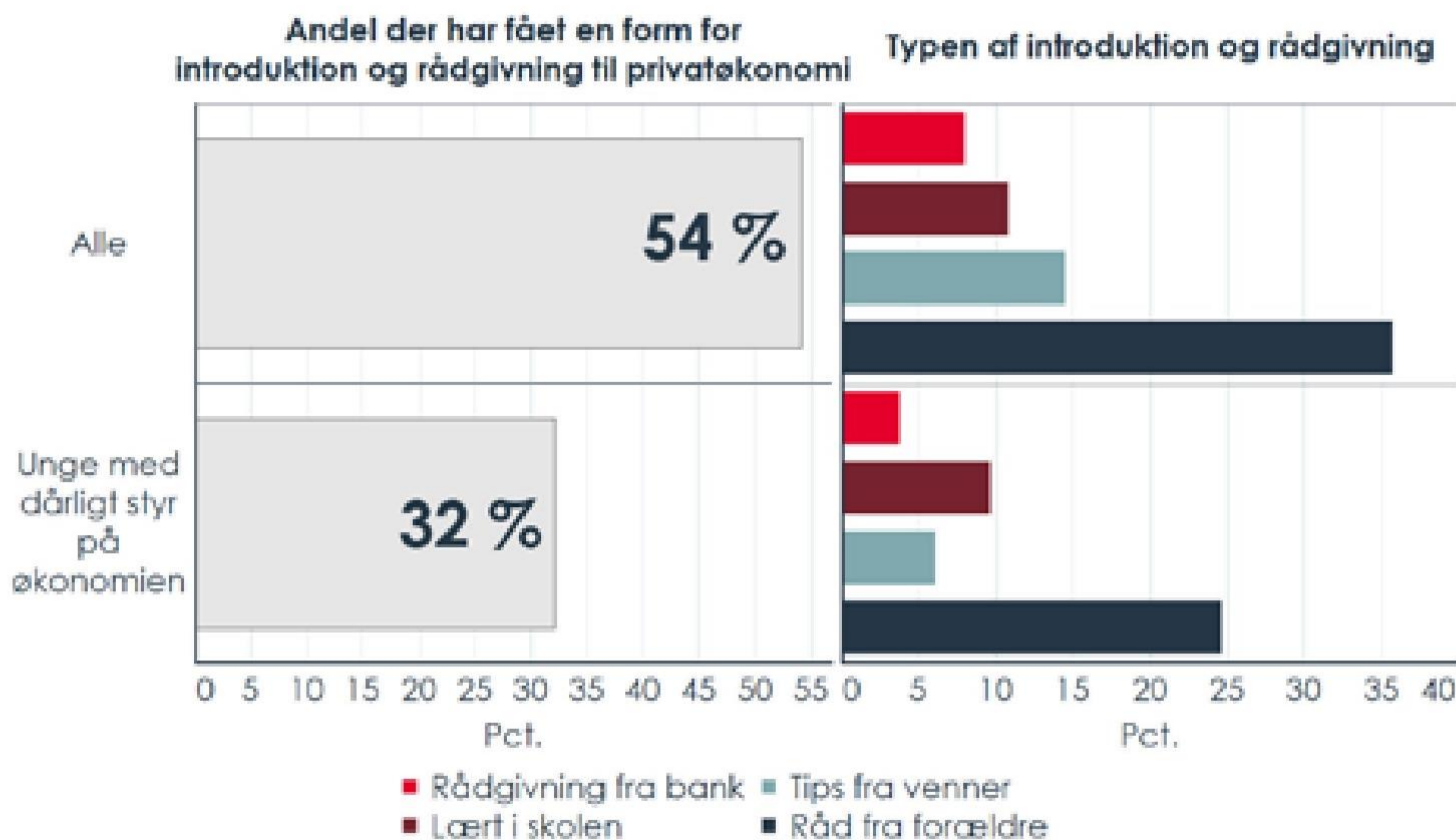
Figur 3.8 De unge får primært fast tilskud og støtte, og nogle får lån efter behov

Note: Figuren viser andelen af de 18-30-årige, der svarer de får forskellige typer af økonomisk støtte fra deres forældre, opdelt på type. Unge med dårligt styr på økonomien inkluderer dem, der vurderer, at "der er slet ikke styr på økonomien" eller "der er ikke specielt godt styr på økonomien" (jf. opdelingen i figur 3.1).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Figur 3.9 Lidt over halvdelen af de unge har fået introduktion til økonomi

Note: Figuren til venstre viser andelen af de 18-30-årige, der svarer de har fået en form for introduktion til eller rådgivning om privatekonomi. Figuren til højre viser opdelingen på typer af rådgivning. Unge med dårligt styr på økonomien inkluderer dem, der vurderer, at "der er slet ikke styr på økonomien" eller "der er ikke specielt godt styr på økonomien" (jf. opdelingen i figur 3.1).

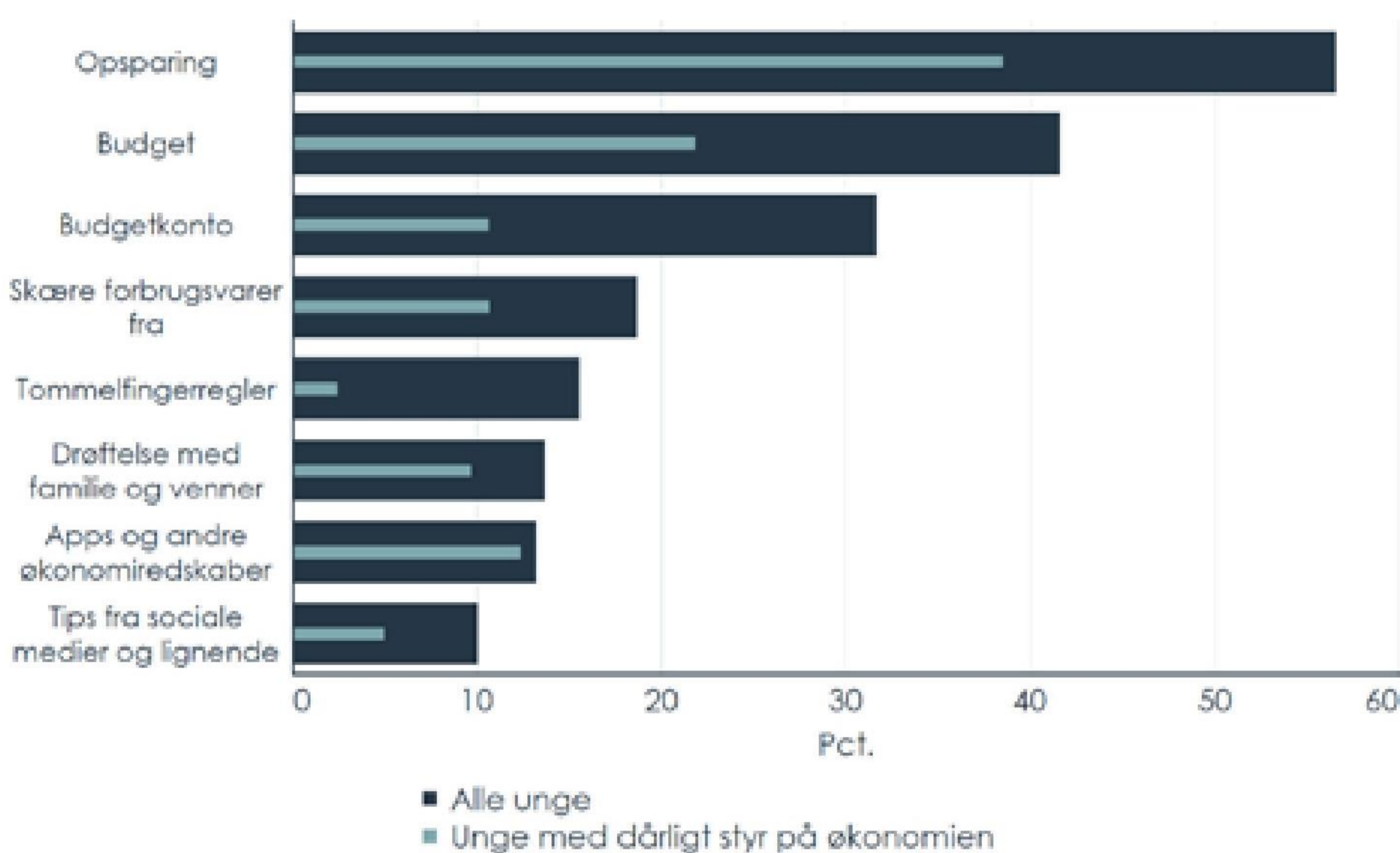
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Unge tiltag til at sikre en sund privatøkonomi

Mange unge gør noget aktivt for at sikre balance i deres økonomi; 82 procent af de adspurgte svarer, at de tager konkrete initiativer for at sikre en sund privatøkonomi. Det gælder for eksempel at spare op, når der er mulighed for det, hvilket faktisk er det mest benyttede tiltag blandt de unge, som 60 procent siger, de gør, jf. figur 3.10. En stor del styrer også deres økonomi ved budgetlægning og ved brug af en budgetkonto, imens færre generelt skærer forbrugsvarer fra, drøfter deres økonomi med familie og venner, eller har tommelfingerregler som for eksempel at "sove på det, inden de køber". En mindre andel bruger også økonomistyring igennem forskellige former for apps.

Også her ses det, hvordan unge med dårligt styr på privatøkonomien har langt færre af sådanne tiltag end hele gruppen af unge. De skiller sig særligt ud ved ikke at lægge budget og ikke bruge budgetkonto. Her svarer kun 11 procent, at de benytter en budgetkonto, mod 32 procent for hele gruppen. Kun udskiftning af Dankort til et kort, der ikke kan trækkes over, benyttes mere af unge med dårligt styr på privatøkonomien, hvilket i nogen tilfælde også kan være stillet som krav til de unge fra bankens side.

Figur 3.10 Unge sparer op, når det er muligt og mange lægger et budget

Note: Figuren viser andelen af de 18-30-årige, der svarer de har brugt forskellige typer af regler, for at holde en sund privatøkonomi, opdelt på typen af regel. Unge med dårligt styr på økonomien inkluderer dem, der vurderer, at "der er slet ikke styr på økonomien" eller "der er ikke specielt godt styr på økonomien" (jf. opdelingen i figur 3.1).*

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år.

Særtema: Unge og forbrug – i samarbejde med Forbrugerrådet Tænk

4. Unges forbrugsadfærd

Forbrug og forbrugsvaner kan risikere at bringe privatøkonomien ud af balance. Særligt i ungdomsårene, hvor forbrug i høj grad er identitetsskabende og afgørende for tilhørsforholdet til vennerne. Unges opfattelse af, hvad der er nødvendigt forbrug, inkluderer i dag internet og telefon, der sikrer dem en digital hverdag og kontakten til vennerne på de sociale medier. Desuden har psykologiske mekanismer og karakteregenskaber – såsom impulsivitet og selvkontrol – en stor betydning for de unges forbrugsvaner.

I dette kapitel kigger vi derfor nærmere på unges forbrugsadfærd og forbrugsmønstre. Vi undersøger, hvad unge selv opfatter som nødvendigt forbrug, hvad der har betydning for deres forbrugsmønstre, og hvilke forbrugsgoder de skærer fra, når pengene ikke slår til.

Det vigtigste forbrug for de unge

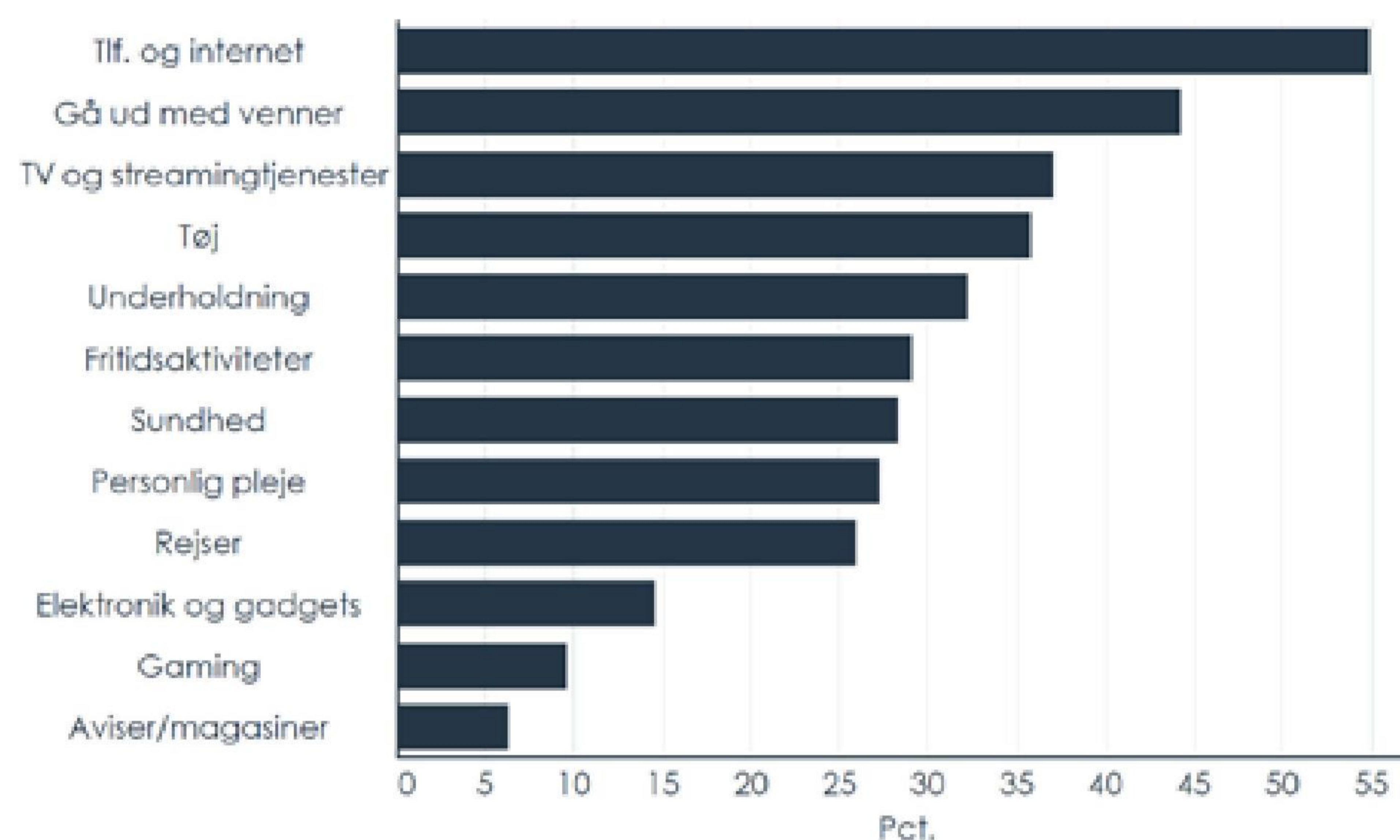
For at forstå de unges forbrugsvaner har vi spurgt, hvad de ser som det vigtigste at have råd til, efter de faste udgifter er betalt. Hertil svarer de fleste unge, at de ser deres sociale kontakt og samvær som noget af det vigtigste. Det gælder den fysiske kontakt til venner, men i særdeleshed også telefon og internet, som sikrer dem en digital hverdag og kontakten på de sociale medier, jf. figur 4.1.

Herefter følger abonnement til TV og streamingtjenester, tøj, underholdning og fritidsinteresser. Andre faktorer som fysisk og mental sundhed samt personlig pleje er

rangeret på hhv. syvende- og ottendepladsen.

Både på tværs af køn og alder er telefon og internet det absolut vigtigste for de unge at have råd til, efter de faste udgifter er betalt. Men derefter er der forskel på mænd og kvinders prioriteter. TV og streamingtjenester, fritidsaktiviteter, samt elektronik og gadgets har typisk lidt større appel til unge mænd, end det har til unge kvinder, jf. tabel 4.1. Omvendt er det vigtigere for unge kvinder at have råd til at gå ud med vennerne, samt fysisk og mental sundhed

Figur 4.1 De fleste unge ser internet og telefon som det vigtigste at have råd til

Note: For en række typiske forbrugsgoder viser figuren andelen af 18-30-årige, der ser det givne gode som særligt vigtigt at have råd til, efter de faste udgifter er betalt. I spørgsmålet kan de unge vælge fem særligt vigtige forbrugsgoder.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

Tabel 4.1 En vis forskel i rangeringen af de vigtigste forbrugsgoder blandt mænd og kvinder

Mænd	Kvinder
1. Telefon og internetabonnement	1. Telefon og internetabonnement
2. TV og streamingtjenester	2. Gå ud med venner
3. Tøj	3. Tøj
4. Fritidsaktiviteter	4. TV og streamingtjenester
5. Gå ud med venner	5. Fysisk og mental sundhed
6. Underholdning	6. Underholdning
7. Elektronik og nye gadgets	7. Rejser
8. Personlig pleje	8. Personlig pleje
9. Rejser	9. Fritidsaktiviteter
10. Fysisk og mental sundhed	10. Elektronik og nye gadgets

Note: For en række typiske forbrugsgoder viser tabellen andelen af 18-30-årige, der ser det givne gode som særligt vigtigt at have råd til, efter de faste udgifter er betalt. I spørgsmålet kan de unge vælge fem særligt vigtige forbrugsgoder.

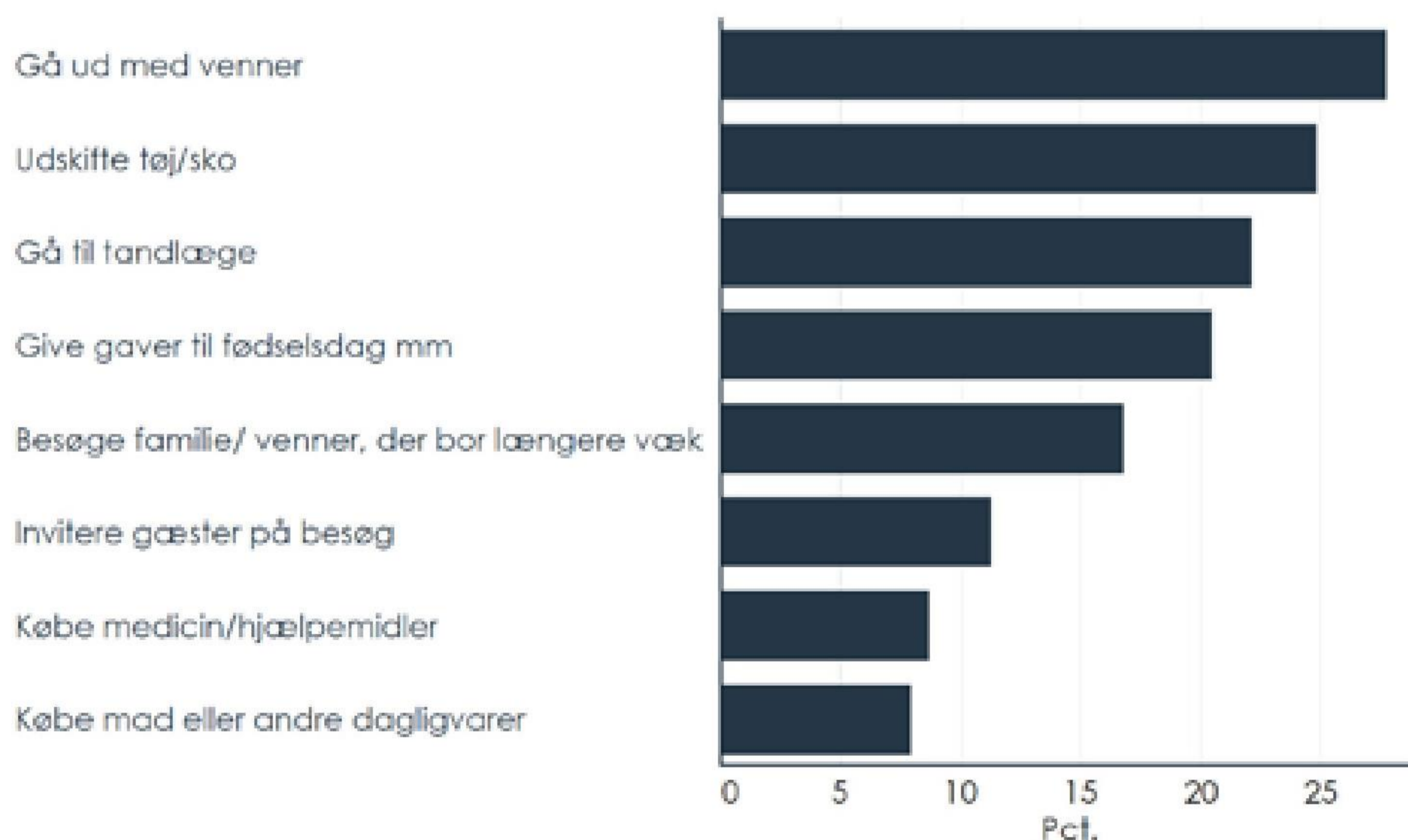
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

Den sociale kontakt har høj prioritet for de unge, men undersøgelsen viser også, at mange til tider må sige nej til at gå ud med vennerne, når der ikke er penge nok på kontoen. Således svarer hver fjerde, at de inden for det sidste år har sagt nej til at gå ud med vennerne én eller flere gange, fordi de ikke havde råd, jf. figur 4.2. Det ses særligt hos de helt unge mellem 18 og 22 år, måske netop fordi mængden af fristende tilbud med vennerne er størst i de tidligere ungdomsår, imens indkomsten stadig er ganske beskedne.

Unge sparer også på de sundhedsrelaterede udgifter. For eksempel indikerer knap en ud af fire, at de har fravalgt at gå til tandlægen, og knap en ud af ti har fravalgt køb af medicin/hjælpemidler, fordi de ikke havde råd. Desuden er der en betydelig andel af de unge, der afholder sig fra at købe gaver til fødselsdage og fravælger at besøge venner og familie, der bor længere væk.

Figur 4.2 Unge fravælger at gå ud med venner for at holde styr på økonomien

Note: For en række typiske forbrugstyper viser figuren andelen af 18-30-årige, der angiver, at de inden for det seneste år, på et tidspunkt har fravalgt den givne forbrugstype, fordi de ikke havde råd. Rangeret efter det mest hyppige svar.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

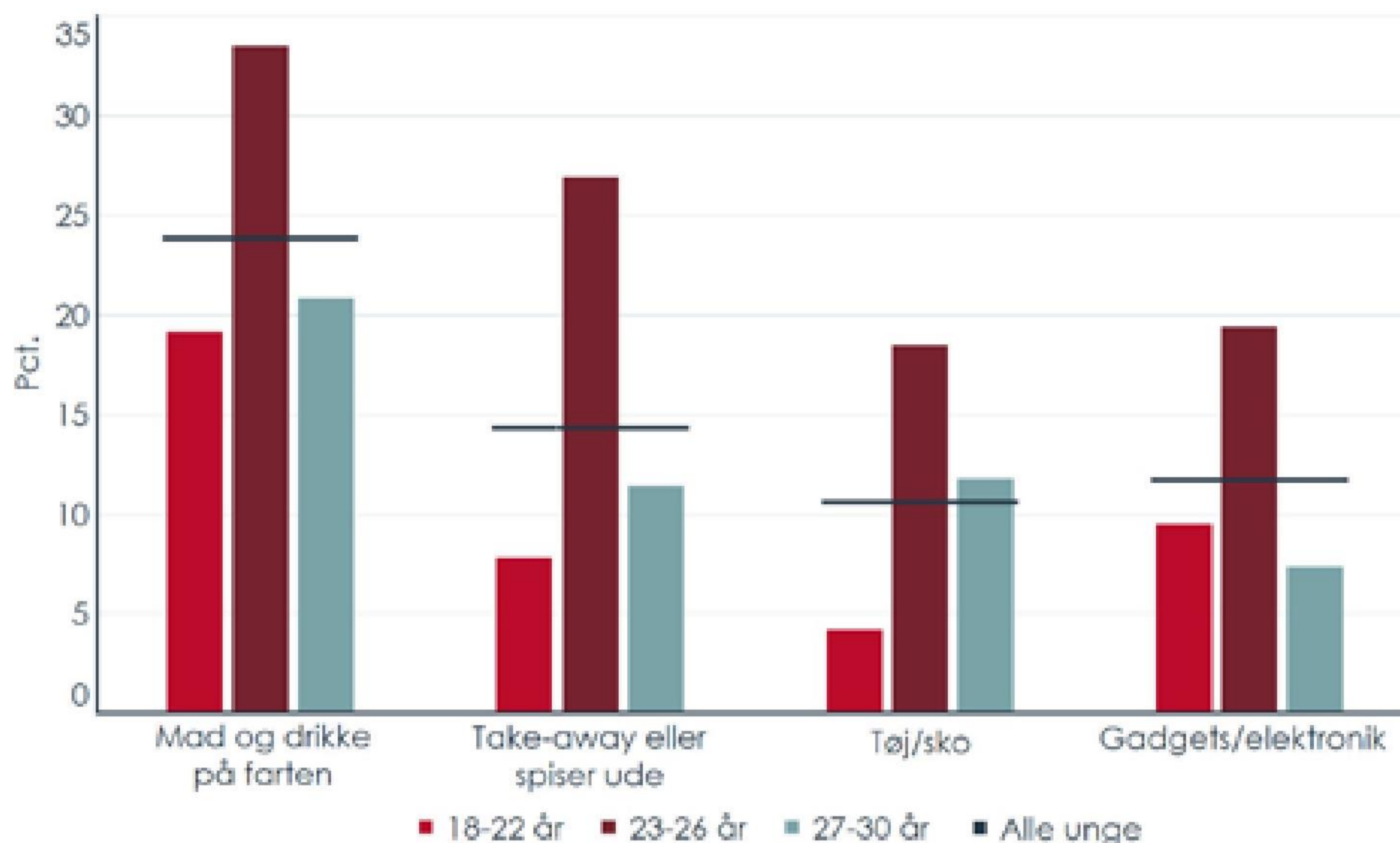
Dagligdagens impulskøb

Vi ved fra tidligere undersøgelser, at socialt betinget og impulsdrevet forbrug er noget af det, der sætter de unges økonomi på en prøve. Når vi spørger de unge, hvad der frister dem til uplanlagte køb, så er det i høj grad mad og drikke på farten. Knap hver fjerde ung mellem 18 og 30 år køber mad og drikke på farten flere gange om ugen. 15 procent køber take-away flere gange om ugen, og lidt over 10 procent impulskøber tøj og gadgets ofte, jf. de sorte gennemsnitsmarkeringer i figur 4.3.

Det er særligt de 23-26-årige, der impulskøber meget.

Det er i høj grad mænd, der indikerer, at de ofte impulskøber. Hvor 22 procent af mændene indikerer, at de impulskøber flere gange om ugen, gælder det kun for 8 procent af kvinderne, jf. figur 4.4. En del af denne forskel kan dog skyldes forskelle i måden, unge kvinder og unge mænd forstår og svarer på spørgsmålene, samt deres egen selvopfattelse og oprigtighed.

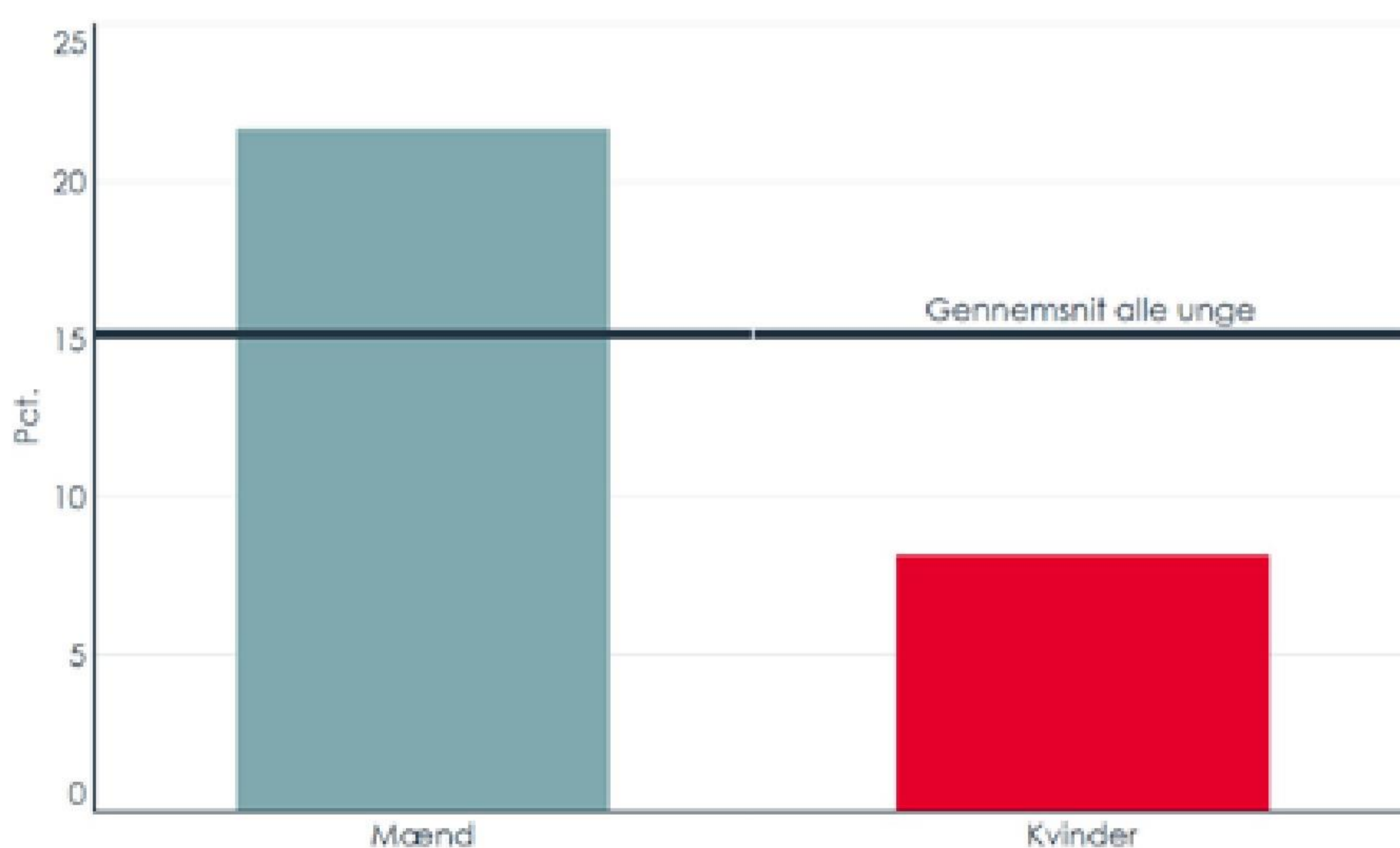
Figur 4.3 Impulskøb topper mellem 23-26 år

Note: For forskellige typer af impulskøb, viser figuren andelen af 18-30-årige, der angiver, at de impulskøber flere gange om ugen. Vist for alle unge og opdelt på alder.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

Figur 4.4 Mænd impulskøber oftere end kvinder

Note: Figuren viser andelen af henholdsvis unge kvinder og unge mænd, der svarer, at de impulskøber flere gange om ugen. Der er taget et gennemsnit af deres svar for de fire varegrupper vist i figur 4.3.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

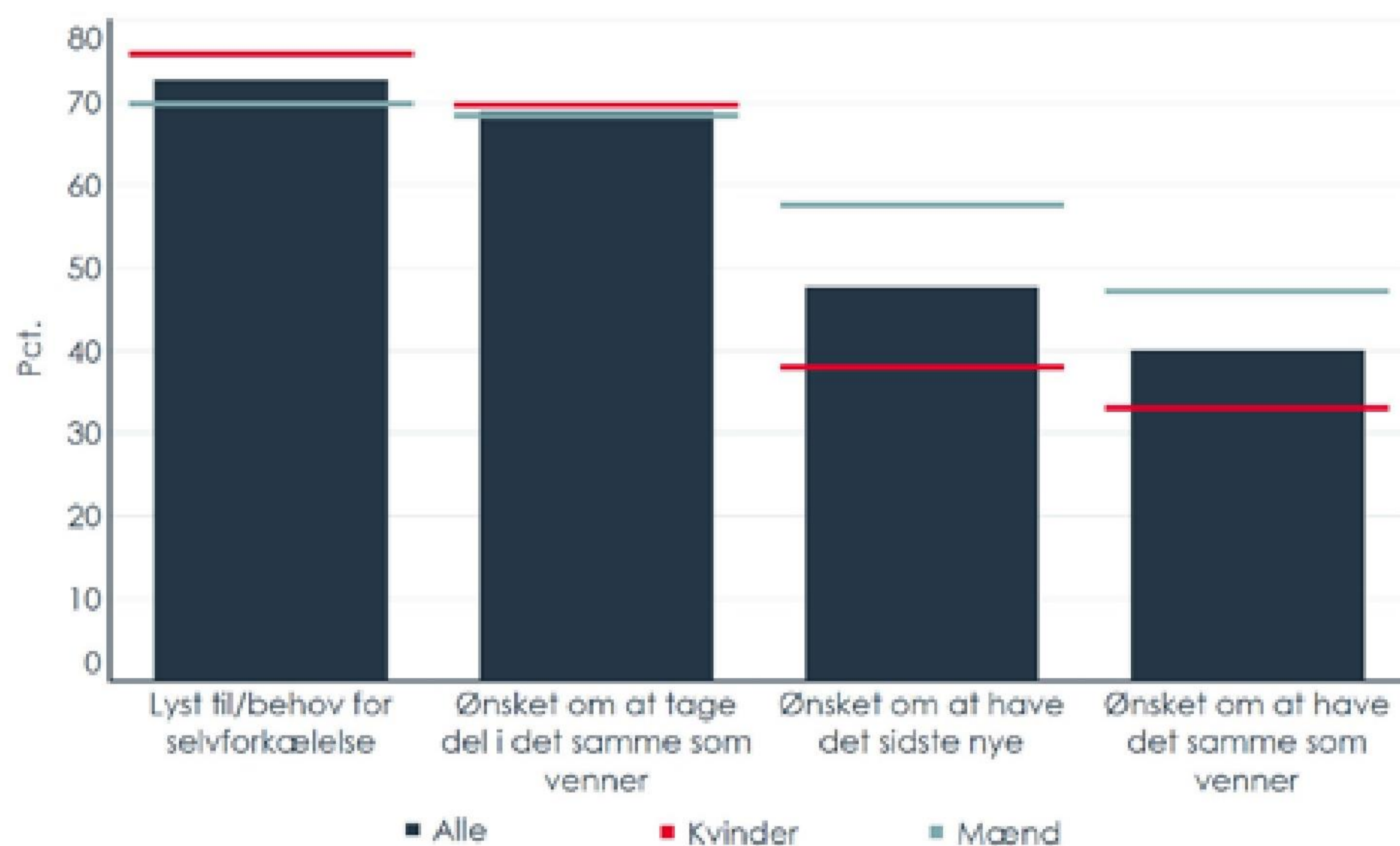

Det får de unge til at bruge penge

Når de unge ofte impulsfører, kan det hænge sammen med lyst/behov for selvforsørgelse, hvilket næsten tre ud af fire unge indikerer ofte får dem til at bruge penge, jf. figur 4.5. Næsten lige så vigtigt er behovet for socialt samvær og ønsket om at tage del i det samme som vennerne. Til gengæld er det mindre vigtigt at have det sidste nye eller have det samme som vennerne, hvilket i andre sammenhænge ellers ofte bliver nævnt som noget af det vigtigste for de unge.

Også her ses nogle interessante forskelle og ligheder mellem kønnene: Lysten og behovet for selvforsørgelse og det sociale behov er faktisk stort set ens for mænd og kvinder – førstnævnte lidt højere for kvinder – imens ønsket om at have det sidste nye og/eller det samme som vennerne er klart vigtigere for mændene. Når vi opdeler på alder, har de forskellige typer af behov alle størst betydning for forbruget blandt unge midt i 20'erne.

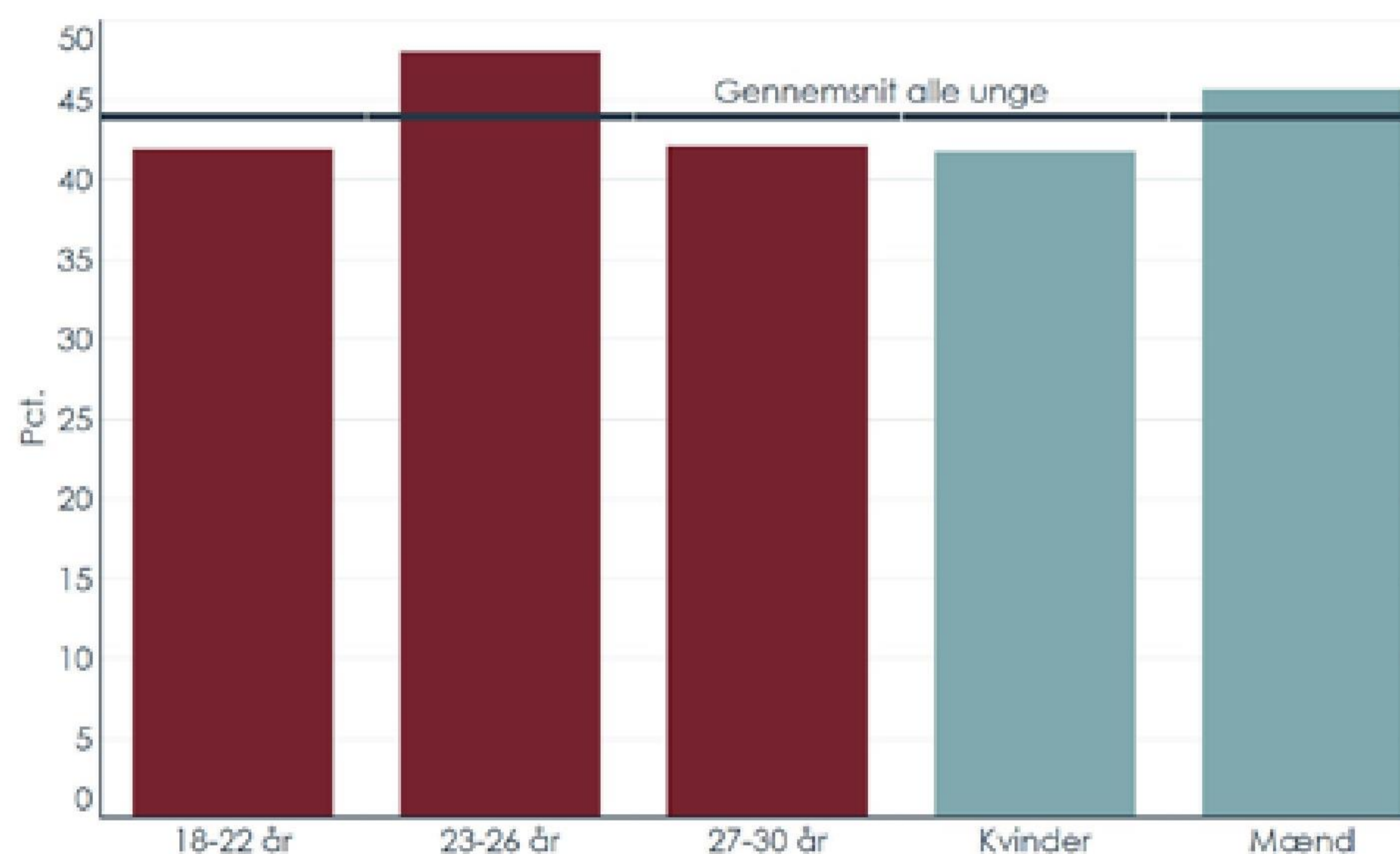
Figur 4.5 De unges forbrug er særligt drevet af behov for selvforkælelse og socialt samvær

Note: For forskellige typer af behov, viser figuren andelen af 18-30-årige, der vurderer, at det givende behov, i meget høj, høj eller nogen grad får dem til at bruge penge.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

Figur 4.6 Når de bruger flere penge end planlagt, er det ofte sammen med vennerne

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige, der svarer, at følgende udsagn passer helt eller nogenlunde på dem: "Jeg bruger ofte flere penge end planlagt, når jeg er sammen med mine venner (fx på cafe eller i byen)".

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

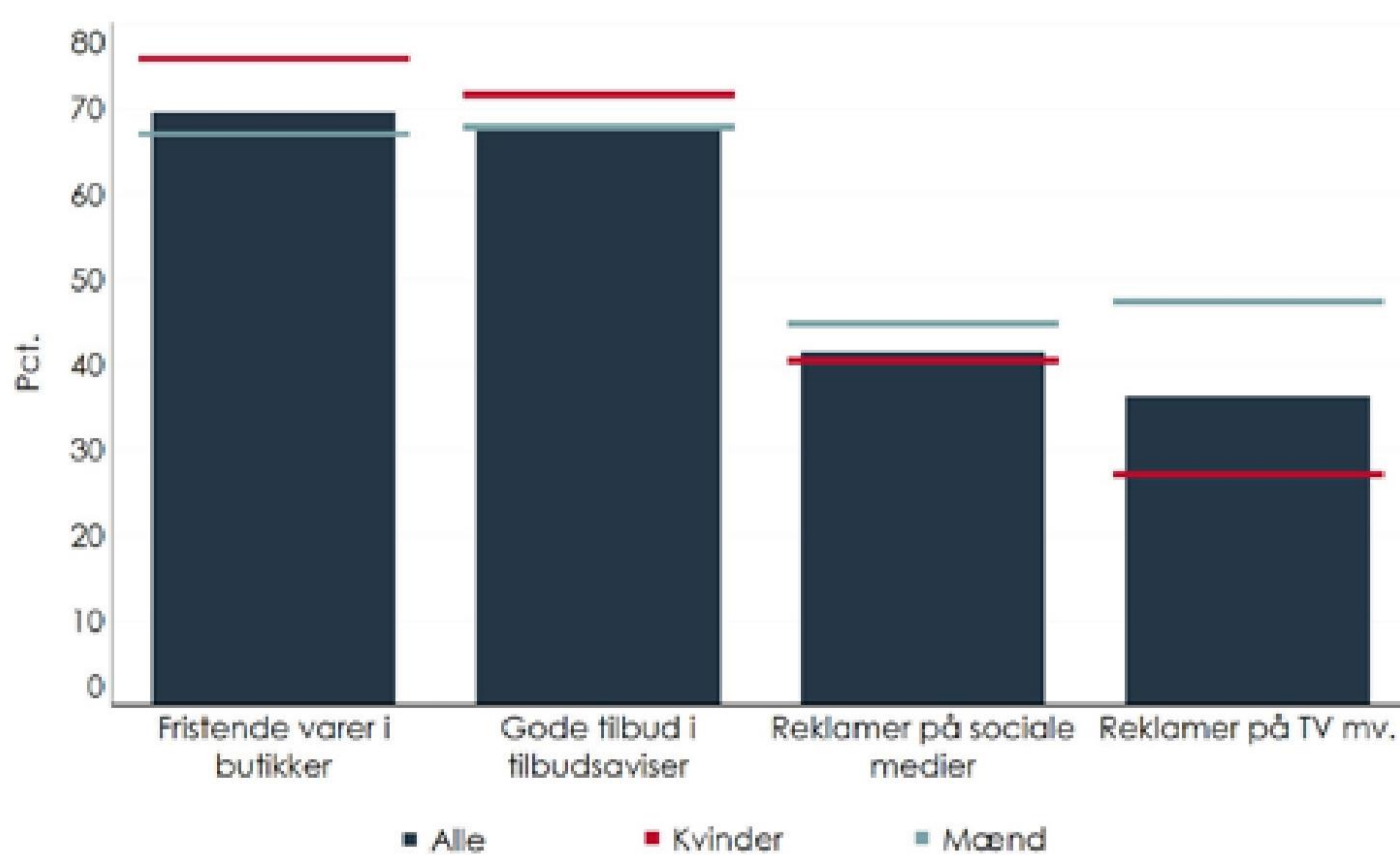
Ovenstående billede bekræftes af, at unge i forbindelse med socialt samvær, ofte bruger flere penge end planlagt. Over 40 procent af de unge svarer, at de ofte kommer til at bruge flere penge end planlagt sammen

med vennerne, jf. figur 4.6. Igen er det særligt mænd og unge i midt 20'erne, der ofte lader forbruget løbe af med dem.

En anden faktor, der ofte får de unge til at forbruge – og særligt impuls købe – er fristende tilbud i butikker og tilbudsaviser, jf. figur 4.7. Her svarer 70 procent af alle unge og næsten 80 procent af unge kvinder, at de gode tilbud i tilbudsaviser og i butikker får dem til at bruge penge. Omvendt vurderer de unge, at reklamer på sociale medier og på TV har en noget mindre effekt på deres forbrug – særligt blandt kvinderne.

Disse køns- og aldersforskelle kan til dels forklares af de unges syn på det at bruge flere penge, end de har. Hele 88 procent af de unge siger, at det påvirker dem negativt, når de forbruger for lånte penge, jf. figur 4.8. Forbrug for lånte penge påvirker dog ikke mænd nær så meget, som det påvirker kvinder, og det påvirker heller ikke de yngre aldersgrupper nær så meget som de lidt ældre.

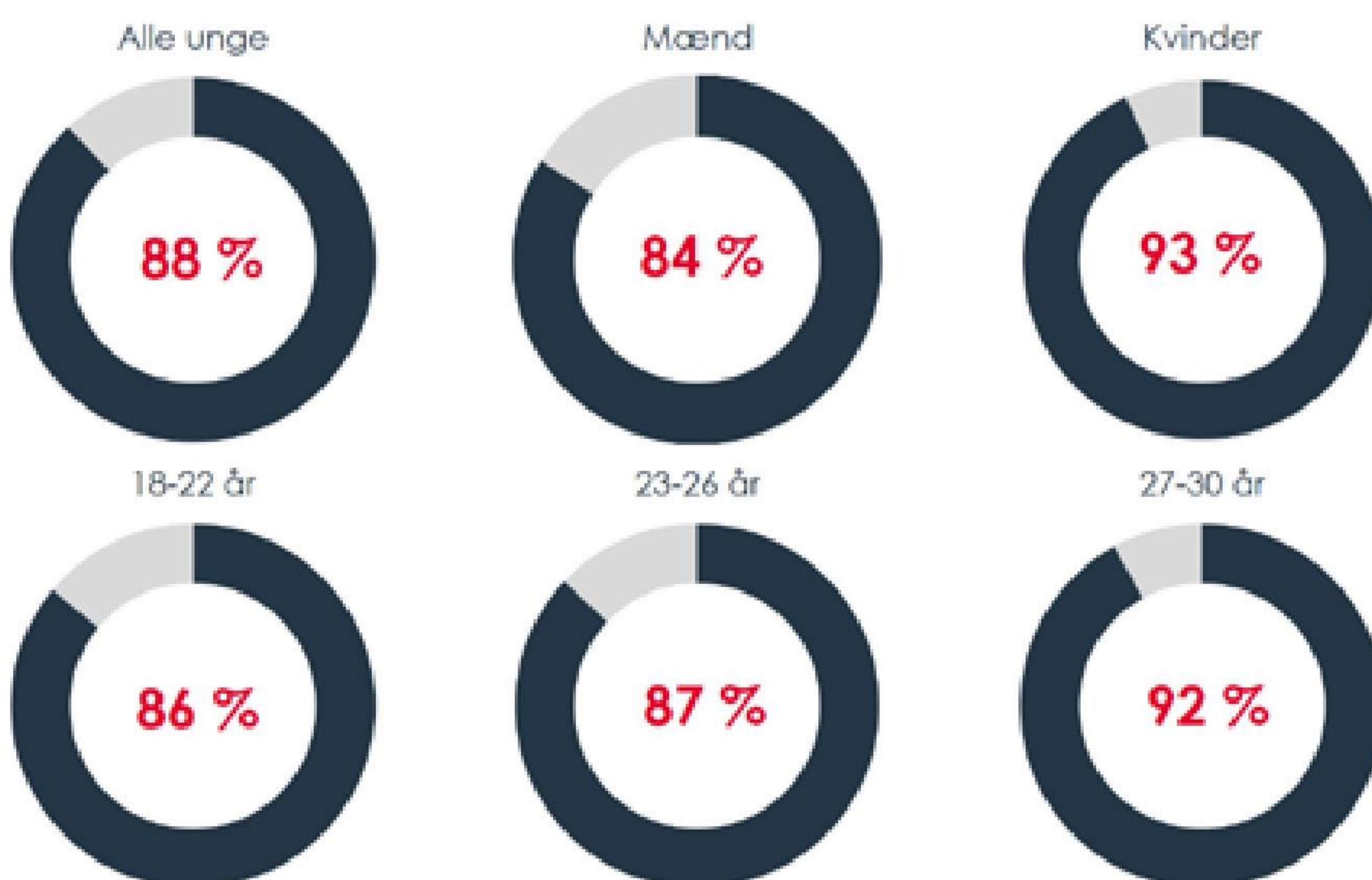
Figur 4.7 De unges forbrug er særligt påvirket af reklamer i tilbudsaviser og fristende varer i butikker

Note: For forskellige typer af tilbud og reklamer, viser figuren andelen af 18-30-årige, der vurderer, at den givende type reklame/tilbud, i meget høj, høj eller nogen grad får dem til at bruge penge.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

Figur 4.8 Unge føler ubehag, når de bruger penge, de ikke har

Note: Figuren viser andelen af 18-30-årige, der svarer, at det i meget høj, høj eller nogen grad påvirker dem negativt, når forbrug sker for lånte penge.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

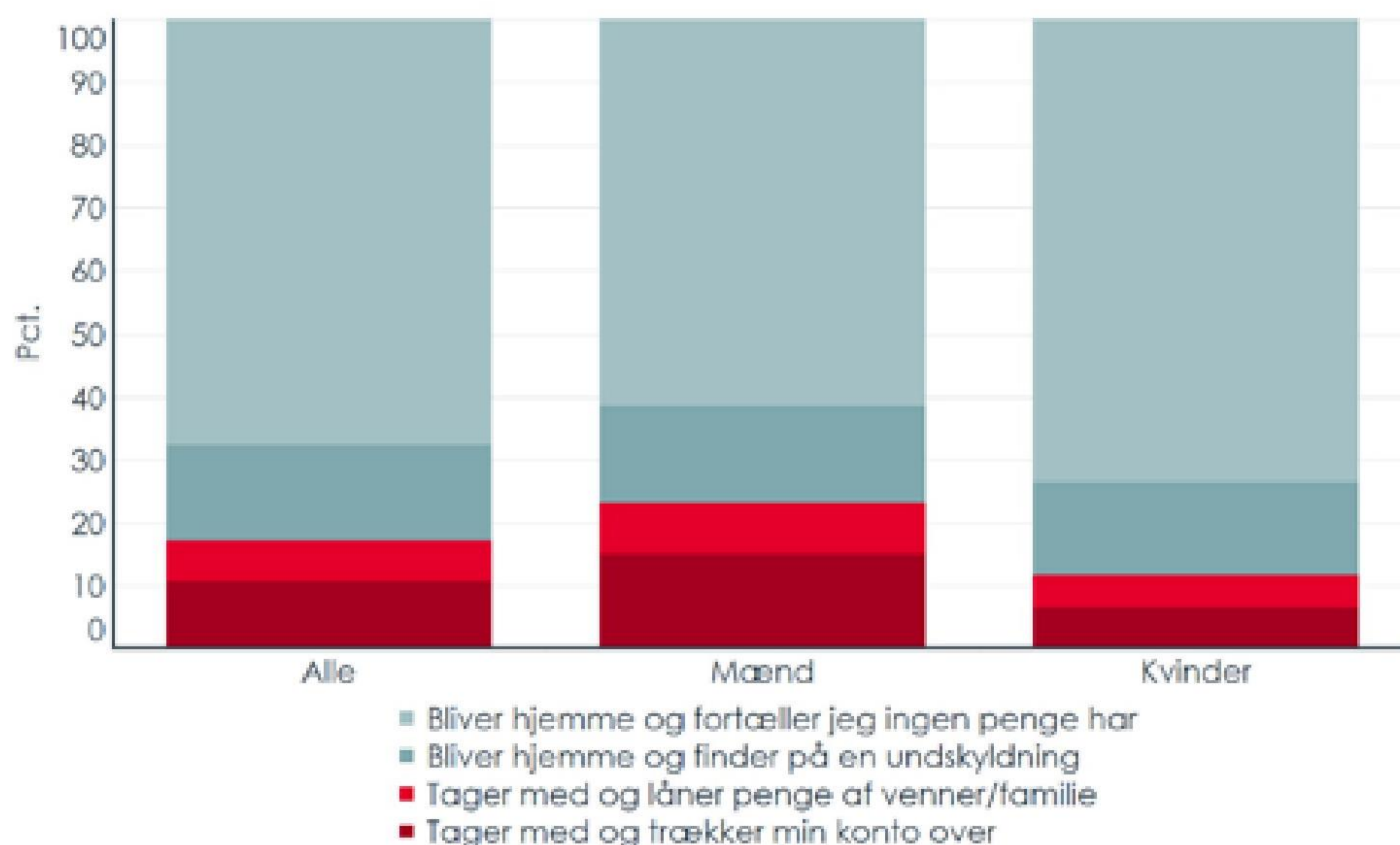
Socialt pres og åbenhed omkring privatøkonomi

Når det sociale forbrug ofte er årsag til de unges overforbrug, er det interessant at se på, hvordan unge reagerer i sociale sammenhænge. For at undersøge det har vi spurgt de unge, hvordan de ville reagere, hvis deres venner spurgte dem, om de vil med ud at spise, men de ikke havde råd. Her svarer hovedparten af de unge – lidt over 80 procent – at de ville afholde sig fra at tage med ud at spise, jf. figur 4.9. Heraf ville hovedparten melde klart ud til deres venner, at de ikke havde råd, imens få ville finde på en undskyldning og blive hjemme.

De resterende ville tage med alligevel; 6 procent ville låne penge af venner/familie, mens 10 procent ville overtrække deres konto.

Der er en tendens til, at mænd oftere ville tage med, selv om de ikke havde råd, end det er tilfældet for kvinderne. Således svarer 13 procent af mændene, at de ville finansiere byturen ved overtræk på kontoen, mod 6 procent for kvinderne.

Figur 4.9 Unges reaktion, når de ikke har råd til at tage med vennerne ud at spise

Note: Figuren viser andelen af svar blandt 18-30-årige, når de stilles over for følgende dilemma: De har ikke flere penge på kontoen, og deres venner spørger dem, om de vil med ud at spise. Svarene vises for alle unge, mænd og kvinder.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

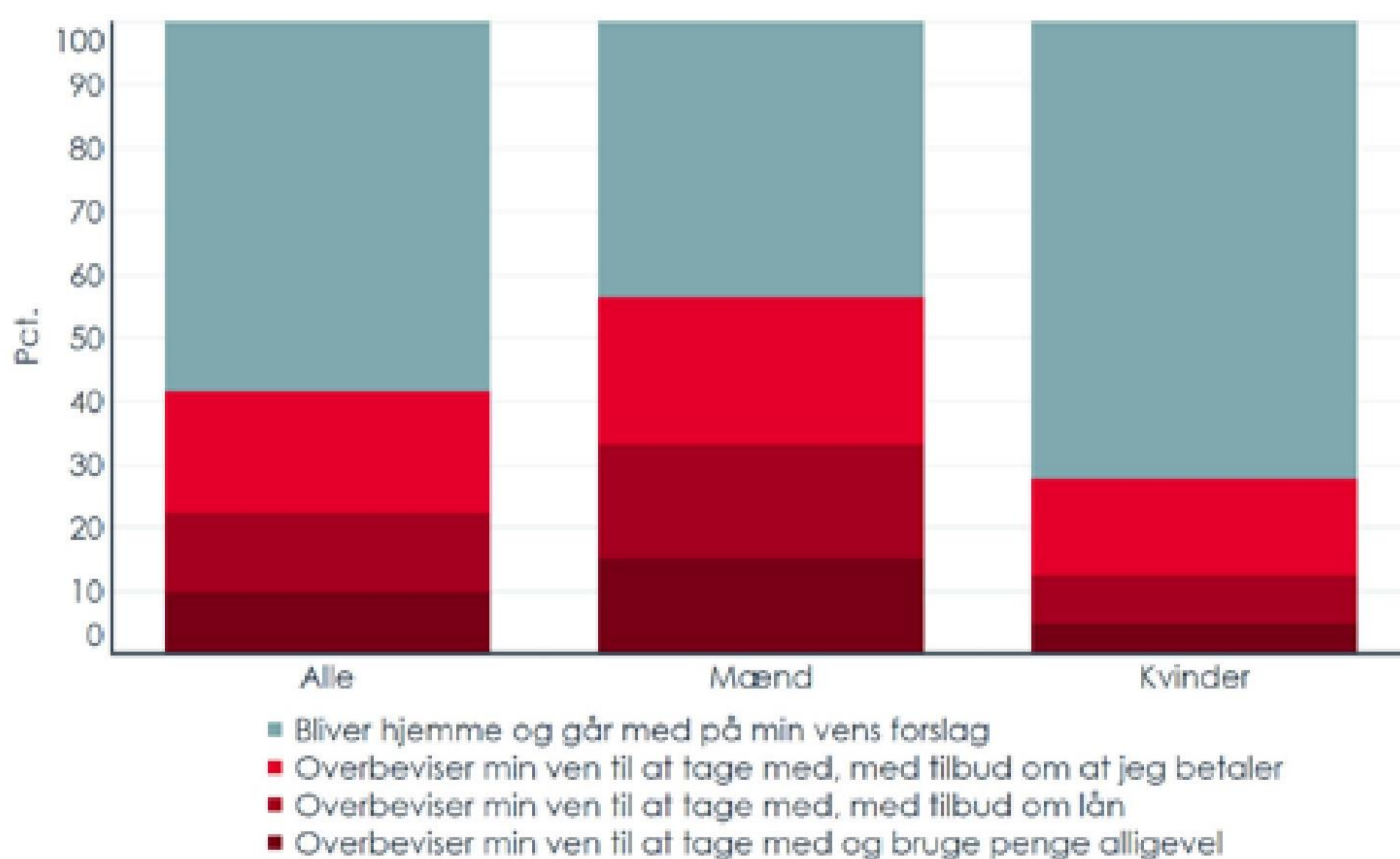
Videre har vi også spurgt til de unges reaktion i den omvendte situation, hvor de har aftalt at gå ud at spise med deres venner, men én eller flere af vennerne siger, at de ikke har råd og foreslår at spise sammen hjemme. Her svarer ca. 60 procent af de unge, at de ville blive hjemme og gå med på deres venners forslag, jf. figur 4.10. Lidt under 20 procent ville foreslå, at de stadig tog ud, men tilbyde at betale regningen. De resterende ville tilbyde lån eller på anden måde foreslå brug af penge, som deres venner ikke har.

Her er der faktisk en endnu større overvægt af mænd, der ville forsøge at komme ud at spise alligevel. Mange ville dog tilbyde at betale regningen for deres venner. Generelt finder størstedelen af de unge altså, at det er socialt acceptabelt at sige fra, når man ikke har råd. Det gælder særligt hos kvinderne. Undersøgelsen

viser desuden, at det i høj grad er unge, som selv ville blive hjemme, hvis de ikke havde råd, der samtidig er imødekommende over for venner, som ikke har råd. Det ses, når vi kobler svarene fra de to spørgsmål i figur 4.9 og 4.10, jf. figur 4.11. Om de selv ville være åbne om årsagen til, at de bliver hjemme [altså at de ikke har råd], betyder ikke så meget i den sammenhæng.

Omvendt er der en tendens til, at unge, som selv ville tage ud at spise på trods af lavvande på kontoen, oftere forsøger at overbevise deres venner til at gøre det samme, når deres venner står i en lignende situation. Det kan indikere, at det er meget forskelligt fra vennegruppe til vennegruppe, om det er socialt acceptabelt at melde fra til sociale begivenheder, fordi man ikke har råd. Og her hælder drengegrupperne oftere til, at privatøkonomien ikke bør komme i vejen for en god bytur.

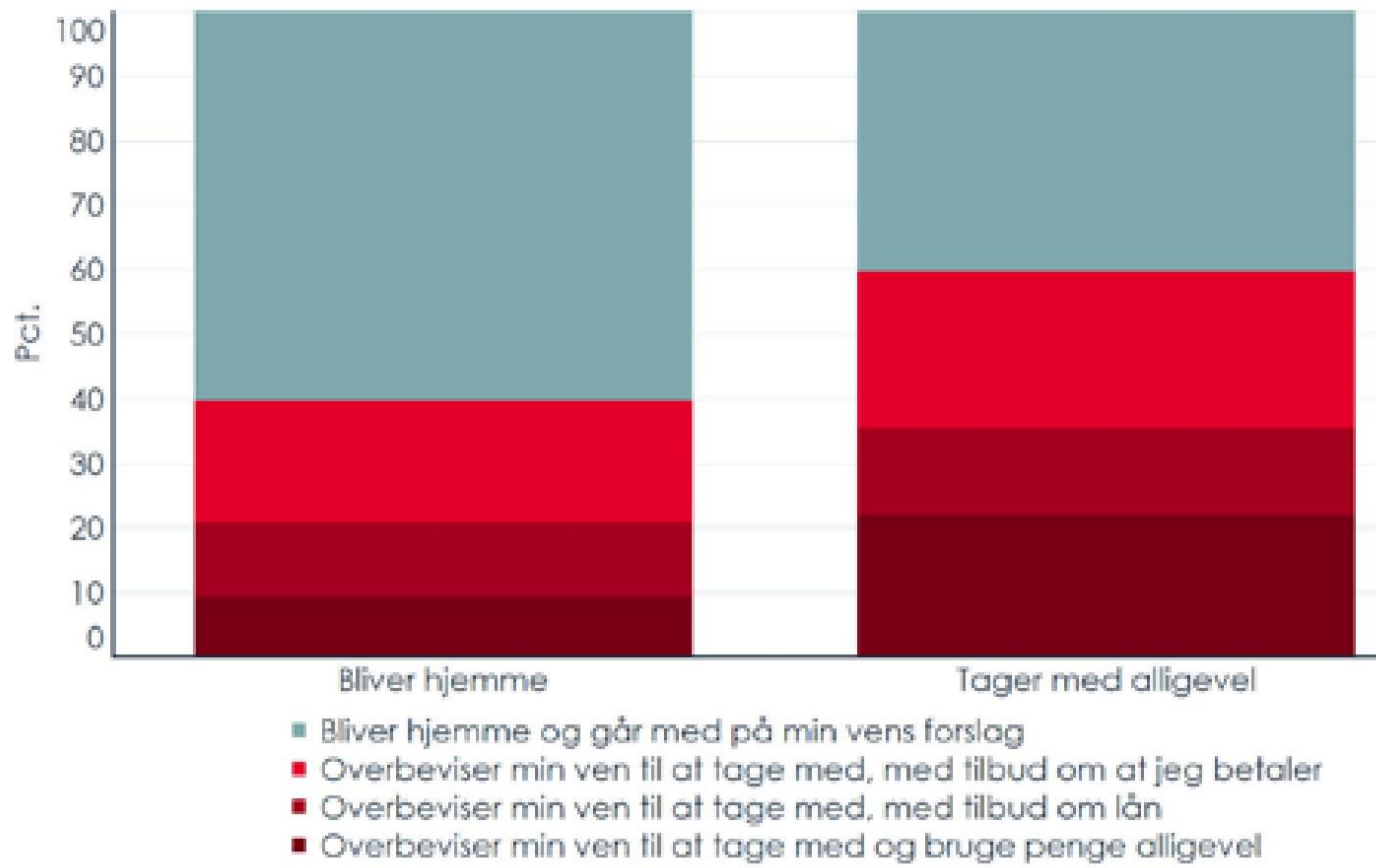
Figur 4.10 Unges reaktion, når deres venner ikke har råd til at tage med ud at spise

Note: Figuren viser anden af svar blandt 18-30-årige, når de stilles over for følgende dilemma: De har aftalt at tage ud at spise med deres venner. Selv vil de gerne ud at spise, men én eller flere af vennerne har ikke råd og foreslår at spise hjemme i stedet for.

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

Figur 4.11 De unge behandler ofte deres venner som de "behandler sig selv"

Note: Figuren viser anden af svar blandt 18-30-årige, når de stilles over for samme dilemma som i figur 4.10. Unge i kategorien "bliver hjemme" og "tager med alligevel" svarer til unge, der, stillet overfor samme situation selv (jf. figur 4.9), ville vælge hhv. at blive hjemme (en af de lyseblå kategorier i figur 4.9) og tage med deres venner (en af de røde kategorier i figur 4.9).

Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskema blandt 1.005 unge imellem 18 og 30 år, 2019.

Finans Danmark
Amaliegade 7
1256 København K
Telefon 3370 1000
www.finansdanmark.dk